Nepriklausoma LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už ištikimybę Kanadai!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

Leidžia Kanados Lietuvių Centro Taryba
Published by the Lithuanian League of Canada

Authorized as
second class mail, Post Office Department, Ottawa

ADRESAS:
7722 GEORGE ST., VILLE LASALLE, MONTREAL 32, P.Q. CANADA

Nr. 46 (395) KAINA 15 ct MONTREAL, 1954 m. LAPKRITIS-NOVEMBER 24 d. PRICE 15 ct. XIV METAI

Hamiltonas sveikina Krašto Tarybos Suvažiavimą

Politinė įvykių savaitė

RUSIJA BANDO IŠARDYTI PARYŽIAUS SUSITARIMUS.

Rusija dabar iš kailio neria si, kad tiktai kaip nors paken kus Paryžiaus susitarimams, kad jie valstybių nebūtų patvir tinti. Tuo tikslu Maskva paskel bė šaukianti

25 EUROPOS VALSTYBIŲ KONFERENCIJĄ

šio lapkričio 29 dieną. Savo kv ietimo notoje Maskva pažymi, kad Paryžiaus susitarimu suda romas agresingas valstybių blo kas, nukreiptas prieš Sovietus... Maskva nieko nepažymi, kad ji agresyvų bloką iš satelitinių ir okupuotų valstybių jau yra su dariusi prieš kelis metus ir jau yra įvykdžiusi ir Korejos ir In dokinijos agresiją...

Rusija dabar

SIŪLO SUDARYTI EUROPOS SAUGUMO SUTARTĮ..

Žinoma, visiems aišku, — to ir pati Rusija negali paslėpti, — kad tai yra Maskvos manev ras, kurio tikslas išardyti Pary žiaus susitarimus, o ne sudary ti Europos saugumą.

Todėl iš Maskvos pasiūlymų negali nieko gera išeiti. Angli ja atsakė, kad tiktai patvirtinus Paryžiaus susitarimus ir suda rius stiprų apsigynimo bloką ga lima bus kalbėtis su Maskva.

Prancūzijos premjeras

MENDES FRANCE PASIŪLĖ NAUJĄ PLANĄ,

kontrplaną, kuriuo atmeta Mas kvos pasiūlymus, kaip nerea lius, nepatikimus, ir siūlo savo planą:

Patvirtinus Paryžiaus susita rimus, šaukti keturių didžiųjų konferenciją (JAV, DB, SSRS ir Prancūzija), kuriai laiką nu mato 1955 m. gegužės mėnesį. Jis, be to, siūlo konferenciją šaukti tuo atveju, jeigu Rusija pasižadės, drauge su kitais, iš Austrijos atšaukti okupacinę kariuomenę ir pasirašyti su ja taikos sutartį.

EISENHOWERIS PASIŽADĖJO ŠĮ PLANĄ APSVARSTYTI.

Kaip matome, dabartiniu metu vyksta didelė tarptautinė ko va. Kadangi rusams susidaro sunkesnė būsena, tai jie daro nuolaidas: leidžia pas save se natorius, kviečiai žurnalistus ir tt. Žodžiu, deda visas pastan gas, kad Vakarai kaip nors būtų suvilioti ir apgauti.

STAIGA MIRĖ SSSR ATSTOVAS JTO VIŠINSKIS

Lapkričio 22 d. New Yorke, Rusijos delegacijos būstinėje, staiga mirė nuo širdies priepuo lio „garsusis" Višinskis. JTO posėdis, sužinojus apie tai, bu vo nutrauktas ir rusams parei kštos užuojautos.

Ir mes, laikydamiesi princi po, kad apie mirusį reikia pasa kyti teisybė, turime pasakyti kad mirė vienas iš didžiausiųjų pasaulio tironų tarpo, buvęs St alino „mauras", kuris veikė to talistinės komunistų partijos di riguojamas.

Višinskis buvo egzekutorius garsiųjų 1936 m. Rusijoje žudy nių. Jo oficialiu sprendimu bu vo nužudyti maršalai Tucha chevskis, Bliucheris, Jegorovas. Tų žudynių metu buvo likviduo ti ir lietuviai — Putna, Ubore vičius. Šimtai ir tūkstančiai Ru sijos karių ir politikų, panorė jus kraujo mūsų laikų baisie siajam „činhiskanui" — Stali nui, buvo išskersta. Budelio pa reigas ėjo Višinskis.

Višinskis mums neužmiršta mas ir kaip Pabaltijo valstybių žudikas. Jis buvo konkretus La tvijos nepriklausomybės bude lis, kuris Stalino buvo pasiųs tas į Rygą likviduoti Latvijos. Ant Višinskio sąžinės yra milio nų Rusijos totalistų pavergtų tautų ir žmonių mirties, vargo ir skurdo atsakomybė. Taigi mi rė didelis tironas. Kitaip istori ja jo neįvertins.

TRUMPOS ŽINIOS.

— Yra projektas KLB Kr. V-bos būstinę kelti iš Toronto į Montrealį ir į Hamiltoną. Kl ausimas svarstomas. Linkstama prie to, kad Centras būtų per keltas į Montrealį.

— Iš Montrealio į Hamilto ną šį penktadienį išvyksta 9 as mens: K. Andruškevičius, L. Balzaras, dr. Giriūnienė, J. Kar delis, S. Kęsgaila, A. Lapinas, dr. Povilaitis, P. Rudinskas ir K. Toliušis.

— JAV lankosi Prancūzijos premjeras Menesd France, Aus trijos kancleris ir kit.

KARIUOMENĖS IR ŠAULIŲ S-GOS MINĖJIMO ŠVENTĖ TORONTE

Šiemet buvo nepaprasta tiek pasiruošimo atžvilgiu, tiek me niniu pajėgų ir dalyvių skai čium, gal dėlto, kad tą šventę ruošė kombinuotas organizaci jų junginys: Savanoriai-Kūrė jai, Karių S-ga, Šaulių Klubas ir Apyl. Valdyba. Minėjimas vyko sekm. 4 val. Collese teat re, dalyvavo apie 200 lietu vių.

Minėjimą atidarė ir vadova vo Savanorių-Kūrėjų Toronto sk. pirm. ats. maj. K. Aperavi čius. Iškilmingai įnešama Šau lių vėliava, kuri buvo okupaci jos metu išsaugota ir iš Lietu vos išvežta. Šaulių S-gos Cent ro Valdybos narys Valadkaitis perskaito priesaikos žodžius ir prie vėliavos prisegamas gedu lo kaspinas, kuris bus nurištas tik Lietuvai laisvę atgavus.

Po šių iškilmingų ceremoni jų kalba atvykęs iš Amerikos svečias, buv. Nepriklausomy bės pradžioj Krašto Apsaugos Ministeris pulk. Žukas. Jis sa vo turiningoj paskaitoj nupasa kojo Lietuvos Kariuomenės kū rimo sunkumus ir tautos pasiry žimus iškovoti laisvę. Diploma tinės ir Konsuliarinės tarnybos vardu kalbėjo gen. konsulas V. Gylys ir Laik. Šaulių Sąjungos Centro Vald. vardu čikagiškis Valadkaitis.

Perskaitoma rezoliucija, kuri bus pasiųsta radijo bangomis i Lietuvą. Meninės dalies didžią ją pusę atliko viešnia iš Ameri kos Liet. op. Solistė V. Jonuš kaitė-Leskaitienė. Ji padaina vo 4 liaudies dainas ir bisui dai tris. Smuikininkas S. Kairys iš pildė 3 muzikos dalykus, o po jo vėl dainavo Jonuškaitė ari jas iš operų. Ji dainavo net pus antros valnados. Po jos „Var pas" sudainavęs penkias dainas užbaigė meninę dalį.

Minėjimas baigtas Tautos Himnu ir dalyviai skirstėsi kas į Karių-Šaulių vaišes Liet. Na mus, o kas į „Trimito" orkest ro parengimą Elenos salėje. L.

AUKAVO ŠALPAI.

KLB Toronto Apyl. Šalpos K-K-tas skelbia sąrašą asmenų, aukavusių Vokietijoje likusie ms tautiečiams sušelpti ir jų Kūčių stalui pagerinti, vieton sveikinimo ir dovanų pirkimo čia Kanadoje gyvenantiems sa vo pažįstamiems ir bičiuliams.

Aukavo po 20 dol. — P. Im brazas, po 10 dol. — Abromai tis, po 5 dol. — A. ir J. Visoc kiai, po 2 dol. — B. Čepauskas, J. Barysas, Liubinskienė, St. Ši leikytė, J. Mickus, P. E. Rau dys. Kiti aukavo po mažiau. Vi so lapkričio 21 d. prie Prisikėli mo bažnyčios surinkta — 118, 71 dol.

Toronto Šalpos K-tas nuoširdžiai dėkoja Toronto lietuvia ms už aukas ir už Jų dosnumą ir p. Sapijonienei už talkininka vimą.

V. Vaidotas,
Šalpos Komiteto Pirmininkas.

LIETUVIŲ TELEGRAMOS JUNGTINIŲ TAUTŲ VISUMAI.

ir Kanados delegacijai

Kanados lietuvių organizacijos, sužinojusius, kad Jungtinių Tautų Organizacijos visuma gali balsuoti sovietų pasiūlytą vad. Nusikaltimų kodeksą, kuris yra formuluotas taip, kad būtų fiksuota dabartinė, Rusijos imprializmo sukurta, politinė tarptautinė padėtis, kuri neleistų pavergtoms tautoms siekti laisvės, — Jungtinėms Tautoms ir Kanados delegacijai prie Jungtinių Tautų pasiuntė eilę telegramų. Telegramos buvo pasiųstos iš Montrealio, Toronto, Hamiltono ir kitų vietų.

Iš Montrealio telegramas pasiuntė KLB Politinis Komitetas, Kanados Lietuvių Centro Taryba, KLB Montrealio Apylinkės Valdyba ir „Nepriklausomos Lietuvos" redakcija.

Kanados valstybinė delegacija buvo prašoma pasipriešinti Rusijos užmačioms ir Jungtinių Tautų gen. sekret. prašomas lietuvių vardu paprašyti J. Tautų delegacijas taip pat pasipriešinti imperialistiniams Rusijos sumanymams.

JAUNIŲ KREPŠINIO TURNYRAS MONTREALYJE.

Pereitą šeštadienį įvyko jaunių krepšinio turnyras ir vyrų draugiškos rungtynės.

Pradžią šio turnyro sutrukdė blogas oras ir nenumatytas Kalėdų senelio paradas, užkimšęs gatves mašinomis ir tuo pa bloginęs susisiekimą. Sportinin kai ir visuomenė negalėjo laiku pribūti salėje. Numatytos 10 val. pirmos rungtynės prasidė jo tik apie 11 val. Atvykusius ir savus sportininkus klubo var du pasveikino A. Blauzdžiūnas linkėdamas „Taurui" laimėti, o svečiams neprlimėti.

I-os junių rungtynės: „Kovas" — „Tauras".

Pradžioje žaidimą vedė sve čiai. Bet mūsų jauniai, pasiti kėdami savimi, išvystė nep. gr eitį ir jau pirmam ketvirtyje re zultatą netik išlygino, bet ir pa baigė laimėjimu 12 prie 9, tuo būdu pramušdami skylę savo naudai. Tris likusius ketvirčius žaidimą lengvai vedė iki psaku tinės minutės laimėjimu 44 prieš 30.

II-os rungtynės: jauniai „Kovas" — „Vytis".

Žaidimas nuo pat pirmo iki paskutinio ketvirčio ėjo paspau stu greičiu, nes susitiko vieno do lygio komandos. Rezultatas keitėsi tai vienų, tai antrų nau dai, kol greitasis „Vyties" cen ras Kulys, keletą kartų rimčiau pasispardo ir, „sušvelninęs" re zultątą savo naudai, žaidimą ba igia 47 prieš 45 „Vyties" nau dai.

Tuoj po pietų pertraukos, apie 3 val., turėjo prasidėti tur nyro atidarymas, bet priešpieti nėms rungtynems užtęstą laiką negalėjome išlyginti, todėl ati darymas prasidėjo tik apie 3. 30 val. Dalyvavo apie 100 žiū rovų, kada 5-kios Kanados Lie tuvių komandos išbėgo į aikštę. Šia proga klubo vardu kalbėjo pirm. J. Lukoševičius, pristaty damas Bendr. pirm. p. Balzarą, kuris pasakė šia proga gražią kalbą. Atidarymui vadovavo p. Blauzdžiūnas.

III — rungtynės: „Vytis" — „Tauras".

Šiose rungtynėse gražiai susi tiko Tauro Sinius ir Vyties Ku lys. Nors pirmasis ir mažesnis, bet jau pirmame ketvirtyje iš naudoja visas galimybes ir re zultątą nukreipia 23—13 Tau ro naudai. Antrame ir iki pas kutinio ketvirčio taškai kilo mū sų gerų metikų: Otto, Šipelis, Baltuonio, Širvydo ir Aneliūno dėka, o mūsų krepšį nepapras tai gerai gynė kom. kap. Marke vičius ir Narbutas. Baigėsi 53 prieš 28 Tauro jaunių naudai.

Iš šių trijų jaunių rungtynių daugiausia taškų gavo:

Sinius — 51 — Tauras,
Kulys — 46 — Vytis
Otto — 24 — Tauras

Senjorai: „Vytis" — „Tauras".

Iš pta žaidimo pradžios atro dė, kad Taurui tenka tik gin tis, švelninant rezultatą, kadan gi Vytis „kietas riešutas", ir 2 metus iš eilės laimėjo Šiaurės Am. lietuvių meistro vardą, o be to prityrusius: Suproną, Žu ką, Preikšaitį, Kulį, Kasperavi čių ir kt., sunku apgauti. Bet mūsų vyrai kaip: Piečaitis, Bu ngelevičius, Kerbelis, Bunys, Paulius ir Bukauskas dirbo iki paskutinio neduodami Vyčiai at sipūsti. Rungtynės baigėsi 53 —35 Vyties naudai.

Rungtynėms teisėjavo p. Ma kauskas, p. Bruzgelevičius, p. Žukas ir kt.

Taškus skaičiavo Piečaitis ir p. Kibirkštis, o laikrodį tikrino p. Berneckas.

Pabaigoje rungtynių buvo įte iktos laimėtojams dovanos: Tauro jauniai gavo sid. pereina mą taurę, kurią paskyrė „Ne priklausoma Lietuva", o įteike jos red. p. Kardelis ir su gra žiais linkėjimais mūsų jauni mui, tapti ne tik Montrealio meistru, bet ir visos Kanados, (minėtą taurę nupirko p. Supro nas Toronte).

Antrą, vienkartinę dovaną, statulą, įteikė bendr. pirm. p. Balzaras kartu su gražių linkė jimų vainiku jaunąjai kartai. Statulą paskyrė kontraktoriai p. Kasperavičius ir p. Gaputis.

3-čią dovaną, kuri buvo skir ta p. Mačiuko seniorų nugalėto jui, laimėjo „Vytis", įteikė ben druomenės pirm. p. Balzaras su linkėjimu. Po to sekė komandų fotografijos ir kl. pirm. p. Luko ševičiaus padėkos žodis visuo menei ir sportininkams.

Vakarą suruošė L. K. M. D-jos moterys, pavaišindamos tiek svečius, tiek vietinius spor tininkus ir skania, karšta, o kartu ir „šlapia" vakariene. Vi si linksminosi iki vėlaus vaka ro.

A. Bl.

Žinios iš VLIK'o

TŪLOS ORGANIZACIJOS IŠSIJUNGIA IŠ KOVOS UŽ ETNOGRAFINĘ LIETUVĄ.

Ilgai Jums nerašiau iš Vokie tijos. Vis laukiau geresnių zi nių. Bet toliau jau laukti nėra **kaip. Yra reiškinių, kurie ver** čia visuomenę painformuoti.

Pirmas dalykas, kuris verčia susirūpinti, yra tūlų organizaci jų įsijungimas į veiksnius, kuri uose kitaip negalima elgtis, kaip tiktai ta prasme, kad

Lietuvos atkūrimas etnografi nėse ribose nebūtų įmanomas.

Taip sakant turima galvoje lapkričio 7 d. Frankfurte prie Maino vadinamos Lietuvių-Vo kiečių Susiartinimo draugijos įs teigimas. Ten dalyvavo apie 30 vokiečių ir apie 60 lietuvių, ku rių dalis, komandos būdu, trim automobiliais buvo atgabenti pulk. Sutkaus iš darbo kuopų. Susirinkime dalyvavo dr. Geru tis, dr. Karvelis, inž. Zundė, J. Norkaitis, J. Bataitis, p. Drun ga. Kas jie—jūs žinott. Pirmuo ju pirmininku įėjo dr. Windec ker, antruoju J. Bataitis.

Kad latviai ir estai gali suda rinėti tokias draugijas, galima suprasti, nes jie vieni į kitus neturi jokių pretenzijų. Bet lie tuviams — tai reiškia užsidary ti sau burną ir surišti sau ran kas. Nes nėra kaip įsivaizduoti, kad šios antante cordiale nariai galėtų kelti teisėtus ir teisin gus reikalavimus dėl Lietuvos teritorijų, kurias apie 500 me tų laikė okupavę vokiečiai ir kurių ir dabar reikalauja. Tau tiečiai, pagalvokite!

Pakibusi ranka ne tiktai VLIKo. . .

Teko nugirsti, kad Dipl. še fas yra gavęs neatstkomų pa siūlymų. Čia spėjam, kad tie ne sutarimai turi gilesnę priežastį. Jie esą palankūs Dipl. šefo gai rėms Ne vien VLIKo pirminin kas nenorįs pripažinti Dipl. Šefo, bet ir Dipl. šefas lygiu bū du nenorįs pripažinti VLIKo pirmininko. Todėl padėtis abi pusiškai ta pati. Ir, aišku, iš to nieko gera nėra. Todėl, tautie čiai, lieka vienas kelias — sp austi abu veiksnius. Visuome nės balsas čia turėtų padaryti savo. O visuomenė, kiek čia Vo kietijoje gaunama žinių iš už vandenynų, tai yra atsibodę. Visi laukia susitarimo, ir tai gr eito susitarimo.

Pas mus, v. Vokietijoje, da bar tartum, kaip ir Amerikoje. Mat, su N. Metais

baigiasi pirmininkų kadencija.

Tai yra keistokas reiškinys, kad su kalendoriniais metais būtų susieta pirmininkų kaden cija, bet taip yra.

Jūs, gal, ir nežinote, kad per Tautininkų ir Socialdemokratų spaudos kanonadą šmėkščioja tūli permatomi susikryžiavimai. Tas nieko, kad Tautininkų sp auda varo kampaniją prieš VL IKo pirmininką. Prel. M. Kru pavičius nėra užmiršęs, kaip Ta utininkų dėka jis pateko į pir mininkus, nuvertęs prof. Kami nską. Ir dabar ne be to, kad ka nonados triukšme negalėtų for muotis anos nuotaikos ir nega lėtų megztis Tautininkų ir KD saitai, kuriems sutvirtinti gali padėti ir kiti. L.

Keisčiausia laikysena, atrodo, p. Glemžos.

Socialdemokratų spauda šau do iš didžiųjų patrankų, o p. Gl emža vis dėlto laikosi savos li nijos, kokios jis laikėsi ir nepri klausomybės laikais. Čia kalba ma, kad jis einąs net prieš Soc. dem. Centro nusistatymus ir ne pildąs jų parėdymų. Jis, čia sp ėliojama, galįs prisidėti prie K D Tautininkų susigiedojimo. Bet tai pamatysime kiek vėliau. Čia tiktai suminima tas, kas pa gal spaudos kanonadą atrodo žymiai kitaip.

Sunkiausia padėtis yra mažlietuvio.

Jo atsilankymas JAV Valst. Departamente jam į sveikatą negali išeiti. O čia dar ir savieji puola. P. Simonaitis, ta „netik roji jėga", elgiasi kaip senas mažlietuvių kovotojas, pagal są žinę, gilią savo patirtį ir maž lietuviškus numatymus. Bet jis traukiamas, kanonadiška prie varta, būtinai atsisakyti parti nio neutralumo, valstybiškumo ir būtinai paklusti vienai parti jai. Tai nelengva būsena. Bet ji dar tuo sunkesnė, kad p. Si monaičiui iš tikrųjų Vokietijo je jau neišsilaikyti, — kai Vo kietija atgaus savarankiškumą ir karo nugalėtojai jau neturės lemiamojo žodžio.

Dabar dėl vokiečių „gražių akių" lenktyniauja daktarai, o p. Simonaičiui dėl to stipriai jau skauda galvą. . . Ne dėl sa vęs. Jis ryžosi ir kacetus per gyventi. Nepabijoje. Dėl Lietu vos. O čia patys lietuviai jam pastoja... Ir dar verčia laikytis partinės politikos... Pagalvoki me, kur einama?

Daugiau parašysiu kitą kar tą. **(hlj).**

P. BAČKAUSKIENEI, p. p. SELENIAMS ir p.p. ŠIPELIAMS, brangiam vyrui, tėvui, seneliui ir švogeriui

A. † A.

STASIUI BAČKAUSKUI

mirus, reiškiame gilią užuojautą ir kartu liūdime

J. ir G. Rukšėnai.

MONTREALIS

ŠV. JUOZAPO bazilikos 50 metų statybos sukaktuvės pa minėtos iškilmingai, dalyvau jant vyskupams (kardinolas Ro moje) ir tūkstančiams tikinčių jų. Ši bazilika, kurioje bus apie 10.000 vietų, statoma jau 50 m., bet ji bus statoma dar 50 metų, nes tai yra grandiozinis pastatas, dar toli ligi užbaig.

TABAKO, Imperial Montrealy ir Grenby ir General Montrealy darbininkai, pasirašė dvejiems metams naują sutartį ir išsiko vojo 5 ct. pakėlimo už darbo va landą.

TAUTODAILININKAI IR MENININKAI

prašomi atsiliepti L. Dienos pa rodos reikalu ligi gruodžio 5 d. adresu: P. Narbutas 3512 Shuter Str., Montreal.

PAKARTI nuteistas L. Picard, kuris vasarą sadistišku būdu nu žudė berniuką ir jo lavoną su pjaustė į gabalus. Jis bus pakar tas vasario 11 d.

STATOSI naujus namus Ville Lassale, 9 Ave, mūsų tautiečiai p. Girdžius ir p. Šimkus, o p. Petrauskas jau pastatė didelius namus prie naujos lietuvių ba žnyčios.

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

INDEPENDENT LITHUANIA

Redaktorius Jonas Kardelis

Redaguojama bendradarbiaujant Redakcinei Kolegijai.

7722 George Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q., Canada

Telefonas: HEmlock 7920.

Prenumerata metams: Yearly Subscription Rates:

Kanadoje .....$ 5.00 Canada .....$ 5.00
Amerika ir P. Amerika $ 5.50 America & S. America $ 5.50
Visur kitur .....$ 6.00 Other Contries.....$ 6.00
Teksto eilutė .....ct. 0.15 Pajieškojimų kaina ....$ 1.00

Adresų pakeitimas 25 ct. (su prenumerata arba sm. pašto ž.)

Ilgalaikiai skelbimai, pagal susitarimą, gauna nuolaidų.

ANTROSIOS KLB KRAŠTO TARYBOS PIRMOSIOS SESIJOS BELAUKIANT.

Kanados Krašto Taryba, iš rinkta spalio 31 d. vienu šuves tiniu kandidatų sąrašu visai Ka nadai, susirinks pirmos savo se sijos lapkričio 27—28 dd. Ha miltone. Antra Kr. Tarybos su dėtis, pagal pernai rudenį Kr. Tarybos pakeistus įstatus, susi darys iš 30 rinktų atstovų, 4 Kr. Valdybos nekandidatavu sių narių ir 20 Apyl. Valdybų pirmininkų, ar jų įgaliotinių, iš viso 54 atst. Tas skaičius yra nepastovus ir kitų metų sesijai galės nežymiai pasikeisti, žiū rint, kiek rinktų Tarybos narių bus išrinkta į Kr. V-bą arba į Apyl. valdybų pirmininkus.

Vyriausias Lietuvių Bendru omenės tikslas ir uždavinys yra lietuvybės išlaikymas išeivių tar pe, atitolinti kaip galima toliau nutautėjimą, išlaikymas savo tautinių gražių papročių ir savo gimtos kalbos.

Tam svarbiam tikslui pasiek ti Bendruomenė jungia į savo organizaciją visus lietuvius, gy venančius Kanadoje, nežiūrint, kokių politinių įsitikinimų jie būtų, ar kokiai konfesijai jie priklausytų, jei tik jie kelia lie tuvių tautos vardą ir remia Tė vynės išlaisvinimo sunkią kovą.

Kanados Kr. Taryba pirmo joje savo sesijoje 1952 mt. Mon trealy buvo nuklydusi nuo vi sus lietuvius vienijančio kelio, prisilaikydama parlamentarinio daugumos dėsnio, kuris čia išei vijoje, kaip vienų metų gyveni mo praktika parodė, neprigijo ir greitai vadovaujančių B-nės organų buvo suprastas ir elimi nuotas, įtraukiant visus, kas tik gali ir turi nori B-nėje dirbti, visus lietuvius vienijančiu pa grindu.

Kanados Liet. B-nei tvirtai atsistojus ant to pagrindo, bu vo pradėta keisti ir pati B-nės struktūra, dėl kurios ir norė čiau, akivaizdoje artėjančios Kr. Tarybos sesijos išsitarti, iš kelti kai kurių sugestijų ir klau simų, kad Kr. Tarybai būtų da ugiau medžiagos ir laiko įsigi linti į ją ir apmąstyti.

Kr. Valdyba per savo dvejų metų darbuotę pristeigė gana daug pagelbinių Centrinių orga nų, kurie, jos manymu, ir pri valėtų atlikti visokeriopą B-nės Kr. Valdybos darbą, pasilieka nt sau vien tik reprezentacines funkcijas. Teoriškai gaunasi la bai patrauklus vaizdas, bet pra ktiškai pristeigti Centriniai o ganai, kaip dviejų metų gyve nimo praktika parodė, nevisuo met susikalba, nesuranda vie nos veikimo direktyvos, vienin gos linijos, dėl ko nukenčia tik pats darbas.

Mes visi žinome, kad B-nes darbo sąlygos yra labai sun kios, dirbama be atlyginimo, nuo tiesiogio darbo atliekamu laiku, iš pasišventimo, gal kai kieno ir dėl garbės. Išeinant iš tų samprotavimų, manyta pri steigus daugiau Centrinių orga nų, pritraukus kaip galima dau giau žmonių į B-nės darbą, dar bas bus atliktas geriau, bet gy venimas mums rodo priešingus rezultatus. Daugumas tų Cent rinių organų liko tik ant popie rio, be didesnių darbo rezulta tų. Mano manymu ar nebūtų pr aktiškiau tą įvairių Centrinių organų darbą sutelkti Kr. Val dyboje, kuri ir yra, laikantis įs tatų, Kr. Tarybos vykdomasis organas. Įstatai numato, kad Kr. Valdyba renkama ne ma žiau kaip iš 9 narių. To skai čiaus pakaktų atlikti visus Kr Valdybai priklausančius dar bus, juo labjau, kad tas darbas susiveda į Apylinkės Valdybų instruktavimą, jų pažiūrą ir re prezentaciją.

Iš dviejų metų praktikos mes žinom, kad visas B-nės kul tūrinis ir tautinis darbas atlie kamas apylinkėse jų valdybų. Jos rengia minėjimus, tvarko švietimo ir šalpos darbą, tvarko savo apylinkės gyvenančių tau tiečių kartoteką ir atlieka Kr. V-bos jai pavedamus kitus už davinius, kooptuojant, jei yra reikalo, tam tikram darbui at likti, tinkamus darbus ar orga nizacijas.

Gyvenimui praktiškiausia ir tinkamiausa B-nės struktūra Kanadoje būtų: Kr. Taryba, Kr. Valdybą ir Apyl. Valdyba. Tai nebūtų kas nors nauja, tai būtų grįžimas prie VLIKo sta tuto numatytos struktūros. B-nei veikiant statute numatyta tvarka, susitaupytų daug dar bo, popierizmo, B-nė įgytų dau giau orumo, o svarbiausia — su mažėtų išlaikymo išlaidos ir gal ją lengvau suprastų visuomenė, nes dabar nesusigaudoma dau gybėje tų Centrų, o iš kitos pu sės tie Centrai neturi fizinės ga limybės normaliai dirbti neturė dami lėšų.

Dirbęs dvejus metus Toron to Apyl. Valdyboje, tvarkant jos šalpos sektorių, ir vienus metus Kr. Valdyboje, einant jos sekretoriaus ir kasininko pareigas, aš turėjau progos pr aktiškai pažinti B-nės gyveni mą ir čia suglaustai, bendrais sakiniais paduodu žiupsnelį su gestijų, norėdamas, kad B-nė Kanadoje veiktų kuo geriausia.

V. Vaidotas.

SPAUDOS APŽVALGA

DĖL IŠTIESTOS RANKOS.

„Dirvoje" rašo Tautininkų pirmininkas V. Rastenis. Įdo mu, kad p. Rastenis stato visą eilę klausimų: kodėl, kokiu ti kslu, kokia intencija VLIKas tiesa ranką? Anot p. Rastenio: „. . . ar tas rankos ištiesimas nukreiptas į ką nors konkrečiai ar tik šiaip sau viešai paskelb tas...'

Tai įdomus klausimas, girdi mas ir VLIKo dirigento arba jo tėvų, atrodo, galėtų tuos klausi mus mažiau informuotiems pa aiškinti. Bet ar reikia kokio aiš kinimo?

Pavyzdžiui plačioji visuome nė, kuri bent kiek domisi VLI Ko veikla ir jo santykiais su Di plomatine tarnyba, visai aiškiai žino, kad tarp VLIKo ir Diplo matų šefo, kuris atstovauja vi sus diplomatus, yra likęs tikta vienas nesutartas klausimas: susitarimo dėl skiriamų atstovų prie kitų valstybių klausimas. Dėl šio vieno klausimo ir vyks ta nesklandumai. Normaliai ir logiškai galvojant, ir be jokių aiškinimų aišku, kad tiktai ne sutartu klausimu ir siūloma su sitarti. Dar kartą siūloma, nes jau ne vienas kartas dėl to bu vo tariamasi. Kiek žinoma, net patsai p. Rastenis esąs pareiš kęs nusistebėjimą, kad Diplo matų šefas nesutikęs kalbėtis su VLIKu dėl skiriamojo atsto vo asmens, kai VLIKas yra su tikęs, kad atstovai būtų skiria mi formaliai vieno Diplomatų šefo, tik bendrai sutarus kandi datą.

Taigi, klausimas visai aiškus ir p. Rasteniui jis gerai žino mas. Tat ir kyla klausimas, ku riais sumetimais p. Rastenis sta to klausimus, apimdamas juos aliuzijomis į sovietinius meto dus. Ar tai tokia VLIKo tevo intencija, kad susitarimas taip ir nįvyktų? Nes kam gi tokios skaidrios aliuzijos ir kokiais tikslais statomi klausimai, ku riuos p. Rastenis ne tiktai gra žiausiai gali atsakyti, bet ir vi sas jų detales, ligi smulkmenų imtinai, puikiausiai zino?

GAILESTINGAI MIELA ŠIRDINGA PARTIJA.

Politiniame gyvenime yra pr imta, kad politinės partijos be ndradarbiauja. Tai yra natūra lu ir tai nesudaro kokio nors daugiau į svae kreipiančio de mesio fenomeno. Partijos, ben dradarbiaudamos, sudaro bio kus, koalicijas ir panašiai. Ta čiau, kiekviena vis dėlto laiko si savo, gina savo tikslus, sau go „savo žmones".

Tačiau ta partija, kuri Cleve lande turi savo oficiozą, vadina mą „Dirva", iš šios bendros par tijų laikysenos sudaro stebinan čią išimtį. Štai, 45-me „Dirvos" numery randame nepaprastą su sirūpinimą... Liaudininkų par tija ir net atskirais jos žmonė mis. Sielojamasi ir sielvartau jama... dėl liaudininkų. Tiesiog — motiniškas susirūpinimas, kad Liaudininkai eitų gražiau siais keliais, kad mylėtų savo srovės žmones, neskraustų jų ir t. t.

Taigi, „Dirvos" globojamoji partija, pasirodo, esanti tikrai gailestingai mielaširdinga parti ja. Ne tokia, kaip kitos, kurios geriau būtų patenkintos, kad jų rivalai greičiau susikompromi tuotų ir susilikviduotų.

ATBĖGUSIEJI IŠ LIETUVOS TOLIAU PASAKOJA.

2.

„Orsas" yra tiesiai Maskvai priklausanti prekyba,

kuri turi savo skyrius geležinke lių bei vanedns transporto rajo nuose. Prekiauja ne tik maisto produktais ir drabužiais, bet ir visais kitais daiktais: lovomis motociklais, dviračiais etc. „Or so" prekyba skiriama ne til. šios žinybos darbininkams, bet jos krautuvėse gali pirktis visi, kas tik nori. Jos krautuvių yra Vilniuje, Kaune, Šiauliuose, Klaipėdoje, Panevėžyje, o visų geležinkelių stotyse — bufetai. Ta pati „Ors" yra ir vandens kelių susisiekimo žymiausiuose mazguose — vadinasi Riečflot (upių laivyno „Ors"); paskir tis — ta pati, kaip ir kitų kelių „Orsų". Jos skyriai yra Kaune, Vilniuje, Klaipėdoje ir kituose didesniuose upių laivyno cent ruose.

Seniau, jei norėdavai, pvz.. iš Kauno vykti į pasienį, tai rei kėdavo rodyti pasus, kurios esi zonos ir ar gali ten vykti, dabar to nėra. Zonos buvo „nuimtos" 1952 m.

Kaip bolševikai „globoja" istorinius paminklus ir lietuvių tautos šventoves.

Maskvos radijas prieš kiek lai ko pasigyrė, kad bolševikai pra dėję taisyti palaimintojo Bazi jaus katedrą, esančią Raudono joj aikštėj, netoli Kremliaus Tai esąs puikus arahitektūrinis paminklas, puspenkto šimtme čio senumo. Taigi, rusai savo paminklus restauruoja ir globo ja, o Lietuvos kultūrinius ir ar rhitektūrinius paminklus bei tautos šventoves naikina. Štai, kad ir tik viename Vilniuje nu versti Trys Kryžiai, nuo Vilnia us katedros stogo pašalintos statulos, o ji pati uždaryta, se nieji jos baldai išvežti, jų dais perduota partijos centro komi tetui, nors katedra, kaip istori nis ir meninis architektūros pa minklas, lietuviams ne mažiau brangus, negu rusams šv. Bazi lijaus katedra, Bazilionų bažny čia ir vienuolynas paversti ka lėjimu. Kiek vėliau ir Vilniaus radijas pasigyrė, kad esą res tauruojamos senosios Lietuvos pilys ir tinkamai globojami is toriniai pamnklai. Kaip veliau paaiškėjo, ta žinia buvo perduo ta ir užsienio spaudai, bet, ligi šiol turimomis žiniomis, ją te paskelbė tik suomių „Helsin gin Sanomat".

Atbėgusieji pareiškė, kad

pokariniais metais okup. Lietuvoje nerestauruotos nei istorinės pilys, nei kiti žymieji architektūriniai paminklai.

Palikti be reikalingos globos, jie tik nyksta . Dėl tos pačios priežasties ir Kauno garsioji Pi lis viešai naiknama. Paprastai

Ir po to, ar dar drįs kas teig ti, kad partijos pjaunasi?... jei kur reikia Kauno statybai pamatams akmenų, tai pasiun čia sunkvežimį į Pilį ir iš jos sienų ima sau akmenis. Ir ne kas sau galvos nelaužo, kad ta ip Pilis griaunama. Priešingai, dar daugiau: užsieniui ir per ra dijus skleidžiama propaganda, kad „restauruojamos pilys". Tarp sovietiniame pranešime neminimos Kauno pilies ir pra nešime paminėtosios Trakų pi lies yra nebent tas skirtumas, jog Trakų pilis nėra taip barba riškai griaunama, kaip nyksta Kauno pilis. Šiaip bolševikai daug kur giriasi ir prisiskiria sau nuopelnus dar Nepr. Lietu vos laikais atliktaisiais darbais ar tada pravestu istorinių pa minklų restauravimu.

Vakaruose jau buvo žinoma, kad lietuvių tautos šventovėje

— Karo Muzėjaus sodelyje

visi kryžiai buvo pašalinti, nu verstas Nežinoma mKariui pa statytas paminklas ir laisvės sta tula, pašalinti okupantui nepa tikę lietuviškieji N. Lietuvos laikais pastatyti paminklai. Vie toje jų pastatytas paminklas kruvinąjam čekos budeliui Dz eržinskiui. Karo Muzėjaus vi dus bolševikiškai pertvarkytas, pats muzėjus pavadintas „Karo istoriniu muzėjum" ir pritaiky tas raud. armijos bei komparti jos propagandai. Muzėjaus lai krodis eina, o kurantai subolše vikinti. Tebėra ir patrankos, ta čiau Muzėjaus sodelyje jokių iš kilmių nėra.

Vienas anksčiau grįžęs karo belaisvis buvo papasakojęs,

kaip Kaune buvo apiplėšti centriniai kapai

(Vytauto prospekte). Lietuvo je veikia bolševikinė „Sojuzu til", kuri renka metalo laužę. Daug jo surinkus, pasiliko dar „nesutvarkyti" Kauno kapa. Kadangi partija į kapines žiuri tam tikra prasme kaip į religi nį, priešing jos ideologijai pal kimą, tai visoke padaužos buvo paraginti „parinkti laužo" iš jų. Taip jie ir padarė, baisiai Kauno kapines apniokodami. Kai „Sojuzutil" iš jų kryžius supirko, tai paskiau juos „Ne ries" fabrikas perdirbo į radiato rius ir centrinio šildymo katilus. Panašiai „aptvarkytos" buvo ne tik vienos Kauno centrinės ka pinės. Atvykusieji patvirtino, kad pirmoj eilėj, kur buvo pa laidoti kariai, kryžių jau nebė ra, nors aviatoriams pastatyti paminklai dar tebestovi. Pernai buvo nugriauta pusė Žuvusie ms kariams pastatyto paminklo, kuris buva aptvertas 3 m au gščio tvora. Prie jo ir prie Da riaus-Girėno paminklo, kur pa prastai per Vėlines susidaro sp ontaniškas mirusiųjų pagerbi mas, pabėgusiųjų teigimu, pa statomos sargybos. Vėlinės lap kričio 1 d. minimos Aleksoto kapinėse, o lapkričio 2 — cent rinėsekapinėse. Žmonės kalba, kad iš Kauno centrinių kapinių bus padarytas parkas. Josc ne belaidojama jau nu pereitų me tų — mirusius palaidoti veža į Petrašiūnus arba į Aleksotą. Dabar esąs duotas įsakymas: kas nori — teišsikasa savo ar ti muosius ar gimines ir tepasilai doja kitur. Buv. min. pirminin ko J. Tūbelio kapas tebestovi nesugadintis. Vokiečių evenge likų kapų koplyčia tebėra. Se nuosius vokiečių kapus Marve lėje smarkiai apnaikino potvy nis.

Vežami į Sibirą žmonės

ir kitokiais titulais. Pvz., ku rie baigia mokyklas arba techni kinius mokslus — pasiunčiami į Sibirą ar kitur atlikti prakti kos ir ten turi atidirbti nustaty tąjį laiką. 1953 m., pvz. buvo Kaune įsteigta šoferių mokyk la, kur mokslas truko apie me tus laiko ir kiekvienam lankyto jui buvo suteikta „stipendija". Tačiau „stipendijų" ėmėjai pa skiau, baigę mokyklą, apsižiūrė jo, koks buvo tų „stipendijų" tikslas: visi gavo paskirtį vykti į Rusiją. Nevyks — bus atiduo ti į teismą už „sutarties" sulau žymą, kaip dezertyras ar sabo tažininkas, gali gauti ligi 5 ar 10 metų kalėjimo. Panašius sp ecialistus kolchozams" turėjo paruošti traktoristų mokykla.

Iš lietuvių niekas „savanoriais" į Sibirą darbams nevažiuoja, nebent tik vienas kitas užkietė jęs komunistas ir komjaunuolis Lietuvos rusas. Bet ir Sibiro „plėšiniuose" ar ten atliekamoj „praktikoj" šoferis rusas vis gaus geresnį darbą, nei lietu vis. Kadangi niekas nenori į Sibirą vykti laisva valia, tai žm onės ten siunčiami prievarta. Iš anksto parinktiesiems pareigū nai praneša, kad jie turi pasiru ošti; ne kartą turi išvykti jau rytojaus dieną. Kad nekiltų pa nikos, tai žmones bolševikai vi sokiais būdais vilioja ir apgau dinėja, vieniems sakydami, kaip pavasarį, kad, baigę arimą, ga lės grįžti atgal, kitiems, kaip vasarą, — kad galės vykti į na mus suėmę derlių etc. Tačiau niekas iš Sibiro dar nebuvo pa leistas. O ten gyvenimo sąly gos — kaip tikrame Sibire... Ne leidžiama ir plačiau korespon duoti. Paprastai skelbiami vie šai tik tokie laiškai, kuriuos pa tys komunistai sufabrikuoja pr opagandos tikslams, pavesdami parinktiesiems nebent tik pasi rašyti.

Kokios nuotaikos krašte?

— Nekokios, — sako M. Baka nas, kalbėdamas su E. bnedra darbiu. — Žmonės vis laukia ir laukia. Kraštas okupantui priešinosi ir priešinasi, nebent per kokius 50 metų išaugintų naują visiškai subolševikintą kartą. Kad bent gyvenimo sąly gos būtų žmoniškesnės arba no rs netoli tokios, kaip Vakaruo se, tada gal bolševikai dar vie ną kitą ir priviliotų. Ir patys komunistai (lietuviai) netikri dėl savo ateities. Lietuvių ko munistų yra, palyginti, nedaug. Nors ir priima į partiją, viso kiais būdais į ją traukia, kitie ms net pasiūlo, bet kas gali — vengia jon stoti. O ir einančių daugumas stoja dėl to, kad „ki taip negalima", dėl geresnių vietų ar darbų; bet iš įsitikini mo — labai mažas skaičius. Pa galiau ,ir tarp partinių ar kom jaunuolių, kuriais nebūdami ne galėtų patekti į universitetą ar gauti nors kokią geresnę vietą, esama saviesiems padedančių.

Daugiau bus.

Neužmirskime atnaujinti „Nepriklausomos Lietuvos" prenumeratos

IR PARAGINKITE KITUS JĄ UŽSIPRENUMERUOTI. TĄ GALIMA ATLIKTI PAPRASČIAUSIU BŪDU: DĖKITE PINIGUS Į VOKĄ IR PAPRASTU LAIŠKU SIŲSKITE ADRESU: NEPRIKLAUSOMA LIETUVA, 7722 GEORGE STREET, VILLE LASALLE, MONTREAL, P. Q. Nebuvo atsitikimo, kad pinigai būtų žuvę. Kam patogiau, prašome siųsti ar banko čekiu ar pašto perlaida — Money Order'iu. Kam sunku prenumeratą apmokėti už visus metus, gali mokėti dalimis. Naujai atvykusieji laikraštį gauna bargan tol, kol prasikuria ir sugeba apsimokėti.

LONDON, Ont.

ŠALPAI SKIR TAS MĖNUO.

Londono Apylinkės Valdyba sudarė aukų rinkimo planą, pr asidedantį š. m. lapkričio mėn. 21 dieną. Šiemet bus renkamos tik piniginės aukos Vokietijoje pasilikusiems tautiečiams sušel pti ir Vasario 16 gimnazijai pa remti.

Londono apylinkė suskirsty ta į kelis rajonus ir kiekvienas rajono aukų rinkėjas aplankys tautiečius namuose. Kam bus patogu, savo auką galės įteik ti rinkėjui ar valdybai tuoj po lietuviškų pamalldų kiekvieną sekmadienį.

Maloniai prašoma visų tau tiečių savo broliams-seserims, vargstantiems Vokietijoje, ištie sti dosnią ranką.

PRIIMA KANADOS PILIETYBĘ.

Š. m. lapkričio mėn. 18—19 dienomis Londono Teismo rū muose per porą šimtų naujų at eivių atliko egzaminus-apklausi nėjimą Kanados pilietybei gau ti.

Pilietybę priima ir virš 15 Londono lietuvių, Kanadon at vykusių 1948-49 metais.

L. E-tas.

NAUJA PRAMOGA.

Venessa, Ont. M. Bartulis ir S. Škuda tai — du neperskiria mi draugai. Jiedu kartu atvažia vo Kanadon, kartu vargo depre sijos sunkias dienas, kartu dir bo ūkiuose, kaipo samdiniai ir prieš 7 metus kartu susidėję, kaipo partneriai, pirkosi Venes soje 100 akrų tabako ūkį ir pra dėjo savistoviai gyventi.

Pagal jų pačių ir kaimynų pa sakojimą, jiedu labai gražiai su gyveno ir sklandžiai tvarkesi, kad jųjų tarpe nebuvo nei ma žiausio nesusipratimo per 6 ūki ninkavimo metus. Gal tik dėka jų tokio gražaus ir darnaus ben dradarbiavimo, jie pes 6 metus išmokėjo savo tabako ūkį, kuris yra įvertintas šimtą keturis tū kstančius dolerių.

Bet M. Bartuliui apsivedus ir suslaukus gražios dukrelės, jiedu nutarė savo turimą, turtą pasidalyti.

Jiedu ir čia, kaipo geri drau gai, be jokių nesusipratimų pa sidalijo šitaip: S. Škuda paimo kėjo M. Bartuliui prklausantį čią pusę ūkio ir M. Bartulis ne toliese pirkosi sau kitą 200 ak rų tabako ūkį.

Ūkį ir visą kitą turtą jiedu greitai ir be jokių trukdymų pa sidalijo, kad net stebetis reikė jo, kts labai retai gyvenime bū na, tačiau kaip jiedu priėjo prie savo pačių darbu pagaminto ski landžio, tai ir užkliuvo. Bet, kai po, geri draugai, jie ir čia sura do išeitį. Jie sukvietė visus savo artimuosius, geradarius ir bio gadarius ir iškėlė puikų balių su skaniu skilandžiu. Tai buvo nauja pramoga — skilandžio piovimas.

Bevalgant tą skanų skilandį ir užgeriant visokių rūšių geri mais, buvo visų dalyvių pasigro žėta ir pasigėrėta M. Bartulio ir S. Škudos gražiu ir pavyzdin gu sugyvenimu.

Javas.

JUOKDARIAI...

Provokatoriai tebeprovokuoja.

„Liaudies Balsas", o paskui jį „Laisvė" ir „Vilnis" tebekar toja vis tas provokacijas apie jų pačių provokatorių parašytą gr ąsinantį „Nepriklausomos Lie tuvos" redaktoriui laišką.

Provokatoriai fabrikuoja vi sokius prasymanymus vis ta pa čia tema. Esą šis laiškas esąs falsifikuotas. Jeigu taip, tai ko gi „Liaudies Balsui" bijoti eiti į to laiško istyrimą? Tai gi, ištyrus, viskas paaiškės. Ko gi tat bijoti, jeigu nekaltas „Liau dies Balsas" ir nekalta „Lais vė" ,arba jų skaitytojai?

Pašaipomis čia, draugai, neatsi niokosite: arba jūs rimtai sutik site, kad laiškas būtų rimtai ir nešališkų specialistų ištirtas, ar ba jūs esate tikri provokatoriai.

Apie Amerikos universitetus.

Rašo „Vilnis", nurodydama į buv. Čikagos universiteto reda ktoriaus Hutchins kalbą. apie Amerikos universitetus Oxfor do universitete.

Žinoma, Hutchins nurodė Amerikos universitetų tūlus tr ūkumus ne be pagrindo. Netiku sių tendencijų Amerikos uni versitetuose yra. Laimei, Ame rikos universitetai vis dėlto na udojasi labai didele laisve. Jei gu pasitaiko ten fanatiškų reiš kinių, tai jie susilaukia ir vie šos, atviros kritikos.

Bet, tegul pasako „Vilnis", kiek gi laisvės yra sovietiniuose universitetuose, kur viskas tu ri būti dėstoma pagal vienos partijos įsakymus? Kur jokios mokslo laisvės nėra? Kur viskas pajungta tiktai vienos totalisti nės partijos griežtam dirigavi mui?

Mandrapypkis

Visa turime vertinti rimtai ir turėti savigarbos

RAŠO A. LYMANTAS

IV.

MAGIŠKAS ŽODIS TAKTIKA.

Vokiečiai paskutiniu laiku yra išvystę didelę propagandą rytinių sričių klausimu. Specialiai susidarę politikuojančių mokslininkų rateliai leidžia daugybę brošiūrų, pamfletų įvairiomis rytinės Europos sričių temomis vokiečių ir anglų kalbomis. Kas mus ypatingai nustebina, tai yra nekultūringas vokiečių mėginimas — nuslėpti lietuviškumą Maž. Lietuvoje. Geriau jau Mažoje Lietuvoje būs gyvenę kuršiai, skalviai, nadriūviai, suduviai — tik ne lietuviai. Jei prūsų lietuvių liaudies menas ir tautiniai rūbai buvo geriausi, gražiausi ir būdingiausi visai Rytų Prūsijai, tai politikuojantys mokslininkai šiandien verčiau rašo apie nieku ypatingo nepasižymintį Ermlando srities tautinį meną, negu apie lietuviškąjį. Jei apie lietuviškąjį namą Maž. Lietuvoj buvo daromos įvairios studijos ir rašomi veikalai, tai dabartiniai germanizatoriai teigia „...es gibt keine ausgesprochenen litauischen Typus...", kad visai neegzistuoja lietuviško namo tipas. Tilžės Lietuvininkų Bažnyčia verčiau bus rusų bažnyčia (!) (Russische Kirche) tik ne lietuviška ir t. t. Net toks liūdnos praeities mokyklų patarėjas Meyer parašė anglų kalba knygutę apie Klaipėdos krašto vokiškumą(!).

Kas šioje srityje daroma iš lietuvių pusės. Atvirai pasakius, nuolat planuojama, bet nieko konkretaus nedaroma. Pav. revendikuojančių sričių tarnyba savo uždaviniu būtų turėjusi būti viena svarbiausių tarnybų VLIKe. Vieton, kad suradus tai tarnybai tinkamus asmenis ir reikalavus iš jų darbo atsako, į ją ne tik nebuvo atkreipta dėmesio, bet paskutiniu metu ji dar ir panaikinta. Sakoma, kad tam darbui trūksta pinigų.(?). Be to aiškinama, kad tai esanti taktika. Taip šis magiškasis žodis taktika ir linksnuiojamas visur ten, kur susidaro būtinas reikalas reaguoti prieš germanizatorius ir jų kėslus. Aiškinama labai paprastai—girdi, taktikos sumetimais dabar esąs ne laikas kelti balsą ir kad mums dėl to iš viso nereikėtų per daug jaudintis, nes Europos būsimųjų sienų klausimą spręsią ne vokiečiai, bet didžiosios vakarų valstybės.

Į tai tektų pastebėti, kad mūsų tylėjimą į apkaltinimus vargu būtų galima vadinti mums palankia taktika. Nes tylėjimas — dažnai tolygus prisipažinimui. Antra, neaišku, kodėl vokiečiai skaito tinkama taktika vesti savo propagandą, o mums tai netinka.

Imant kitą galimybę — kad Europos sienų klausimą spręs didžios valstybės — reiškiamas per daug didelis tam pasitikėjimas. O juk turime ir liūdnų patyrimų. Štai, po pirmo karo, kada Taikos Konferencijoje buvo sprendžiamas visas Maž. Lietuvos likimas, **alijantai vienpusiškai apšviesti, nežinojo apie Pietnemunės lietuviškumą, skaitė šią sritį grynai vokiška ir palinko ją prie Vokietijos.** Todėl reikia daryti išvada, kad ir dabartiniai didieji pasaulio politikos centrai šiandien permažai žino mūsų problemas Maž. Lietuvos iridentas klausime ir tik informuojant, jie ramesne sąžine galės padaryti sprendimus Lietuvos naudai. Todėl ir Maž. Lietuvos Tarybos pirmininkas, lankydamasis Amerikoje, buvo nuvykęs į Washingtoną ir T-bos vardu State Departamento Rytų Europos direktoriui įteikė memoandumą Maž. Lietuvos reikalu. Atrodo, kad tokiu žygiu galėjome būti patenkinti, ypač, kad šį memorandumą įteike to paties krašto, t. y. Lietuvos pietnemunio atstovas.

Tačiau, kaip teko nugirsti, toks M. L. T-bos pirmininko atsilankymas Washingtone buvo kaikurių VLIKinių sluogsnių nepalankiai komentuotas. Priežastys: 1) MLT-bos pirmininko apsilankymas Washingtone buvęs ne laiku ir ne vietoje padarytas(?!), 2) nesimatę jokių politinių palankių mums prošvaisčių, 3) VLIKas turėsiąs dėl to pakęsti atrūgų iš vokiečių pusės.

Komentuojant pirmąjį punktą, tenka paklausti, kada iš viso buvo palankus mums momentas nušviesti Lietuvos etnografinių sričių problemą didž. politikos centruose? Ar lietuviai konferencijos atstovams yra numatę nepaprastą surpryzą? Neaišku taip pat, kodėl vokiečiai savo propogandai mato ir tinkamas politines prošvaistes ir palankias galimybes, o lietuviai ne? Trečia, kas mums šiuo metu svarbiau — vokiečių atrūgiai, diplomatinis atstovas Bonoje, vokiečių-lietuvių bičiulių d-ja ar žygiai ir pastangos kovoje už Lietuvos Vakarų sienas?

IŠVADOS.

Kaip matome, kovos pastangos dėl vakarinių Lietuvos etnografinių sričių atsidūrė stagnacijoje. Tokioje padėtyje nei VLIKas pats nebegali kelti sienų problemų, nei leisti kitiems tai daryti. O tai todėl, kad VLIKo būstinė yra Vokietijoje ir kad kaikurie šio veiksnio vadovaujantieji asmens yra įsipynę ir dar daugiau klimpsta į viso kias vokiečių-lietuvių bičiulių draugijas. Pakliuvę į tokius sąjūdžius, jie pastatomi į tokią nemalonią padėtį, kad ne tik patys turi tylėti, bet dar ir kitus drausti. Juk nemanykime, kad vokiečiai pakartotinai girtų Vyriausiojo Liet. Išlaisv. K-to U. R. Tarnybos valdytoją, **jei šis savo pasikalbėjimuose su vokiečių Landsmanšaftais duotų suprasti lietuvių aspiracijas į Klaipėdos kraštą, visai neminint apie visą Mažąją Lietuvą.**

Mes visi gerai žinome, kad ir tarp vokiečių esama susipratusių, objektyviai ir tolerantingai galvojančių vokiečių, su kuriais malonu pasikalbėti ar pediskutuoti. Tačiau visumoje jie eina prie vieno ir to paties tikslo. Jie dažnai aiškina, kad sienų klausimas būsimoje naujoje Europoje visai nefigūruosiąs, o kai einama konkrečiai prie reikalo, **vokiečiai nė galvoti negalvoja atsisakyti visų rytinių sričių.** Užtenka tik pasklaidyti germanizatorių leidinius ar pabūti įvairiuose mitinguose ir ten pasiklausyti sakomų kalbų, idant susidarius tinkamą vaizdą.

Todėl ir mums, lietuviams, kovojant už savo sritis, pirmoje eilėje reikia turėti savigarbos, bet ne kabintis kur galima, kad vėliau prie lietuvio būdo ir vardo nebūtų prikergtas veidmainiškumas. Toliau, mums reikia atsparumo, blaivumo, atkakluomo, budrumo ir atmesti visus sentimentus. Tik tokiu, o ne kitokiu būdu yra galimybė išpildyti mūsų tautos troškimus. Tačiau šiam troškimui įvykdyti **Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Ktas turi tuojau imtis skubaus ir tikrai pozityvaus darbo — kuo skubiausiai keltis iš Vokietijos. Nes galima tik viena — turėti vokiečių diplomatinį pripažinimą, galimybę išduoti pasus (nors mums vokiečiai visa tai ir nežada), kurti vokiečių lietuvių bičiulių draugystes, džiaugtis tokiomis vokiečių malonėmis ir tuo būdu tiek sau, tiek kitiems užkišti burnas, arba atviai ir neveidmainiškai kovoti už lietuvių etnografines sritis.**

Pabaiga.

PAIIEKĖ JŪSŲ MALONUMUI...

Tariama: „BRĖDINGS"

Malonūs prisiminimai

Neuschwanstein Pilis, Bavarija.

Pamatyti Neuschwanstein pilį, reiškia atgaivinti stebuklingus vaikystės prisiminimus. Ar tai yra pasakos pilis, kur Grumbaudis siautėjo... kur Žavusis Kunigaikštis pabučiavimu Miegančią Gražuolę pažadino... kur spindinčiais šarvais ryteriai liepsna alsuojančio slibino žudyti jojo? Tie, kurie matė Neuschwansteiną, sako „taip".

Pastatyta Bavarijos Liudviko II, Neuschwanschteino pilis tūno Tirolio panoramoje kaipo priminimas laikų... laikų, kurie grąžina malonius prisiminimus.

BRADING'S

BRADING BREWERIES LIMITED
Ottawa · Windsor · Montreal · Hamilton

VILNIAUS RADIJĄ KLAUSANT

Unguriai gaudo ungurius.

Klaipėda. Lietuvos silkių žvejybos valdyboje gauta radiograma, kurioje pranešama apie didelį kapitono drg. Scielknikov vadovaujamo tralerio Nr. 679 įgulos laimėjimą. Gausus taip pat kapitono Michaiskoj, Puškin, Ponomariov vadovaujamų tralerių laimikiai. Nuo metų pradžios Lietuvos žvejai Atlante jau sugavo apie 200.000 ctr. žuvies, 2 kartus daugiau negu per tą patį laikotarpį pernai.

Lietuvos silkių žvejybos jūreiviai, plėsdami soclenktyniavimą, šiuo metu toliau didina darbo tempus. Paskutinių 7 dienų planas įvykdytas 190 proc. Kapitono Strelnikovo, Puškino ir kitų vadovaujamos tralerių įgulos baigė vykdyti spalio m. planą.

Kuršių marios vienas didžiausių baseinų šalyje, kuriame dideliais kiekiais gaudomi unguriai. Respublikos žvejų kolūkiai baigia masmę šios vertingosios žuvies žvejybą. Daugiausia ungurių sugavo Baltijos Aušros ir Pasieniečio kolūkiai. Kiekvienas jų pristatė po 400 ctr. ungurių virš plano. 3—4 kartus viršijo metinius ungurių sugavimo planus Kirovo vardo ir „Baltijos žvejo" artelės. Gaudant ungurius panaudota „Baltijos Aušros" žvejų kolūkio nario Kondratkino konstrukcijos unguriniai vėntiriai, kurie 32 kartus efektyvesni už anksčiau panaudotus.

Iš Atlanto vandenyno radijo bangomis redakcija pranešė. Lietuvos silkių žvejybos laivynas, nugalėdamas rudens audrų sunkumus, sekmingai žvejoja silkes. Išsivysčius socialistiniam lenktyniavimui, Klaipėdos žvejai pirma laiko įvykdė rugsėjo mėnesio užduotį.

Kuršių marėse pačiame įkarštyje rudeninė žuklė. Daugiau kaip 1000 žvejų kolūkiečių 10 motorlaivių ir tralbotų kasdien dalyvauja žvejyboje. Didelį efektą gaudant menkes, starkus, karses, davė statomųjų tinklų čių ir seimerinių tinklų panaudojimas.

Šilutė. Pavasarį „Taelmano" vardo žvejų artelės nariai įsipareigojo duoti 200 t. žuvies daugiau negu pernai. Gerai organizuota socialistinio lenktyniavimo dėka artelė vakar raportavo apie metinio plano įvykdymą.

Žvejoja...

Iš šiaurės Atlanto radijo te Nukeltą į 8-tą psl.

KELIONĖS IR SVAJOĖNS

6.

Ispanijoje stebėjau, kaip vyksta vadinamos „bulių kovos" Tereodorai buliui suvaro apie dešimtį strėlių į nugarą, į pati nugarkaulį. Nelaimingas gyvulys, skausmo erzinamas, kraujuoja, blaškosi mirties agonijoje ir toreodoro pakišamą raudoną skarą puola badyti... O minia rėkia valio...

Koks čia toreodoro heroizmas? — Absoliučiai jokio. Čia nereikia net paprasto meiklumo. Bulius toreodoro nepuola, —jis bado tiktai roudoną skarą. Už ką toreodorui valio?

Bet minia? — Gerisi dėl savo sadistiškumo. Tai juk laukinių žmonių laukiniškieji nuotaikų prasiveržimai. Sprendžiant pagal ispanų nuotaikas „bulių kovose", ispanai yra ne tik tai laukiniai, bet ir moraliai sugadinti, moraliai pakrikdyti žmonės, privesti ligi sadizmo. Nes argi ne sadizmas gerėtis kito kančia?

Ir šiam sadizmui nepastoja kelio nei valstybės įstatymai, nei bažnyčia!

Amerikoje stebėjau žmonių kovas ringuose — imtynes, boksynes. Tai beveik tas pat, kas ir Ispanijoje „bulių kovos".

Seniai jau būdavo garsios gladiaikų ir romėnų imtynės. Tai buvo imtynės, kuriose buvo paliekama ne tiek jėga, kiek mikluma, elastingumas, greita orientacija, graži poza, — visa, kas yra atsiekiama kultūra, žmogaus smegenų lavinimu, išradingumu.

O amerikoniškos rungtynės? — Brutalumas, smurtas, bjaurialiausios pozos, žiaurios mušty nės... Tai gi — kova degraduota ligi smurto.

Ir ispaniškos „bulių kovos" ir amerikoniškos „žmonių imtynės" — perdėm laukiniški reiškiniai, bjaurūs, amoralūs, žmogų degraduoją ligi gyvulio, koks gali būti gyvulys tiktai žmogus, nes gyvuliai, jeigu kovoja, tai kovoja iš reikalo, ne dėl savo sadištiškumo ir tuo sadištišku mu pasigėrėjimo.

Šių faktų akivaizdoje darosi visiškai suprantama, kad žmonijos būsena yra nepaprastai trapi. Nėra autoriteto, kuris bent pabandytų žmones vesti teisos, teisingumo ir tikros kultūros keliais.

New Yorke būdamas, lankiausi ir Jungtinių Tautų Organizacijos įstaigoje. Ir čia, atviai sakant, vyksta tiktai tos į Ispanijos „bulių kovos" bei Amerikos „žmonių imtynes" panašios kovos, skaičiuojamos ir planuojamos tiktai žmonių nekultūringumo pagrindu. Objektyvios tiesos ir teisybės ir čia nėra, nors čia to siekiama.

Juk argi nenuostabu, kad ligšiol buvo varžomasi minėti mažesnių tautų ir jų valstybių net vardai? Ligšiol niekas iš Jungtinių Tautų Organizacijos narių nėra tiesiai ir atvirai pasakęs visiems imperalistams ir smurtininkams, kad jie pasitrauktų iš okupuotų sričių, okupuotų valstybių. Niekas tiesiai Visiems kiui į akis nepasakė:

— Rusija, pasitrauk iš okupuotų valstybių — Lietuvos, Latvijos, Estijos. Kai žmonių tokia menka moralė, kai tokia menka kultūra, — tai gangsteriai ir viešpatauja. Nenuostabu, kad į šį nekultūringumą taiko visa Rusijos tariamoji komunistinė propaganda. Sov. politiniai spekulentai, lyg tie garsūs amerikoniški gangsteriai, kurie spekuliuoja tūla administracine netvarka, spekuliuoja tarptautine netvarka, kuri yra vadinamų valstybių nekultūringumo pasėkmė. Užsisklendę geležine uždanga, kad niekas nematytų, kas pas juos dedasi, koks ten gyvenimas, — sov. pučia muilo burbulus ir, mulkindami nieko nežinančius žmones, spekuliuoja masių palankumu tai nežinomybei, vystydami propagandą apie teorijas, kurios nieko bendro neturi su praktika.

Tas nereiškia, kad čia viskas tvarkoje. Kapitalizmas turi savo ydų. Kapitalizmas, neapvaldomas valstybės, esti žiaurus. Bet faktinai jis nėra toks žiaurus, kaip sovietizmas. Kapitalizmo, atmiešto demokratinemis tendencijomis, sąlygose žmogus turi laisvą, bent mintį ir progreso sąlygas. Sovietijoje kuri yra totalistinė, žmogus ir laisvos minties neturi.

Galvodamas apie tai ir svajodamas apie tikrąjądemokratiją, iš kurios totalistai visada šaiposi, aš ėjau New Yorko gatvėmis. Ir stebėjau jo žmones, jo gyvenimą, jo viešuosius pasitei škimus.

New Yorko žmonės gražūs, gražiai pasiredę, apsirūpinę, iš taigingi. Darbininkai, kurie dirba gatvėse, taip pat gerai atrodo: gerai apsirengę, kiekvienas apsivilkęs darbo drabužiu, su pirštinėmis, jegu dirba nešvarų darbą.

Krautuvių langai pilni visokių visokiausių daiktų, visokiausių gėrybių. Maisto produktų — begalės. Drabužių — begalės. Buto reikmenų — begalės Ir visa tai yra milžiniško būdu reklamuojama, siūloma, namo pristatoma tiktai paskambinus telefonu. Visko pasirinkimas milžiniškas, tiesiog— begalinis. Taip yra ir Čikagoje, ir Montrealy, ir Toronte, ir visuose kituose Amerikos ir Kanados miestuose ir miesteliuose. Visur perteklius, visur patogumų suteikimo konkurencija.

Ir aš vaikščiojau Maskvos, Leningrado, Rostovo prie Dono, Sevastopolio, Baku, Charkovo ir kitų sovietinių miestų gatvėmis.

Žmonės sulysę, išbadėję, nuplyšę arba geriausiu atveju, nusidėvėję. Ir be gyvybės, be ūpo, susirūpinę. Krautuvės tuščios. Prie tuščių krautuvių eilės. Laukia žmonės, lyg „giedros iš jūros" ir laukdami keikiasi, piktauja. Net maištauja, bet tai ir yra vienintelė galimybė pamaištauti, nes alkano žmogaus bijo net sovietinė žvalgyba.

Iš tikrųjų sovietijoje nėra pakankamai net adatų, net šaukštų, net kibirų, net katilų buzai lizmo, yra susirūpinęs, kad inteligentija, žymi jos dalis, imanlinkti į komunizmą.

Akivaizdoje suminėtų faktų, ar gi ne tragediją stebime? Iš vienos pusės, geležine uždanga atitvertoje žemės rutulio dalyje, žmonės kovoja su sovietiniu režimu, sovietine santvarka — visokiausiomis priemonėmis, o ypač — sabotažu. Juk ne dėl ko kito, kaip dėl to, kad Rusijos žmonės arti 40 metų kovoja su prievarta, su vergija, su skurdu -vargu, su absoliučios nelaisvės sąlygomis, — Rusijoje yra pristeigta vergų darbo katorgų (senu, cariniu metodu), kuriose milionai žmonių kankinami ir žūsta. Bet kova už laisvę, už žmogaus teises tęsiasi. Komunistų vadai anksčiau manė, kad su senąja karta pasibaigs ir kovos; kad jaunimas bus kitokis. Bet skaudžiai apsiriko. Rusijos jaunimas, suprasdamas ir, žymia dalimi, vertindamas komunizmo teoriją, pagal kurią turėtų būti siekiama darbo žmogaus gyvenimo sąlygų pagerinimo; vertindamas tą teoriją, kuria susižavi ir daugelis šiapus geležinės uždangos esančių intelektualų, kaip rašo Madarjaga, — jokiu būdu negali sutikti su nelaisvės, vergijos ir prievartos sąlygomis. Ir preišinasi, ir kankinasi, ir žūsta, milionais žūsta, bet nepasiduoda!

O tuo tarpu, šiapus geležinės uždangos, vyksta atvirkščias reiškinys: čia yra tūlo susižavėjimo, kai žmonės visko pertekę, net ir laisve.

Argi ne tragedija? (d. b.).

J. Knystautas.

Ar yra perspektyvų

PASIEKTI TARPPLANETINĘ ERDVĘ.

Dabar gyvenamu momentu yra vis daugiau rašoma ir kalbama apie tai, kaip būtų galima atsipalaidoto nuo žemės traukos jėgos ir ištrūkti į jokių pašalinių įtakų nebeveikiamą erdvę.

Šią problemą studijuoją asmenys principe jau beveik visi sutinka, kad toks užsimojimas nebėra jau tik tuščias svaičiojimas, t. y. — jie prileidžia, kad anksčiau ar vėliau šis žygis galės būti atliktas. Nuomonių skirtumas čia tik iškyla dėl laiko, kada būtent visos techniškos kliūtys bus nugalėtos, kada šitoks projektas sėkmingai galėtų būti įvykdytas.

Ir taip, santūresnieji iš šių specialistų samprotauja, kad truks dar visas šimtmetis, kol mūsų planetos gyventojas sugebės daugybę komplikuotų problemų, glaudžiai su šiuo žygiu susijusių, išspręsti. Kiti vėl iš jų mano, kad jau sekančiai generacijai pasiseks šį užsimojimą įgyvendinti. Ir pagaliau yra dar grupė entuziastų, tos srities žinovų, su dr. v. Braun'u priešakyje, kurie tvirtina, kad jau šiuo metu nebėra neįvykdomų kliūčių šiai kelionei įvykdyti, t. y., kad dešimtmetį ar kiek ilgiau tam intensyviai pasiruošus, būtų jau galima pamėginti ištrūkti iš žemės gravitacijos (traukos) lauko.

Vis dėlto ir pats dr. v. Braun sutinka su tuo, kad šiuo metu šansai pasisekimui būtų daug menkesni, negu jie bus, sakysim, už kelių desimtmečių, kai skraidymo prietaisai neabejotinai bus daugeriopai potobulinti ir apskritai visose mokslo srityse bus pasiektas žymus progresas.

Greta daugelio iki šiol jau girdėtų nuomonių šiuo klausimu, šį kartą gal bus pravartu susipažinti su aeronautikos inžinieriaus J. G. Vaeth'o pažiūra, kuris, kaip dirbantis toje srityje prie U. S. Navy yra be abejo, kompetentingas kalbėti šia tema.

„Jei manęs kas paklaustų", sako inž. J. G. Vaeth, „ar mums pavyks kada pasiekti tarpplanetinę erdvę, mano atsakymas būtų, kad tai jau yra įvykęs faktas, nes 1949 metų pradžioje žmogaus sukonstruota raketa (WAC-Corporal) buvo pasiekusi 250 mylių augštį, o tai yra jau absoliučiai tuščia tarpplanetinė erdvė. Tiesa, ta raketa erdvėje pasiliko tik trumpą momentą, t. y. — iš gravitacijos lauko nepajėgę išsiveržti ir todėl, jos jėgų veikiama, nukrito vėl žemėn, tačiau faktas pasilieka, kad tarpplanetinė erdvė buvo pasiekta, žmogaus sukonstruoto prietaiso, o tai jau yra sistas".

Visiškai skirtingas ir daug komplikuotesnis klausimas yra, ar iš viso pavyks; jei taip, tai kada ir kokiomis priemonėmis būtų įmanoma raketiniam prietaisui su žmonių įgula galutinai atsikratyti žemės traukos jėgos ir netrukdomai pakreipti savo kursą erdvėje norima kryptimi?

Mums yra žinoma, sako inž. Vaeth, kad iki šiol greičiausiai skrendanti raketa yra pasiekusi tik 5000 mylių į valandą greitį, o tai yra vos penktadalis to greičio, kuris yra reikalingas, kad kuris nors kūnas pajėgtų nugalėti žemės traukos jėgą, t. y. — pasprukti iš jos įtakos.

Peržvelgę paskutiniojo dešimtmečio atitinkamus statistinius duomenis, mes nerandame pagrindo būti perdideliais optimistais, kadangi vidutiniškai kas metai pakeliamas prieš tai turėtas pasiekto augščio rekordas vos 8-mis myliomis. Ir todėl kiekvienam pasidarys aišku, sako inž. Vaeth, kad, progresuojant tokia sparta, turės praeiti dar labai daug laiko, kol bus galima pagalvoti apie tai, kaip pasprukti iš nelemto Žemės gravitacijos lauko, o tai ir yra esminė kliūtis, trukdanti tarpplanetinį skridimą.

Į klausimą, ar kartais negalėtų žymiai palengvinti šį projektą realizuoti atominės energijos panaudojimas, tektų atsakyti labai santūriai: galbūt kada nors, bet tuo tarpu — vargiai.

Kai kas iš mūsų turi susidarę klaidingą, ar bent tuo tarpu nepagrįstą nuomonę apie galimybes panaudoti atominę energiją. Plačiose masėse vyrauja įsitikinimas, kad atominės energijos pagalba yra įmanoma atlikti fantastiškiausius užsimojimus, tuo tarpu, kai faktiškai, ją bandant panaudoti, susiduriama su visa eile minusų. Nenorint perdaug toli nukrypti į pašalinių temų nagrinėjimą, pakaks tik priminti vieną iš šių neigiamų veiksnių — radiaciją. Ir todėl, jei būtų bandoma pritaikyti tarpplanetinės raketos varymui atomo energiją, tektų tam tikras raketos dalis apdengti sunkiu protekciniu apšarvavimu, kuris žymiai padidintų viso piretaiso svorį, — taigi rezultate tuo nieko teigiamo nebūtų atsiekta.

Išvadoje inž. J. G. Vaeth yra tos nuomonės, kad greičiausiai pirmieji tarpplanetiniai prietaisai bus varomi principe panašiu kuru, kuris dabar yra naudojamas raketoms, o ne atomine energija.

Ar yra galimybių erdvės užvaldymui paspartinti ir kokios jos būtų? Į tai inž. J. G. Vaeth atsako teigiamai.

Turint galvoje, kad pirmas žingsnis į tarpplanetinę erdvę būtų įrengimas tarpinės platformos — Žemės satelito 1000 mylių augštyje, čia į pagalbą galėtų ateiti JAV karinės įstaigos. Jei būtų prieita įsitikinimo, kad įrengimas karinės bazės erdvėje galėtų turėti esminės svarbos šio krašto gynybai, tai tas klausimas žymiai pajudėtų į priekį.

Paskyrus stambias sumas šio satelito įrengimui erdvėje, davus pirmenybių šiam projektui specialistų ir medžiagos paskirstyme, nėra neįmanoma tai realizuoti.

Iš visur ir apie viską

KAS YRA JEAN TALON,

kurio vardu Montrealy yra pavadinta gatvė.

Vienas iš galiausių ir veiklia usių Kanados ankstybų kolonistų buvo Jean Baptiste Talon, kuris atvyko Kanadon 1625 metais kaipo Naujosios Prancūzijos intendantas (biznio ūkvėdys).

Pirmutinis reikalingumas, ką jis pastebėjo naujame krašte, buvo ūkininkavimo pagerinimas. Tuo laiku nebuvo Kanadoje arklių. Per pirmutinius trejus metus jis importavo 41 arklį ir 80 avių. Arklių skaičius taip greit padidėjo, kad 1709 m. vyriausybė įspėjo ūkininkus nebe auginti jų daugiau.

Talon sukūrė tada, kas dabar būtų vadinamas pavyzdinį ūkį, kuriame geriausi žemės ūkio metodai, kurie tada buvo žinomi, buvo pademonstruojami kolonistams, kuriuos jis sugebėjo įkalbėti atvykti Naujon Prancūzijon. Jis taipgi sukūrė verpimo bei audimo industriją ir išdalino kolonistams mažas stakles, kad jie galėtų pasigaminti savo medžiagų drabužiams.

Nebuvo laivų, kurie gabentų Kanados gaminius ir Talon pastatė 120 to laivą. Kiti vyrai, kurie užsidegė jo pavyzdžiu, pastatė kitus laivus. Jis sukūrė trikampinį prekybos tinklą, kuriame laivai iš Prancūzijos buvo prikrauti Kanados žuvim, žirniais ir miško medžiaga ir išsiųsti į West Indies. Kai šios prekės buvo parduotos, laivai prisikrovė ten cukraus ir nuplaukė Prancūzijon. (CS).

■ Donatas Karosas, pastarais metais buvęs Australijos LB Sydnėjaus apylinkės pirmininku, rugsėjo 14 d. su savo motina išskrido į Torontą, Kanadon, kur gyvena jų kiti šeimos nariai. Karosai į Australiją atvyko prieš penekrius metus ir beveik visą laiką gyveno Sydnėjuje. D. Karosas ilgesnį laiką buvo Sydnėjaus apylinkės bibliotekos vedėju, visą laiką aktingai dalyvavo bendruomenės gyvenime, Sp. Klube „Kovas" ir šiemet buvo apylinkės valdybos pirmininkas.

■ Lapkričio 1 d. pop. Pijus XII šv. Petro Bazilikoje paskelbė Marijos Karalienės šventę, išleido encikliką, užvardintą „Dangaus Karalienė", kurioje gegužės 31 d. paskelbta Dangaus ir Žemės Karalienes šventė, buvo uždėta auksinė karūna Dangaus ir Žemės Karalienes stovylai. Vakare buvo iškilmingas kongreso užbaigimas ir didžiulis Marijos koncertas.

■ Kanados indėnai suruošė maldingą kelionę į Notre Dame du Cap. Keloinėje dalyvavo apie 30 indėnų genčių, pasipuošusių plunksnomis, tautiniais drabužiais ir įvairiais savo genties ženklais.

MŪSŲ SPORTAS

AUSTRALIJOS KREPŠINIO PIRMENYBĖS.

A. Ignatavičius Australijos krepšinio rinktinės kapitonas.

Brisbanėje įvykusiose krepšinio pirmenybėse žaidė Sth. Australijos, Viktorijos, N. S. W., Tasmanijos, Queenslando ir Nth. Territory rinktinės.

Šiose pirmenybėse už atskiras valstijas žaidė ir keletas lietuvių: Sth. Australijos rinktinėje matėme A. Ignatavičių, Viktorijos — S. Dargį, Tasmanijos — V. Petrauską ir Nth. Territory — R. Gasiūną.

Mūsų vyrai gražiu žaidimu atkreipė publikos dėmesį. A. Ignatavičius pasižymėjo šveiniu ir taktišku žaidimu, tik jam daugiau pasireikšti „trukdė" Viktorijos rinktinės žaidėjas S. Dargis, kietai kovojęs gynyboj, R. Gasiūno vadovaujama Nth. Territ. rinktinė, dėl savo taktiško ir kultūringo žaidimo turėjo žiūrovų simpatijas ir susilaukdavo nuoširdžios užuojautos, pradus tašką. Tasmanijos rinktinės žaidėjas V. Petrauskas žavėjo publiką savo įmantriu stiliumi ir „humoru" aikštėje. Deja, žemas ūgis kliudė jam pilnai „save parodyti".

Pirmenybių nugalėtoju šiemet išėjo Viktorija. Pereitų metų meisteriu buvo Sth. Australija.

Po pirmenybių buvo sudaryta Australijos rinktinė, kuri numatoma išvyks gastrolių į Europą. Valstybinės komandos kapitonu paskirtas A. Ignatavičius.

Krepšinis Geelonge.

„Vytis"—„Barwon"
55:53 (25:43)

Šiose rungtynėse „Vytis" prieš silpnesnę komandą per lengvai žaidė. Priešas tą išnaudodamas, pirmame puslaikyje vedė 27:7.

Antrame puslaikyje musiškai sukaupė jėgas išlyginti santykiui. Priešas vedė visą laiką. Paskutinėje žaidimo minutėje santykį išlygino: 53:53. Keliems sekundėms likus žaisti, Bertašius padarė sėkmingą metimą ir rungtynės buvo laimėtos.

Taškus surinko: A. Šimkus 19, J. Jonušas — 13, A. Bertašius — 9, G. Serch — 7, J. Aukštikalnis — 5, E. Lipšys — 2.

A. „Vytis"—Y.C.W.
56:31 (27:12).

„Vytis" šias rungtynes laimėjo gana lengvai. YCW komanda yra praėjusių metų Geelongo meisteris. Taškus surinko: J. Jonušas — 22, A. Šimkus — Aukštikalnis — 2.
14, G. Serch — 11, A. Bertašius — 5, E. Lipšys — 2, J.

A. „Vytis" — Christ Church"
43:52 (24:27)

Rungtynes „Vytis" pralaimėjo dėl stokos susižaidimo, nes jau kelinta savaitė nesitreniruoja. Taškus surinko G. Serch — 14, J. Jonušas — 10, A. Bertašius — 9, A. Šimkus — 6, E. Lipšys — 3, Aukštikalnis — 1.

B. „Vytis" I.H.C. 38:23 (19:13)

Šias rungtynes „Vytis" lengvai laimėjo, nes I.H.C. pirmas 10 min. žaidė tik su 4 žaidejais.

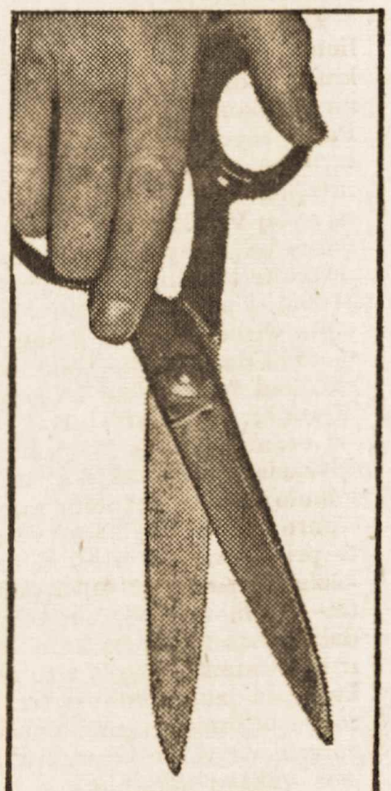

NUO 1910

kanadiečiai patikėjo savo drabužių užsakymus Tip Top Tailors, nes Tip Top Tailors garantuoja jūsų užganėdinimą ar gražinami pinigai. Jūsų draugai jums pasakys, kad Tip Top Tailors yra DIDŽIAUSIA DRABUŽIŲ VERTĖ KANADOJE

Netoliese yra TIP TOP krautuvė ar atstovybė

Tip Top tailors

WINDSOR

LOTERIJA.

Windsore rengiama bažnytinė loterija gruodžio 5 dieną St. Francis bažnyčios salėje. Bilietų kaina 25 centai. Gali laimėti radiją, laikrodį ir pinigais. Vakarienė visiems nemokama, kas dalyvauja loterijos lošime. Vakarienę rengia Windsoro moterys ir vyrai. Maloniai kviečiame visus dalyvauti. Loterijos-vakarienės pradžia 6 val. vak. St. Francis bažnyčios salėje, 1479 Albert Rd. Windsor, Ont.

LIETUVIŲ PAMALDOS.

Windsore lietuviams pamaldos būva 12 val. kiekvieną sekmadienį St. Francis bažnyčioj, 1479 Albert Road, telefonas W. H. 5-7413. Turime bažnytinį gražų chorą, diriguojamą Juozo Sinkaus. Choras yra veoamas labai gerai ir choristai giedą nuo širdies. Pamaldos praeina labai pakeltoje religinėje nuotaikoje. Maloniai kviečiu visus lietuvius dalyvauti savose pamaldose.

MŪSŲ KOLONIJOS NARĖ.

Windsoran yra atvažiavusi Nelė Petrauskaitė iš Lethbridge, Albertos. Ji yra registruota gailestinga sesuo ir Lietuvoje buvusi mokytoja. Dirba Metropolitan ligoninėje. Neseniai mirė jos dėdė Petras Šukys ir iš jo ji paveldėjo didelį palikimą.

NAUJAS RŪBŲ SIUVĖJAS.

Tautietis Salamonas Kazlauskas atidarė naują rūbų siuvyklą. Jis daro pataisymus, valymus ir kita. Jo dirbtuvė yra 343 Chilver Rd. Savi pas savus. Palaikykime savus biznierius.

SĖJA

Tautinės, demokratinės minties mėnesinis lietuvių laikraštis. * **Leidžia ir redaguoja: G. J. Lazauskas, 1023 N. Keystone Ave, Chicago 51, Ill. USA.**
Administracijos adresas: SĖJA, c-o K. Kaunas, 726 W. 55 St., Chicago 20, Ill. USA.
Prenumerata: JAV ir kitur 2 dol. metams.

Maskvos klastos ir sukti manevrai Korejos kare

4.

RAŠO BUVĘS KOREJOS SOSTINĖS SEULO KARINIS GUBERNATORIUS PULK. LT. WILSON.

Pasirodo, kad

Kim Koo buvo parsidavęs komunistams.

Suprasdamas, kad jis nebuvo pakankamai pajėgus išvaryti amerikiečių, jis sudarė sąjungą su jėga, kuri, jo manymu, tai galėjo sugebėti padaryti. Parsiduodamas raudoniesiems, jis tikėjosi apie sukėlimą neramumų ir revoliucijos, o po to, galutinėje išvadoje, paėmimą valdžios į savo rankas. Nuo to laiko aš Kim Koo jau daugiau nebeskaičiau patriotu.

Po komunistų suplanuotų ir visiškai nepavykusių neramumu ir maišto sukėlimo Seoule, aš įsivaizduoju, Kim Koo gražė sau nagus ir pyko ligi pasiutimo. Už tai atsikeršydamas jis tuojau pat nužudė tris įžymius korejiečius, kurie rodė nepaprastų gabumų mano miesto administracijoje. Jei jis pats ir ne nužudė, tai jis davė įsakymą nužudyti. Tačiau mūsų policija buvo pasirengusi. Mūsų nusikaltimų laboratorija puikiai veikė. Visi pabėgimo keliai per 38-tą ją paralėlę buvo užblokuoti ir gerai kontroliuojami. Mes sugėmėme paskutinėse žmogžudystėse dalyvavusius keturiolika žmonių, pilnai prisilaikydami visų įstatymų ir teisės, juos nutei sėme ir visus pakorėme. Nė vienas iš nuteistųjų neišdavė Kim Koo, kuris tyliai laižėsi savo žaizdas. Kadangi mūsų okupacija turėjo baigtis 1948 metais, tai matyti

Kim Koo nusprendė ligi to laiko palaukti.

Išlaikydami savo žodį, kada numatytas okupacijos periodas baigėsi, mes pasitraukėme iš Korejos, tačiau rusai nepasitraukė. Laike trijų okupacijos metų Pietų Korejoje mes daug ko pasiekėme ir daug ko gero padarėme mūsų okupuotam kraštui. Mes, pavyzdžiui, sumažinome neraštingumą nuo 85 procentų visų gyventojų ligi 15 procentų. Mes panaikinome ir išgydėme korupciją vietos savivaldybėje ir tautinėje vyriausybėje, palikdami gyventojus pajėgius ir sugebančius tvarkyti savo reikalus ir valdytis laisvėje pilnato žodžio prasme. Daugumas korejiečių pirmą kartą savo gyvenime pasijuto esą pilnai laisvi, savimi pasitikį ir patys tvarką visus savo reikalus.

Tačiau visai kitaip jautėsi Kim Koo, žudikas, ir jo „kirvininkai". Vis dažniau ir dažniau

Kim Koo lankėsi kitoje pusėje 38-tos paralėlės,

pasitarimų su raudonaisiais.

Mano suorganizuotoji policija ir saugumo organai stebėjo visa tai su augančiu susirūpinimu. Jie žinojo, ką Kim Koo darė, bet negalėjo to įrodyti. Visi Kim Koo parsidavimo įrodymai buvo už 38-tos paralėlės rauodnųjų rankose. Tai buvo sena istorija. Kim Koo tai darė ilgus metus, tačiau niekuomet nebuvo tam įrodymo.

Vienas jaunas vyras, vardu leitenantas Ahn, kuris visą laiką sekė Kim Koo, galų gale užbaigė visą šio žudiko ir niekšo istoriją, surizikuodamas tuo sutepti savo šeimos garbę.

Vieną vasario mėnesio naktį 1950 metais, Kim Koo sugrįžo iš konferencijos Šiaurės Korejoje, kur planai Pietų Korejos užėmimo jau buvo pilnai užbaigti. Jis rado pas save svečią. Jaunas vyras, taip buvo informuotas Kim Koo, norejo pamatyti jį labai svarbiu reikalu. Kim Koo įsakė svečią įsileisti, tačiau pasakydamas savo asmeninės apsaugos vyrui pasilikti kartu. Mano buvusio policijos šefo pasakojimu, leitenantas Ahn įžengė į Kim Koo kambarį ir prasispraudė pro sargybinį, kuris stovėjo tarp jo ir Kim Koo.

— Tu esi išdavikas, — pasakė jis žudikui Kim Koo, — ir dabar tu apmokėsi visus savo nusikaltimus.

Tai pasakęs, jis išstraukė pistoletą ir paleido šūvių seriją į Kim Koo.

Taip Kim Koo nesulaukė gyvas tos idenos, kada raudoniejiš Šiaurės Korejos pradėjo savo ilgai ir slaptai rengiamą Pietų Korejos ir Seoulo užpuolimą. Tačiau kai kurie iš Kim Koo šalininkų ir „kirvininkų" buvo ten ir turėjo progos paragauti tos garbės, kurią jų vadas buvo seniai planavęs ir numatęs sau pačiam. Vadovaujami to paties „skautų vado" Um Hang Sup, šie „kirvininkai" susitiko raudonuosius ir tuojau pat buvo raudonųjų pastatyti į augščiausias vietas „išlaisvintame" krašte. Tačiau jų

garbės valandos buvo labai trumpos.

Pervėlai jie patyrė ir sužinojo, kad Kim Koo parduodamas ir apgaudamas pietų korejiečius, labjausiai apgavo save ir savo gaują. Jo buvo pataikyta parsiduoti pralaiminčiai pusei, nes per kelias savaites Jungtinių Tautų kariuomenė jau buvo Seoule.

Tada paaiškėjo ir išryškėjo galutinė tiesa. Veikianti demokratija yra didesnė ir turi daugiau reikšmės nekaip žudikai, didesnė ir reikšmingesnė už privačias armijas ir netgi už komunizmą ir už pavyzdinį chaosą, kuriuo komunizmas remiasi ir laikosi. Tai yra didžiausias dalykas šių dienų pasaulyje.

Tą būtų patyręs ir Kim Koo, tą patyrė ir ,beabejo, suprato Kim Koo gaujos nariai ir „kirvininkai", tačiau viskas jau buvo pervėlai. Būtų įdomu sužinoti, kur yra ir ką veikia dabar, jie iš viso dar kur nors yra gyvi.

Sulietuvino: J. Skaržinskas.

Lietuvos architektūra ir architektas Stuoka

RAŠO ARCHITEKTAS PROF. V. ŽEMKALNIS

3.

ARCHITEKTŪROS SUPRATIMAS.

Petras Galaunė savo knygoje „Vilniaus Meno Mokykla (1793—1831), jos istorija, profesoriai ir mokiniai" (L. U. Hm. M. F. leidinys. Kaunas 1928) sako:

„Maža teturime Lietuvoje architektūros paminklų be vėlesnių laikų stilių žymių. Kolektyvus liaudies menas, tautodailė nuo amžių čia buvo liūliuojamas savo lopšyje, gi asmeninis menas, architektūra ne nuo pirmo diego čia teaugo, o tik svetur išaugęs, puošėsi čia savo žiedais... Juose buvo lyg ir bendra Europos kultūra, o už jų langų — pilkas melancholiškas Lietuvos peisažas, perimtas mažai tada pastebima, simboliška daina, mistiškomis pasakomis ir tautos daile."

Visos pasaulio tautos mažiau ar daugiau yra amžinai kokios nors kitos tautos kultūros įtakoje, neišskiriant net klasiškosios graikų architektūros. Palyginkime Lietuvos istorinės architektūros kūrinius su Lietuvos liaudies menu, tik panagrinėkime tą mūsų architektūrą ir supraskime ją!... Žiūrint į mūsų architektūrą, nereikia ieškoti joje vien svetimybių, o reikia praverti akis į josios specifiškai lietuvišką grožį, pilną harmonijos su gamtovaizdžiu. Mūsų liaudies audinių ornamentas — ramus, sudarytas iš tiesių ir laužytų linijų, retai kada banguojančių, reguliariai kampuotas, taisyklingas, tačiau gana komplikuotų geometrinių formų, figuruoja mūsų architektūroje ne vien tik kaipo ornamentas, bet savo idėja persunkia ir pačios mūsų architektūros formą ir kompoziciją.

Architektūra tai nėra vien kažkokia statybinė masė — ji yra integrali gamtos dalis, ji yra gamtovaizdžio komponentas. Ne visuomet architektūra yra materialinis pastatas, atžymėtas amžiaus tam tikra pastovia forma. Žmogaus būtenybė — „pastogė" yra to paties žmogaus kūrinys, nuolat tobulinamas ir geresniam pritaikomas.

Koplytėlė, kryžius vienaip atrodo muzėjuje ir visai kitaip gamtoje. Kryžius simbolizuoja Dievybę, joje ir gyvena; ir žmogus, statydamas koplytėlę, dažnai parenka jai ir tinkamą aplinką. Tautiniai drabužiai dėžėje, ar tautiniais drabužiais pasirengę jauni ir seni puošia bažnyčią, šventorių... O dainos panemuniais ir paneriais? — Visa tai gyvi kūriniai gamtoje:

Kryžius pamiškėj
dainos ir šokiai gegužinėse
tautos drabužiai bažnyčiose
Trakų pilis ežere ir pan.

Su Lietuvos gamta derinasi ir mūsų architektūra, derinasi todėl, jog josios sumanytojai lietuviai, lygiai vienodai atjautė čia architektūros meną kaip ir bet kurį kitą. Modifikuojasi liaudies menas, modifikuojasi ir architektūros menas.

Dr. Mikalojus Vorobjovas savo knygoje „Vilniaus menas" rašo:

„Vilniaus architektūros kūrėjai — statydintojai, t. y. didieji kunigaikščiai, magnatai ir dvasiškiai, ir jų valią vykdžiusieji statytojai, be abejo, giliai atjautė skaistų apylinkės gamtos— Neries slėnio ir Panerio kalvų--grožį. Pati gamta čia turėjo savo plastinį gymį, savo architektūrą. Žmogaus kuriamoji architektūra čia buvo suderinta su gamta, praturtindama bei patikslindama pastarosios paveikslą. Taip išaugo kultūrinis Vilniaus peisažas: nėra jame dirbtinų formų, kurios prievarta žalotų natūralų gamtos landšaftą, bet nėra ir chaotiško gamtos veržimosi į architektūros ansamblį, — visur regime retą harmoniją ir organišką abiejų pradų vienybę. Iš čia gimsta toks subtilus architektūrinių formų sąskambis su gamtos gyvenimu. Iš čia neišsemiamos Vilniaus grožio metamorfozės, įvairuojančios pagal atmosferą, pagal šviesą iš dangaus skliauto. Jis gyvena sandermėje ir su miglomis, ir su saulės žaromis, su mėnulio spindėjimu, su lietingomis sutemomis ir su sniego dangos žvilgsniu. Jis moka prisiderinti ir prie puošnios vasariškų želmenų simfonijos, ir prie šykštaus apnuogintų šakų rašto; jis melodingai susilieja su kalvų ir upės slėnių bangomis. Tarp Vilniaus peisažo ir paties miesto nėra jokios priešybės. Miestas yra tarytum gamtos vaisius, o gamta — jo yščius, jo indas, jo natūralūs rėmai. Jau vien šitas architektūrinio meno susiliejimas su gamta pakankamai liudija apie giliai lietuvišką seno jo Vilniaus charakterį".

Viduramžio tarpsnis Vilniaus architektarūroje pasireiškė beveik išimtinai tų laikų architektūros formų ieškojimu ir pritaikymu savo pojūčiams.

„XI a. vakarų menas gaivalingai veržiasi pirmyn. Verda įvairūs sąjūdžiai Europoje. Musulmoninę X a. Siciliją, o taip pat ir bizantiškąją Italiją apvaldo Normandai. Beveik visas Ispanijos pusiasalis kovoja su arabais. Jau XII a. gale arabai pasilieka tik Viduržemio jūros krantuose. Vokiečiai veržiasi į rytus. Tuo laiku pamažu ima kristalizuotis nauja Europos kultūrinė vienybė. Romaninis menas (taip pavadintas normandų antikvaro de Gervelle XIX a. pradžioje) išsivysto ūmai — istorinės sąlygos skatino jo raidą. Romaninio meno vaizdai išsivysto apokalipsės įtakoje. Iš jos skolinamasi ir rūstus Dievas, ir viršžmogiškos baidyklės, ir legendos, ir epinis stilius. Jame reiškiasi viskas, kas yra fantastiška ir nepaprasta. Krikščioniškos legendos įgyja rytų pobūdį, ir visi didvyriai įgauna nepaprastų proporcijų. Viskas yra labai keista ir iškreipta". (Dr. Jurgis Baltrušaitis — Visuotinė Meno Istorija).

Lietuvoje toli pagrindinė romaniškoji idėja neranda tinkamo atgarsio. Tik rūsčios, monumentalios, konstruktyvios romaninės formos buvo ne tik puikiai suprastos, bet ir saviškai interpretuotos. Lietuviai suprato, kad išorinė mūrų paskirtis nėra plokštė, skirta skulptūrinei dekoracijai ar mozaikai, bet, kad mūras yra konstrukcija, ir plastika — dekoracija. Pats akmuo, jo svoris, monumentalumas ir ramumas savaime žavi.

Stuoka Gucevičius XVIII a. pabaigoje apvilkdamas Vilniaus katedrą neoklasiniu rūbu — portika ir kolonada — palieka pagrindines bažnyčios sienas rūsčias, masyvias, o vertikaliniu motyvu dar daugiau paryškina mūro konstrukcijos grožį.

Vytautas Didysis savo Trakuose 1400 m. meistriškai įrašo į erdvę milžiniškas pilies sienas ir apvalius bokštus. Tie bokštai užsibaigia apačioje nukrypimais nuo vertikalumo (įžulnia plokšte vandenins, kad tuo susida rytų mėtomiems iš viršaus akmenims galimybę atsimušti į įžulinę plokštę ir naikinančiai rikošetuoti (atšokti) į puolančio priešo laivus. Monumentalus donžonas pilies fone lyg vadovauja visai tai nuostabiai architektūrinei kompozicijai, kuri atsispindėdama ežere, lyg Sebastijono Bacho fuga, suteikdavo nepaprastai grandiozinį, monumentalų, pilną estetinio pasigerėjimo vaizdą. Tai yra augščiausio laipsnio kūrybingai organizuota, harmoninga, ritminio pastato forma.

Yra dvi (man žinomos) pilys Anglijoje stebėtinai panašios į Trakų ne vien tiktai savo formomis ir proporcijomis, bet ir situacija. Tai yra:

Hurstmonceux Castle, Sussex 1440 m., 40 metų jaunesnė už mūsiškę Trakuose, ir

Bodiam Castle, ca 1400 m.

Tokių bokštų randame ir Vokietijos pilyse, tiktai ten taip cilinderinių bokštų įsiterpdavo ir stačiakampiai (panašiai kaip Vilniaus Žemutinėje pilyje), o pačių pilių forma dažniausiai nereguliari.

Priešingai vokiečiams, prancūzai ir olandai prisilaikydavo reguliaraus plano, o sienas jungdavo tik cilindriniais bokštais. Tų bokštų stiprūs išsikišimai už pilies mūrų linijos padidindavo sienų saugumą, nes tos sienos buvo gerai ginamos iš sparnų.

Trakuose kai kur buvo pritaikyti olandiški ir prancūziški konstrukciniai metodai, kaip pav. koncentriniai žiedai, kuriais buvo pereinama bokštuose iš keturkampės į apvalią formą. To ji konstrukcija nuo Trakų gadynės buvo gana plačiai paplitusi Lietuvoje. Žinomas XV šm. keliauninkas Gilbert de Lanoy 1413 m. pabrėžia, kad radęs Trakų ežero saloje naujai pastatytą pilį „a la maniere de France" (prancūzišku būdu).

Bus daugiau.

DĖMESIO! DĖMESIO!

JAU IŠĖJO IŠ SPAUDOS
PIRMĄ KARTĄ LIETUVIŲ KALBA, DIDŽIULIS

AFORIZMŲ RINKINYS

VIRŠ 1.500 AUTORIŲ RINKTINIAI AFORIZMAI, SATYROS, KEISTI UŽRAŠAI, EPITETAI, ŽYMIŲJŲ ŽMONIŲ PASKUTINIAI ŽODŽIAI PRIEŠ MIRTĮ, 50-TIES TAUTŲ RINKTINĖS PATARLĖS, PRIEŽODŽIAI, HUMORISTINĖS MINTYS IR KITI SAKYMAI.

VIRŠ 10.000 POSAKIŲ VISŲ AMŽIŲ FILOSOFŲ, POETŲ, RAŠYTOJŲ, TEOLOGŲ, ATEISTŲ, MOKSLININKŲ, POLITIKŲ, AVANTIURISTŲ IR KT. MINTYS PRADEDANT MOZE IR BAIGIANT PITIGRILLI. MAKSIMAI, KURIE ŠIMTMEČIAIS BUVO DRAUDŽIAMI CENZŪROS.

IŠTRAUKOS IŠ BIBLIJOS, KORANO, TALMUDO IR KITŲ ŠVENTRAŠČIŲ.

RINKINYS TURI 544 PSLP. GRAŽIAI ĮRIŠTAS Į KIETUS VIRŠELIUS. LABAI PATOGUS SKAITYMUI FORMATAS.

NEATIDĖLIOJANT UŽSISAKYKIT ŠIĄ ĮDOMIĄ KNYGĄ SAU, IR SAVO PAŽĮSTAMIEMS Į TUOS KRAŠTUS, KURIUOSE VALIUTOS IŠSIUNTIMAS YRA SUVARŽYTAS.

DĖL LABAI MAŽO TIRAŽO, ŠI KNYGA Į SPAUDOS KIOSKUS NEBUS SIUNČIAMA.

KAINA SU PERSIUNTIMU KANADOJE — $ 6.00.
VISUR KITUR — $ 6.50.

SIŲSKIT PINIGUS ŠIOS KNYGOS PLATINTOJUI IR TUOJ JĄ GAUSIT.

M. ČAPKAUSKAS, 1220 BISHOP STR. APT. 3.
MONTREAL, Q. CANADA. (Tel. UN 1-1900).

KULTŪRINĖ KRONIKA

LIETUVOS PARODA SAO PAULO

Ibirapueros parke moderniškuose rūmuose „Palacio das Nacoes" veikia per 40 tautų paroda. Tenai nedidelis, bet jaukus kampelis teko ir mums lietuviams.

Kiekvienas tautietis, kurio širdy dar rusena meilė tėvų žemei Lietuvai, vos įžengęs pro centrinius vartus, tuoj ieško akimis ilgoje vitrinoje marga spalvių tautinių vėliavų savosios... Ir suranda: štai ji šeštoji nuo vartų! Ir širdį užlieja kažkokia maloni šilima. Pajunti, tarytum čia dvelkia Lietuvos laukų vėjelis.

Netoliese gražiai trykšta daugybė fontanų ir vilioja ilgiau gėrėtis tuo vaizdu, tačiau kažkokia jėga stumia tolyn — kur čia mažoji „Lituania". Surandi ją antrame augšte. Atydžiai žiūri kiekvieną daiktelį ir rodos negali atsitraukti: viskas čia taip miela, pažįsatma suprantama. Čia trispalvė pasvirus ties „geležiniu vilku, čia Vytis, Laisvės statula, miestų herbai, Vargo Mokykla, Kanklės, Kryžius, Aušros vartai ir kiti mūsų tautiniai dalykai meniškai pavaizduoti medyje. O paskui mūsų motučių suverpti ir išausti lininiai rankšluosčiai, staltiesės, margosios lovatiesės ir daugybė įvairiaraščių juostų, mirgete mirga atydaus lankytojo akyse.

PAKVIESTA KONCERTUOTI Į CLEVELANDĄ

Operos solistė Elzbieta Kardelienė pakviesta koncertuoti į Clevelandą, Ohio, USA. Koncerto data dar galutinai nenustatyta, bet projektuojama apie gruodžio mėnesio pirmąją pusę.

A. KUČIŪNO MUZIKINĖS VEIKLOS SUKAKTUVIŲ

koncertas Čikagoje praėjo gana gražiai. Sukaktuvininkas pasirodė ir kaip pianistas ir kaip dirigentas. Pasirodymas buvo gražus. Po to buvo sveikinimų — kons. Daudžvardžio, iš Kanados ir kitų. Po koncerto solenizanto garbei buvo suruoštas pobūvis, kuriame vedėju buvo op. sol. p. Sprindys.

ORGANIZUOJAMA EGZILŲ PARODA.

Egzilų Moterų Taryba (10 tautų iš už geležinės uždangos) 1954 m. gruodžio 1 d. rengia parodą. Jos tikslas parodyti, ką sukūrė tremtiniai nuo 1944 m. ligi dabar mokslo, meno, literatūros ir muzikos srityje. Knygos pageidaujamos svetimomis kalbomis: anglų, prancūzų, vokiečių, italų, ispanų.

Lietuvių skyrius stengiasi taip pat prisidėti prie šios parodos ir prašo autorių, turinčių pageidaujamas knygas, siųsti šiuo adresu:

Moterų Skyrius
c-o Comittee for a Free Lithuania
4 West 57th Street, Room 507
New York 19, N. Y.

Knygos po parodos tvarkoje bus sugrąžintos siuntėjams. Jei kas pageidautų, kad jų knygos būtų parduotos, prašoma pažymėti kainą.

Paroda vyks Carnegie Endowment International Center patalpose, 345 East 46th Street (kampas 1-sios Avenue), New York City, USA.

LIETUVIAI SUDARO STYGŲ KVARTETĄ.

Kompoz. Juozas Strolia, atvykęs iš Kaliforijos į Bostoną, gavo smuiko ir fortepijono pamokų ir fortepijono derinimo darbų. Kalifornijoje gyvendamas jis domėjosi augalų gamta ir parašė 400 mašinraščių lapų anglų-lotynų - lietuvių-vokiečių botanikos žodyną. Visą medžiagą antrąjai daliai lotynų - lietuvių-anglų-vokiečių kalbomis ir trečiajai — lietuvių-lotynų-anglų-vokiečių kalbomis J. Strolia parsigabeno į Bostoną, kur ma

Nukelta į 6 puslapį.

VYTAUTAS KASTYTIS

Visuomenininkų vargai

(Kaip ir feljetonas).

Kada nors, kai mes su žilomis pusmetrinėmis barzdomis sėdėsime Lietuvoje prie gimto židinio maloniai plazdančios ugnies, į kambarį įbėgęs anūkas, kuriam Dievulis nesuteikė laimės pamatyti tremtį, labai rimtai paklaus:

— Seneli, kuo tu buvai tremtyje?...

Tada mes rūpestingai prisikimšime lietuviško darbo ąžuolinę pypkę tabokos iš nuosavo daržo ir, pūsdami dūmus į juodą židinio angą, drąsiai galėsime atsakyti:

— Vaikeli, tavo senelis tremtyje buvo labai didelis žmogus: didesnis ir už prezidentą, ir už ministerį pirmininką, ir už mūsų parapijos kleboną — tavo senelis buvo visuomenės veikėjas. . .

Žinoma, anūkai, gal būt, nesupras mūsų tremtiniškos didybės. Gal net ir pats visuomenės veikėjo titulas bus neįkandamas tremties nemačiusioms jų galvoms. Nesistebėkime ir nesipiktinkime perdaug, nes tada, kai mes Lietuvoje aiškinsime anūkams visuomeninės veiklos didybę, kiekvienas gyvas lietuvis ars laukus, akės nereikalingus kolchozų kapčius, atstatinės sugriuvusius namus, raugs samagoną arba nuobodžiaus valdiškose įstaigose už visą visuomeninę veiklą pelningesniame valdininko etate. Gražūs visuomeninės veiklos laikai jau bus spėję pasibaigti. Visuomenės veikėjus pati visuomenė, ko gero, jau bus įtraukusi į praeities dienų storąjį archyvą dykaduonių vardu. Gal net ir daktarų skambūs titulai trečiame ar ketvirtame algebrinės matematikos laipsnyje bus nustoję reikšmės, o į užsieniuose įgytus diplomus ir įvairių ansamblių eilese užsitarnautus sveikinimo adresus žydeliai — jeigu tik Lietuvoje dar bus žydelių — atsiprašant, norvegiškas silkes vynios...

Taigi, ponios ir ponai, nedėkinga visuomenės veiklos dirva. Be jokių ateities perspektyvų. Tačiau ką žmogus padarysi, kad be jos tremtyje išsiversti negali. Tiesa pasakius, gal dar ir galima būtų išsiversti, ebt, kai raudonieji ir rudieji velniai visas žmoniškas vertybes pelenais paleido, kišenėse vėjams švilpaujant, mums nieko kito nebeliko — tik garbė. O visuomenininkystė, bendrai imant, yra labai garbinga profesija, kurioje tavęs niekas nepaklausia, kiek banke dolerių turi, ar nusipirkai nuosavus namus, kada ir kokį biznį žadi pradėti, kiek tavo žmona uždirba į savaitę moteriškų drabužių siuvimo ir adymo ir siuvimo fabrike. Visuomenės veikėjui svarbu galvą turėti ant pečių. Reikalavimas, kaip matome, labai nedidelis, nes, gyvas būdamas, žmogus, galvos pamesti negali, o numirus ,nereikalinga nei galva, nei, pagaliau, ir visuomeninė veikla. . .

Į mūsų lietuvišką koloniją atvažiavo kuklus žmogelis: apvalaus veido, apvaliu pilvuku, apvalia plike virš kaktos, apvaliais akiniais ant nosies galo, apvaliai vertinant, labai panašus į apvalų visuomenės veikėją. Vietiniams visuomenininkams prisistatė prof. Dr. Aloyzo A. Kuinelio vardu. Susidomėjo mūsų visuomeninikai naujuoju ateiviu, nes nė vienas iš mūsiškių tokių aiškių visuomenininko istorinių duomenų neturėjo. Buvo jų tarpe gailestingojo Dievulio apdovanotų pusiau apvaliomis plikėmis, bet jiems trūko apvalių akinių ir apvalaus pilvuko nusipelniusio visuomenininko orumui išlaikyti. Kurie nešiojo akinius ir šiaip jau pasižymėjo apvalesne išvaizda, pas tuos niekaip plikės negalėdavai įžiūrėti. . . O prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis turėjo visas nusipelniusio visuomenininko žymes augščiausiame laipsnyje. Ėmeme klausinėti naująjį ateivį. Prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis, pasirodo, į Kanadą buvo atvykęs tiesiai iš Oxfordo universiteto, kur mėlynkraujus britus mokė taisyklingai angliškai šnekėti.

Visa kolonija subruzdo, išgirdus tokią naujieną. Daktarų, tiesa, mums niekada netruko. Turėjome ir skutyklos daktarą, ir siuvyklos, buvo ir lietuvių kalbos daktaras, bet anglų kalbos daktaro neturėjome, o be anglų kalbos Kanadoje toli nenueisi— net ir gatvėje stovinčio policininko kelio pasiklausti negalėtum. Apie savo tautos kryžiaus kelius raudonojo Kremliaus globoje geriau ir neprasižiok, nes vis viena kanadiečiui pirštų pagalba sovietų žiaurumą neišaiškinsi. Taigi prof. Dr. Aloyzą A. Kuinelį sutikome, kaip svečią iš dangaus augštybių. Ne apsirikome. Prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis net ir su lietuviais emė tik angliškai šnekėti. Sutiko anądien gatvėje pažįstamą ir išbarė gryniausia anglų kalba:

— Anuprai, Anuprai, gestern I no see you in church, bet Samstag I see you in Bierstube!...

Užėjo kitą kartą pilietis dvyliktą valandą nakties pas prof. Dr. Aloyzą A. Kuinelį paprašyti, kad gromatą jo giminaičiams Amerikoje angliškai parašytų.

— I no write in der Nacht, kommen Sie tomorrow, — atsiprašė prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis.

Vietiniai visuomenininkai buvo priversti nusivožti kepures prieš profesoriaus lingvistinius gabumus. Gerbk už save gudresnį — sako įstatymai gamtos knygose.

Atsisėdęs visuomeninės veiklos augštąjame soste, prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis pradėjo braižyti didingus visuomeninės veiklos planus. Kaip tik tuo laiku išpuolė tradicinis Tautos Šventės apvaikščiojimas. Tokią dieną mes pagal iš Lietuvos atsivežtą paprotį susirinkdavome bažnyčioje, klebonas pasakydavo ilgą pamokslą apie Lietuvos vargus. Paskui užsukdavome į salę po ta pačia bažnyčia kurio nors žymaus visuomeninko kalbos išklausyti, sugiedodavome Tautos Himną, ir iškilmės būdavo baigtos.

Nepatiko prof. Dr. Aloyzui A. Kuineliui tokia mūsų tautos iškilmių minėjimo nusistovėjusi tvarka. Girdi, savo tautą reikia išnešti į didžiausią miestelio salę ir visus jos laimėjimus išvėdinti kanadiečių akyse. Mes juk žinome, kad esame lietuviai, o kanadiečiai nežino. Nepažįsta jie ir Lietuvos — visada tik baltinta kauntre vadina...

Tokia agresyvi prof. Dr. Aloyzo A. Kuinelio mintis susilaukė didelio pritarimo visuomenės veikųjų ir pačios visuomenės tarpe. Tiesa sakant, jau mes ir patys panašiai nekartą buvome pagalvoję, bet be anglų kalbos daktaro visi planai atrodė niekaip neįgyvendinami. Lietuviškai kanadiečiams nepašnekėsi. Pašnekėti, žinoma, galima būtų, bet kas iš to šnekėjimo, jeigu žodžiai, kaip žirniai į sieną, atsimuša. Ko gero, kanadiečiai mus abisinais palaikytų. Bene jiems kad agridėta lietuvių kalba. Paskui turėtumem daug bereikalingo vargo aiškindami, kad mūsų sostinė yra Vilnius su Gedimino pilimi — ne Adis-Abeba. . . Ne, be anglų kalbos kaktaro geriau apie tokius didelius užsimojimus nė negalvoti. . .

Turint savo eilėse prof. Dr. Aloyzą A. Kuinelį abejoti Tautos šventės pasisekimu būtų tikriausia nuodėmė. Todėl, daug negalvodami, išnuomavome didžiausią miestelio salę, suredagavome malaniai skambančius pakvietimus burmistrui, didžiųjų laikraščių redaktoriams, jų žmonoms, uošvėms ir dukterims.

Visuomenininkai su prof. Dr. Aloyzu A. Kuineliu pryšakyje šokosi programos ruošti. Manote lengva tokiais atvejais gerą reprezentacinę programą suklijuoti? Tautiniai minėjimai pas mus didžiausia visų visuomenininkų šventė. Vienintelė proga, kada jie gali puošnioje scenoje publikai pasirodyti. Visuomenininkas nebūtų visuomenininku, jeigu jis nenorėtų kalbėti. Čia ir prasideda didžiausios bėdos: leisi vienam šnekėti, kitus užpykdysi, o jeigu juos visus į sceną suleistumei, pirmą kartą tremties istorijoje gautųsi visuomeninių kalbų, juokų ir visuomeninės ambicijos tautinis ansamblis, kokio dar nė vienas žymiausias mūsų tautinių ansamblių kūrėjas nebuvo sugalvojęs. . .

Mokslo-technikos naujienos

TIKSLUS ŽEMĖS AMŽIAUS APSKAIČIAVIMAS.

Žmonės dažnai domisi, kiek metų turi tas erdvėje plaukiantis kamuolys, ant kurio mes gyvename ir kurį vadiname Žeme?

Anksčiau buvo tiktai apytikriai apskaičiavimai, bet dabar, daugiau ištyrus radiodaktyvias medžiagas, jau atsirado galimybė daryti tikslius apskaičiavimus.

Šiam apskaičiavimui naudojamas tūlų medžiagos elementų irimas, kuris vadinamas radijo aktingumu.

Yra žinoma, kad radijoaktingieji elementai nepastovūs. Jie palaipsniui irsta, pavirsdami lengvesnių elementų atomais. Šis atomų irimas ir pasikeitimas vyksta tol, kol susidaro pastovūs, jau ne radioaktingi elementai.

Antai uraniumas, labai sunkus elementas, nuolat ir be paliovos irsta. Iš pradžių jis pavirsta radiumu ir heliumu. Radiumo atomai toliau irsta ir pasikeičia į švino atomus. Tuo būdu galutinai uraniumo produktai yra švinas ir helius.

Mokslininkai yra patikrinę laboratorijose, kaip pusė uraniumo gabalėlio virsta švinu per tam tikrą laikotarpį ir tt. ir tt.

Itin svarbu pažymėti šitoks faktas. Radijo-aktingųjų elementų (uraniumo, thoriumo) irimas, — kur išsiskiria helijus, atvedant į šviną, — nepriklauso nuo išorinių sąlygų. Irimas vyksta vienodu greičiu tiek prie 272 laipsnių šalčio, tiek prie 3.000 laipsnių karščio, kaip praskydusiame, taip ir tirščiausiame ore.

Ši nuostabi radijo aktingųjų elementų irimo savybė yra naudojama milžiniškiem laikotarpiams išmatuoti, nes uraniumo pavirtimas helium ir švinu vyksta labai lėtai.

10 gramų iš kilogramo uraniumo pavirsta į 8 gramus ir 65 šimtadaliu švino ir į 1 gramą su 35 šimtadaliais heliaus per 66 milionus metų.

Iš likusių 990 gramų uraniumo 1 procentas, tai yra 9 gramai su 9 dešimtadaliais, vėl pavirsta į 8 gramus ir 564 tūkstantadalius gramo švino ir 1 gramą su 336 tūkstantadaliais heliaus per sekančius 66 milionus metų.

Tuo būdu yra apskaičiuota, kad užtrunka 4 bilionai, 500 milionų metų iki įvyksta visiškas bet kurio kiekio uraniumo suirimas, pasikeičiant į šviną.

Taigi mokslas pačioje gamtoje surado nuostabiai tikslų „uraniumo kalendorių".

Juo senesnė yra kalno medžiaga, turinti arba turėjusi uraniumo, tuo daugiau joje yra švino, kaipo uraniumo suirimo galutinio produkto.

Norint pasinaudoti šiuo „geologiniu kalendorium", tai yra norint nustatyti amžių bet kurio kalnų sluogsnio, reikia sužinoti, kiek jame yra švino, lyginti su uraniumu. Tai vadinamas uraniumo ir švino santykiavimas. Juo daugiau švino yra kalnų padermėje, turinčioje uraniumo arba thoriumo, tuo senesnis tas kalnų sluogsnis.

„Uraniumo kalendorius" suteikė žinias ir apie amžių jau nesnių kalnų padermių, sudarančių viršutinius žemės sluogsnius.

Tas gamtinis kalendorius patvirtino gyvijos mokslininkų-biologų pažiūrą, kad gyvybės išsivystymas pareikalavo šimtų milionų metų. Jis išaiškino, kiek milionų metų tęsėsi įvairios geologinės gadynės.

MAGNETINIS AŠIGALIS PRIKLAUSO VIEN TIKTAI KANADAI

Kanada yra savininkė vienintelio turto, magnetinio ašigalio, kurio ji negali pasidalinti su likusia pasaulio dalimi. Kanados mokslininkai 1949 metais galėjo ištyrinėti dabartinę magnetinio ašigalio vietą.

Magnetinis ašigalis nepasilieka vietoje. Tam tikrame ilgesniame laikotarpyje jis nukelia vo maždaug tokį pat nuotolį, kaip nuo Toronto iki Chicagos. Karališka Observatorija Greenwiche, Anglijoje, nustatė jo padėtį 1580 metais ir tada pasirodė, kad magnetinis ašigalis buvo 10 laipsnių ir 15 minučių į rytus nuo tikrojo Šiaurinio Ašigalio, o 300 metų vėliau jis buvo už 24 laipsnių į vakarus.

Nuo 1831 metų iki 1945 m. buvo manoma, kad magnetinis ašigalis Boothia pusiasalyje, maždaug 1.800 mylių į šiaurę nuo Winnipego. Tada karališkos oro pajėgos lėktuvo įgula iš Anglijos tvirtino, kad jo padėtis taip pasikeitė, kad visi skridimo žemėlapiai turi būti sudaryti iš naujo. Kanada išsiunte 1949 metais ekspediciją į šiaurę, kad patikrintų esamąją būklę.

Nespecialistai galvoja, kad kai kompasas gabenamas arčiau ir arčiau prie magnetinio ašigalio, tai kompaso rodyklė vis tvirčiau nusistato ašigalio link. Magnetinis ašigalis yra ovalinės formos ir gan didelis ir kai kompasas yra netoli jo, tai rodyklė šokinėja aplink arba visiškai neveikia.

Magnetinis ašigalis, kurį pirmą kartą atrado Kapitonas Ross 1831 metais, yra maždaug 1.500 mylių į pietus nuo tikrojo šiaurės ašigalio. Nė vienas nežino, kas jį ištikrųjų padaro magnetiniu ir kodėl jis paveikia kompaso rodyklę.

1.500 mylių įpietus nuo tikro

DUJINĖS DIFUZIJOS ĮMONĖ

Atominės Energijos Komisija statys Ohio valstybėje dujinės difuzijos įmonę, skirtą urano 235 gamybai. Tam tikslui yra nupirkta 6500 akrų žemės plotas. Dujinės difuzijos procesas atskiria suskaldomą uraną 235

KULTŪRINĖ KRONIKA...

(Atkelta iš 5-to psl.)

no šį savo darbą užbaigti.

Be to, ilgai tylėjęs muzikos srityje, šią vasarą jis išverte iš vokiečių kalbos išsamią atonalinės muzikos apžvalgą, pavadintą „Lietuvių muzikos kelias ligi dvylikos tonų". Netolimoje ateityje J. Strolia, Jeronimas Kačinskas, V. Adamavičius ir V. Strolia yra numatę suorganizuoti Bostone stygų kvartetą.

— Laisvosios Europos Koalicija Strasbourge nupirko iš Klimienės visą min. P. Klimo bibliotekę.

— Guamos salėje vienintelio laikraščio redaktorium yra lietuvis Vytautas Brazė-Brazevičius, buvęs Havajų universiteto profesorius.

nuo nesuskaldomo urano 238. Tame procese urano heksafluoridas dujinėje būklėje yra prakošiamas pro tūkstančius plonų užtvarų, kurios turi milionus mažų skylučių kiekviename kvadratiniame colyje. Esant uranui 235 lengvesniam, jo atomai juda greičiau ir lengviau praeina „koštuvą", kaip urano 238. Šį procesą kelis kartus pakartojus, atskiria vieną uraną nuo kito. Įmonė kainuos 1.200.000.000 dolerių. Įmonė bus pastatyta per keturis metus. Statyboje dirbs 17.000 darbininkų ir didžiausio darbymečio metu net 30.000.

PLASTIKINIAI VAMZDŽIAI VIETOJE METALINIŲ

Karolinos Šviesos ir Jėgos bendrovė pavartojo vietoje metalinių plastikinius vamzdžius korozivam vandens tiekimui iš šulinio į jėgainės antkus, kuriuose vanduo bus apvalomas nuo anglies dvideginio pertekliaus. Tai pirmas toks įrengimas pramonėje. Plastiniai vamzdžiai buvo parinkti kaip atsparūs korozijai, dėl instaliacijos paprastumo ir žemos jų kainos. 3 colių skersmens ir 20 pėdų ilgio vamzdžiai sujungiami movomis, jas užtepant tarpus specialiu cemento skiediniu. Tokių vamzdžių linija ketvirtis mylios ilgumo buvo įrengta dvigubai greičiau, kaip iš metalinių vamzdžių. Medžiogos kaina irgi mažėnė.

COLON ARTISTŲ ŠOKIS IR DAINA.

Dėka Rozitai Ryliškytei, Buenos Airės Teatro Colon baleto šokėjai, lietuvių publika turėjo progos pasigėrėti jos, Betty Bulonzo, Armando Navarro, Carlos Schiafino ir Luis Casa klasikiniais ir charakteringais šokiais. Rosita su savo bendradarbiais koncertavo Avellanedos lietuvių salėje, kuri buvo užpildyta.

Publika daug plojo šokejams, o ypatingai mūsų tautietei Rositai Ryliškytei, kuri tapo apdovanota gėlėmis.

Teatro Colon dainininkas solistas Pindaro Hounau sudainavo kelioliką dainų ir operų arijų.

BŪDAVAS ANGLIŠKAI.

Stasiaus Būdavo romanas anglų kalba „The Forbiden Miracle" (Uždraustas stebuklas) jau baigiamas spausdinti. Romaną leidžia Comet Press Books Corporation New Yorke. Leidykla jau pradėjo šio romano reklamą didžiojoj Amerikos spaudoj, pvz., „New York Times", „New York Herald Tribune", „Saturday Review of Literature", „Laibrary Journal" ir kt. laikraščiuose; taip pat per bibliotekas, klubus, knygų reklamos sindikatus ir savo atstovybes Amerikoj, Kanadoj, Centrinėj ir Pietų Amerikoj, Aliaskoj, Havajuose, Europoj, Australijoj, Japonijoj ir kt. kraštuose.

— Australijoje Liet. Kultūros Fondas spalio men. buvo paskelbę lietuviškos knygos mėnesiu. Šviesiųjų knygnešių ir tautos švietėjo vysk. M. Valančiaus atminimui norima įkurti pati didžiausia lietuviška biblioteka Australijoje.

— Vl. Ramojus parašė antrąją dalį savo knygos „Lenktynės su šėtonu". Knygoje vaizduoja Lietos 1944 m. partizanų kovos Lietuvoje.

LIETUVIAI ARGENTINOS UNIVERSITETUOSE

Žinomi šie Argentinos universitetų lietuviai studentai.

Antonia Neniškytė, Irenė Kliusaitė, Elsa Tumsytė, Rosa Sabulytė, Vera Mataraitė, Pakulnytė, Vilčinskaitė, Lastauskaitė, Zuzana Dobilaitė, Lidija Užolinskaitė, D. Žakevičiūtė, A. Pundytė, Jadvyga Černiauskaitė-Kuncaitienė, Z. Puteikytė, Šimkutė, sesutės Rakunaitės, Grigaitytė, Krupelyte, M. Lukošytė, Lucilė Gasevičiūtė ir kt.

Albertas Kuraitis, Albertas Butkus, Andrius Stančikas, S. Šiaučiūnas, Jonas Deveikis, Faustinas Švenčionis (Karo Mokykla), Enrikas Černiauskas, Jonas Kazlauskas, Jonas Simanauskas, Juozas Karpičius, Gudeika, A. Vajėga, Reg. Vedegys, Jonas Tumosa, Algirdas Tumosa, Juozas Grigaitis, Vytautas Grigaitis, Antanas Grigaitis, L. J. Toločka, Jonas Jankauskas, J. Labukas, A. Vilčinskas, Šimkus, Venslovaitis, J. Fijalkauskas, Černius, L. Lukošius, Juozas Deveikis, Vincas Sadukas, Petras Staneika ir kt.

Čia suminėta tik dalis studentijos, o jau peršoka pusšimtį! Daugiausia studijuoja medicinos ir inžinerijos fakultetuose. Paskui — farmokologija, dentisterija, agronomija, teisė.

— Steigiamasis Lietuvių Studentų Santaros (persiformavęs Nepriklausomų Studentų Sąjūdis) New Yorko skyriaus susirinkimas, kuriame buvo išrinkta penkių asmenų valdyba. A. Petrikas — pirm., A. Grigaitis —vicepirm., I. Eidukevičiūtė — sekretorė, A. Ratkelis — iždin. ir J. Bilėnas — organizacinių reikalų vedėjas. Užsirašė 30 narių.

— Iz. Vasyliūnas, V. Strolia ir J. Kiškis groja Bostono Civic orkestre, kuris koncertuoja Jordano salėje.

SUSIVIENYJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERIJA

DIDŽIAUSIA IR TURTINGIAUSIA LIETUVIŲ FRATERNALĖ ORGANIZACIJA

Įkurta 1886 metais

TURTAS VIRŠIJA $ 2.430.359,00

Kuopos įvairiuose Jungt. Valstybių ir aKnados Miestuose. Gyvybės apdrauda nariams nuo $ 100,00 iki $ 5.000,00. Nariais priimami abiejų lyčių lietuviai nuo gimimo dienos iki 60 metų

Nariai gauna savaitraštį „Tėvynę" nemokamai. Iš Susivienijimo Labdarybės Fondų šelpiami nelaimių ištikti nariai ir remiami lietuvių kultūriniai reikalai. Visi kviečiami tapti šios broliškos organizacijos nariais. Smulkesnių paaiškinimų klauskite vietinėje ŠLA kuopoje, ar rašykite į centrinę raštinę tokiu adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.

307 West 30th Street New York 1, N. Y.

SANTARVĖ

VISIEMS ĮDOMUS, JAU TREČIUS METUS IŠEINANTIS REZISTENCINIS LIETUVIŲ VISUOMENĖS IR KULTŪROS ŽURNALAS. REDAGUOJA: F. NEVERAVIČIUS, K. DRUNGA, PROF. A. J. GREIMAS, B. RAILA, INŽ. DR. J. VĖBRA, H. ŽEMELIS, DR. G. ŽIDONYTĖ, PROF. S. ŽYMANTAS.

METINĖ PRENUMERATA 4,50 DOL., ATSK. NR. KAINA 50 ct.

ADRESAS AMERIKOS ŽEMYNE — SANTARVĖ, 78 NASH ST., NEW HAVEN, CONN., USA.

Jau septinti metai LIETUVIŲ DARBININKŲ DRAUGIJA leidžia kas trys mėnesiai kultūros ir visuomenės mokslų žurnalą

„DARBAS"

ŽURNALAS DIDOKO formato, 32 puslapių, įrištas į gražius viršelius.

Paskiausiojo numerio turinys:

Krikščioniškoji Demokratija (pasiskaityti tiems, kurie netingi galvoti). Kiek žmonių iššudė bolševikų režimas (žmogaus gyvybės vertė Rusijoj); Latviai apsivienijimo kelyje (kaip galvoja ir veikia mūsų kaimynai); Kas yra Lietuvių Darbininkų Draugija (arba kaip seniau Amerikos lietuviai gyveno); Tai buvo Jeruzalėj, karalių mieste (įrodyta, kad ir asilai kai kada susipranta).

Ir dauugybė visokių skaitymų tinkamų visiems ir visiems laikams.

Kaina metams 1 dol., atskiro numerio kaina 25 ct. Prenumeratą prašome siųsti TIK Amerikos (JAV) pinigais arba tarptautine pašto perlaida.

„DARBAS"

636 East Broadway, So. Boston 27, Mass., USA.

Prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis ir šį didelio diplomatinio taktą reikalaujantį klausimą išspręndė genijui įgimtu paprastumu:

— Ponai, bendromis jėgomis parašysime vieną kalbą Tautos Šventės tema. Atspausime mašinėle per kalkę kelis egzemplorius ir paskaitysime kiekvienas iš eilės. Kad dėl pirmumo teisės nebūtų susimušta, mesime burtus vardan švento lietuviško tautiškai patriotinio solidarumo. Tokiu atveju, mano ponai, nė vienas visuomenės veikėjas ne bus nuskriaustas...

Prieš prof. Dr. Aloyzui A. Kuineliui iš Oxfordo atvažiuojant savo tarpe turėjome penkis visuomenininkus: Dr.Kirstuką, lietuvių kalbos specialistą; Dr. Plačiakaktį, gimusį būti filosofu; Dr. Adataitį, žymiausią svarkų siuvėją visame Amerikos kontinente; Dr. Žirginį, cukrinių runkelių specialistą, ir vienintelį visose lietuvių kolonijose šiapus geležinės uždangos plaukų kirpimo ir barzdų skutimo daktarą — Skustuvėlavičių. Prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis mūsų visuomenininkų katedroje užėmė šeštojo daktaro etatą. Vadinasi, Tautos Šventės minėjime pagal tautiškai visuomeninį solidarumą tektų laukti šešių patriotinių kalbų. Visuomenininkas, kaip kalakutas, — kai užsišneka, niekada galo nemato. Laiko riba neįprasta visuomenininkams. Todėl prof. Dr. Aloyzo pasiūlymas visus kalbėtojus apginkluoti viena ir ta pačia riboto ilgumo kalba, be abejo, sutaupytų nemaža laiko. Jeigu jie savarankiškai šnekėtų, vis viena juk tas pačias mintis dėstytų. Nuo pat gimimo dienos mes tautinėse šventėse visada tų pačių minčių klausomės... Iš tiesų, gal jau geriau penkios anksto ant popieriaus išguldytos, su penkiais skirtingais skaitytojais. Bent turėsime progos įsitikinti, kuris iš mūsų visuomenininkų geraiu lietuviškai skaityti sugeba. Prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis, nedarydamas kolegoms visuomenininkams konkurencijos, tą pačią kalbą pažadėjo šeštą kartą angliškai perskaityti...

Tautinėse šventėse visada kaž kodėl jaučiamas didelis kūno ir dūšios pakilimas, kurio, būdami Lietuvoje, mes niekada nejutome. Gal todėl, kad tada jau visas gyvenimas buvo viena nenutrūkstanti didelė tautos šventė. Tremtyje viskas augštyn kojomis apsivertė: nei Lietuvos ,nei Nemuno, nei Palangos smiltynų, nei Birštono purvo vonių. Nuolatine kova žaliojo dolerio frontuose tautiniams reikalams beveik laiko nepalieka. Tiktai tautinių švenčių metu, į salę suėję, užmirštame ir dolerius, ir užpirktus namus, ir tabako farmas, ir vištų ūkius... Va, tada ir atsiranda tas nuostabus kūno ir dūšios pakilimas, kurio Lietuvoje neturėdavome. Rodos, vėl girdi galingą Nemuno tekėjimą, girdi, kaip kaž kur už salės kampo savo pašiūpsius šerius į sąsparą kedena garbingos praeities lietuviškas bekonas, ant laktų trapecijos iš visų plaučių užgieda lietuviškas gaidys, skelbdamas artėjantį rytmetį... Užmerki akis ir žengi dulkančiu lietuvišku vieškeliu... Pagrioviuose baltų ir raudonų dobiliukai kvepia... Žalias miškas suvirtęs į mėlyno ežero stiklinį paviršių... Užmiršti tada, žmogus, ir kalbėtoją scenoje, ir tautinių šokių šokėjas užkulisyje...

Prof. Dr. Aloyzas A. Kuinelis pradėjo tautos šventės iškilmes angliška kalba. Svečiams juk reikia duoti pirmenybę. Tegu jie pirmieji sužino, ko mes į salę atėjome. Graži buvo prof. Dr. Aloyzo A. Kuinelio kalba. Moterėlės, mačiau, šluostesi lietuviškas ašaras, nors ir nelabai suprasdamos, ką jis angliškai šneka. Angliškų ašarų nemačiau. Svečiai sėdėjo šaltais marmuriniais veidais, lyg jie nelabai galėtų susigaudyti, ko čia dabar mūsų moteriškos į ašarinius sentimentus pasinešusios. Manau , palaukite, kol mūsų tautinių šokių šokėjos išeis pasipūtusius sijonėlius pravėdinti grakščiai banguojančiam „Kepurinės" takte. Jeigu „Kepurinė" ašarų neišspaus, bus dar „Malūnas", po „Malūno" seks „Oželis", „Lenciūgėlis"... Neišsilaikys britiškas mėlyno kraujo išdidumas...

Po prof. Dr. Aloyzo A. Kuinelio ant scenos išriedėjo lietuvių kalbos specialistas Dr. Kirstukas. Po Dr. Kirstuko pasirodė Dr. Adataitis... Kas toliau dejosi ,gėda prisipažinti, nickoneprisimenu, nes, Dr. Adataičiui pradėjus šnekėti, visą kalbą jau buvau mintinai išmokęs. Todėl ėmiau dairytis į lubas. Didelis voras miklino kojas šilkinių tinklų sudetingam audime. Užsimerkiau. Nepatogu Tautos Šventės minėjime apie svetimus vorus galvoti. Žmogiškos atminties sukoncentruotą galią nukreipiau į Lietuvą. Man labai patikdavo nupjautas, kvepiantis sienas lankoje. Apsistojau ties lietuviško šieno kupeta...

„Šieno kupeta ir Tautos Šventė" — pagalvojau. „Hmmm... geriau, negu kanadiškas voras palubėje... Lietuviškas šienas ir lietuviška Tautos Šventė"...

Sąžinė nurimo, suradusi palaimintą kompromisą. Pasidarė taip lengva ant ant širdies. Kodos, įlindau į tą šieno kupetą ir snusterėjau valandėlę mena. . .

Pažadino mane svajingi „Kepurinės" takto garsai. Praplėšiau akis ir išsigandau: vietoj trumpos valandėlės buvo suspėjusios prabėgti keturios ilgos valandos. Scenoje bangavo lietuvaičių tautiniai sijonėliai, vadinasi, scenoje dar tebevyko Tautos Šventės iškilmingas minėjimas. Salėje jis jau buvo pasibaigęs. Nebuvo nei burmistro, nei didžiųjų laikraščių redaktorių su žmonomis, uošvėmis ir dukterimis. Tautiečių minia, tiesa, tebebuvo: iš visų pusių girdėjosi ramus miegančių žmonių alsavimas, mat, tautečiai, kaip ir aš, buvo spėję sulįsti į lietuviško šieno kupetas...

Mano kaimynas iš dešinės, matyt, kadaise buvęs ūkininku, barėsi:

— Sakiau, kad vakar rugius reikėjo į klojimą suvežti. Dabar lietus visas gubas klaurai permerkė!..

O kaimynė iš dešinės, per miegus vaikščiodama smėlėta Baltijos pakrante Palangoje, džiaugėsi:

— Vaje, vaje, koks smėlio tyrumėlis!... Bėgam gintarėlių pajieškoti!...

Kaž kur už mano nugaros buvo girdėti lietuviškų plaučių ir lietuviškos gerklės vidurnakčio simfonija šniokščiančių jūros bangų pavidale... Net ir kanadiškas voras palubėje miegojo susisukęs į nebaigtą megzti tinklą...

Tautinių šokių šokėjų energingai trypiančių kojų takte pamažu visi išlindome iš lietuviško, kvepiančio šieno kupetų. Tautos Himną užgiedojus, jau nebuvo nė vieno miegančio.

Skirstydamiesi į namus, tautiečiai gyrė puikiai pavykusį minėjimą:

— Įsivaizduok, mane visada kankindavo nemiga, o šiandien užmigau net Dr. Adataičio kalbos nesulaukęs...

— Per keturias valnadas visą Lietuvą spėjau apvažinėti...

— Kad jūs žinotumėte, koks šiais metais puikus derlius Lietuvoje. Rugiai kaip mūras — už mane didesni...

— Į Šiluvos atlaidus buvau spėjusi patekti. Klebonas tokį gražų pamokslą sakė...

— O aš ir išsimaudyti susukau Neryje...

— Klojimas dar tvarkoj, tik pirkiai reikėtų naujo stogo...

Sekančią dieną visi kibome į angliškus laikraščius. Juk reikia sužinoti, kokį įspūdį mūsų Tautos Šventės minėjimas padarė redaktoriams, jų žmonoms, uošvėms ir dukterims. Laikraščiuose buvo daug prirašyta apie ką tiktai įvykusį banko apiplėšimą, apie kaž kur nubėgiu pabėgusį traukinį, apie beisbolo žvaigždes, o apie mūsų minėjimą — nė žodžio. Tiktai „The New Dispatch" įsidėjo mažą žinutę paskutiniame puslapyje: „Sekmadienį naujieji kanadiečiai lietuviai minėjo savo Tautos Šventę. Buvo pasakyta daug gražių kalbų, kurių, deja, korespondentas neįstengė suprasti. Tenka užregistruoti įdomų faktą, kad lietuvių kalba yra labai panaši į anglų. Kai kurie žodžiai visiškai tie patys. Tas ypač buvo pastebima pirmojoje prof. Dr. Aloyzo A. Kuinelio kalboje"...

SAULT STE. MARIE, Ont.

AUKOS TAUTOS FONDUI.

Apylinkės valdybos iždinin ko tautiečio Igno Gindzevičiaus patiekais dutomenimis, praeja sį mėnesį užbaigtoje mūsų kolo nijoje Tautos Fondui rinkliavo je buvo surinkta 77,5 dol. ir pa rduota „lietuvio pasų" už 2,0 dol. Viso Tautos Fondui surink ta 79,5 dol.

Po 5 dol. aukojo: A. Bajoras, kun. L. Kemėšis, A. Motiejū nas, H. Matijošaitis ir V. Moc kus; po 3 dol.: A. Balčiūnas, M. Chinas, J. Skaržinskas, Vi ncas Skaržinskas, V. Vainutis ir V. Žurauskas; po 2,5 dil.: Z. Girdvainis; po 2 dol.: P. Gas peras, R. Galinis, A. Gustainis, Ign. Gridzevičius, St. Grigelai tis, J. Malskis ir D. Virbickas; po 1 dol.: N. Aukštikalnis, L. Armalis, L. Bielskis, L. Balei šis, J. Kvaščiauskas, J. Kazaka uskas, V. Liudavičius, J. Meš kys, P. Puteikis, J. Puteikis, J. Sendžikas, Vyt. Skaržinskas, A. Trakinskas, V. Žekonis, J. Žebraitis ir A. Žemaitis. Po 0,5 dol.: P. Bružas, V. Karnėnas ir V. Staškūnas. Po „kvoterį": St Druskis ir A. Silkauskas.

79,5 dolerių suma iš mūsų kolonijos, dar turinčios virš 100 lietuviškų glavų, nėra labai di delė, tačiau atsižvelgiant į ne mažą skaičių esančių bedarbių ir neaiškias ateities perspekty vas, pripažinsime, patenkina ma. Labai gaila, kad aukotojų sarašuose nesimato nemažo sk aičiaus namų ir automobilių sa vininkų. Tikėkimės, kad kitais metais jie pasitaisys.

Pasitaikė, tačiau, aukų rinkė jams ir visai negražių „kurjo zų". Štai, pavyzdžiui, vienas tautietis, aukų rinkėjams ne tik nieko nedavė, bet dar pasakė, kad esąs Kanados pilietis ir ne pripažįstąs tokių komitetų, nei Kanados lietuvių...

Šį įvykį konstatuojant primi nsime vieno augšto Kanados emigracijos pareigūno žodžius, kad toks „naujas kanadietis" kuris sakosi nemylįs savo gim tojo krašto - tėvynės, yra incla gis arba šiaip visai menkaver tis žmogus. Be to, Kanados ang liškoje spaudoje galima įvairio mis progomis atrasti senų, issi lavinusių ir augštas pozicijas vyriausybėje turinčių kanadie čių pasisakymus, patarimus ir paraginimus, kad mes, kitatau čiai, net pasidarę Kanados pi liečiais, išlaikytume , nepamirš tume savo kalbos, dainų, šokių, papročių ir tt., kas sudarytų įv airiaspalvę, iš daugelio tautų susidėjusią Kanadą savotiškai dar įdomesnę... Nesunku juk tuo pačiu laiku būti geru kana diečiu ir geru lietuviu!...

PAGERĖJIMAI „DARBO FRONTE".

Nors artėjnat žiemai mūsų miesto bedarbių skaičius turė tų, kaip paprastai, dar padidėti, tačiau bent šiuo tarpu „darbo fronte" matomi mažesni pagerėji mo ženklai. Didžiausioji darbo vietė mūsų mieste plieno fabr kas „Algoma Steel" pašaukė ne didelį atleistųjų darbininkų sk aičių atgal. Ateityje šiame fab rike tikimasi žymesnio pagerė jimo, nes jau gauti pirmieji už sakymai plienui, kuris bus nau dojamas bendrai statomam US A ir Kanados St. Lourence jū rios-vandens keliui. Ankščiau šiam projektui padarytas plie no užsakymas Vokietijoje yra atšauktas.

Paleido darban antrąjį pečių („furnacą") ir pašaukė dalį pa leistų darbininkų vietos char mo fabrikas.

Naujų darbininkų priimta ir „Roddis Lumber and Veneer Co" fanieros fabrike, kur mū sų kolonijoje visiems žinomo ta utiečio buvusio miškininko L. Bielskio protekcija gavo darbą ir vienas kitas mūsų tautietis. Šitoje pačioje darbovietėje-lent pjūvėje numatoma ateityje dirb ti dviem pamainom (dabar tik viena).

Nors visi šie išvardinti page rėjimai galma palyginti su smu lkučiais lietaus lašeliai toje pas mus siaučiančioje nedarbo sau sroje, bet dar prie to pridėjus nors ir nevisai aiškius pažadėji mus, kuriuos gavo mūsų mies to delegacija prieš porą savai čių lankiusi Ottawoje ir Toron te, valdžios įstaigas su prašy mais ir projektais mūsų mies te nedarbui sumažinti ir prisi minus neseniai Kanados Minis terio Pirmininko St. Laurent pareiškimą padarytą CCL (Ca nadian Congress of Labor) de legatams, kad ateinanti žiema bus lengvesnė, bus mažiau be darbių kaip pernai žiemą, tai be ndroje išvadoje, turėtume sulau kti pagerėjimų darbo fronte.

VAŽIUOJAM ŽEMYN?

Vėliausieji mūsų miesto „Ch ambert of Commerce" išleisti statistiniai daviniai rodo bend rą kritimą žemyn pramones ir biznio srityse laike paskutinių jų metų. Taip, pavyzdžiui, šia is metais mūsų mieste išduota 783 statymo leidimoi už 2.053. 294 dol. vertės (jų tarpe 90-čiai naujų namų 996.000 dol. vertės (praėjusiais metais per tą patį laiką buvo išduota 1234 staty bos leidimai 6.605.803 dol. ver tes (jų tarpe buvo 420 naujų na mų už 4.041.935 dol.).

1953 m. spalių men. mūsų miesto 21 pramonės firma tu rėjo 11648 darbininkus-tarnau tojus, o šiais metais spalių mėn. turima tik 8609 — išema 3039 (apie ketvirtadalis) mažiau.

Tie patys statistiniai duome nys rodo, kad mūsų miesto dar bininkai yra III-čioje vietoje au gščiausiai atlyginami visoje On terio provincijoje ir per paskuti nius metus mūsų mieste padidė jo-įvesta 313 naujų telefono ap aratų.

KITOS NAUJIENOS.

Prieš keletą savaičių mūsų mieste įvyko ir antrosios katali kių vienuolių priežiūroje esan čios ligoninės naujų patalpų ati darymas. Atidarymo iškilmėse dalyvavo daug augštų svečių— Sault Ste Marie R. Katalikų dio cezijos vyskupas J. E. Dignan, parlamento narys George E. Ni xon ir kiti. Naujų patalpų durų kaspiną perkirpo vyskupas J. E. Dignan. Ligoninės patalpų praplėtimas kainavo per milio ną dolerių.

— Mūsų kolonijos Skaržins kų „familijos" seniausias narys — M. Skaržinskienė, spalių m. pabaigoje išvyko ilgesniam lai kui gydytis ir pailsėti į USA, kur laike savo atostogų gyvens pas savo dukrą ir žentą P. V. Stanius, Waukegan'e, Ill. (prie Čikagos).

Prieš porą savaičių toji pati „familija" atšventė farmerio Vytauto Skaržinsko ir jo vaiku čių Jonuko ir Onytės, beveik viena diena sutampančias gimi mo dienas. Ta proga Skaržins kų farmoje susirinko nemažas būrelis svečių... ..Terkšt...

MAMERTAS MAČIUKAS

VYRIŠKŲ ir MOTERIŠKŲ RŪBŲ

SIUVĖJAS

AUGŠTOS KOKYBĖS RANKŲ DARBAS.

ANGLIŠKOS MEDŽIAGOS

1318 MOUNT ROYAL ST. EAST, MONTREAL.

UŽRAŠAS: RENE BOURDAGES

TELEFONAI: BIZNIO CH 7363, NAMŲ RA 2-1726

Jonas J. Juškaitis, LL.B.

TORONTO UNIVERSITETO DIPLOMUOTAS TEISININKAS.

Suite 14, Tunstall Building,
709 Dunsmuir Street, Vaucouver 1, Canada.
Telefonas PAcific 4511.
(Priėmimo laikas iki 10 val. vak. ir šeštadieniais).
Iš tolimesnių vietovių galima kreiptis laiškais.

VANCOUVER, B. C.

LIETUVIŠKOS KULTŪROS CENTRAS.

KLB Britų Kolumbijos Apy linkės Valdyba, susipažinusi su sąlygomis ir aplinkybemis, pri ėjo išvados, kad lietuvybės išlai kymo bei plėtimo reikalingum as Ramiojo Vandenyno provin cijoj verčia neatidėliotinai imtis konkerčių žygių ta linkme. Kad būtų galima išvystyti efektin gesnę veiklą, nutarta įsteigti ir atidaryti Lietuviškos Kultūros Centrą Britų Kolumbijos lietu viams Vancouveryje. Kultūros centre bus viso pasaulio lietuviš kos spaudos kioskas, skaitykla, biblioteka. Pravažiuojantieji mūsų tautiečiai čia galės susiti kti su vietos lietuviais ir kultū ringai praleisti laiką. Kultūros Centrui patalpos jau gautos. Jos yra pačiame Vancouverio miesto biznio centre. Apie Cen ro oficialų atidarymą bus prane šta kiek vėliau.

UŽSISAKO LIETUVIŠKĄ SPAUDĄ.

KLB Britų Kolumbijos Ap. Valdyba, paremdama lietuviš kosios spaudos platinimo vajų sąryšyje su 50 metų nuo lietu viškos spaudos laisvės atgavi mo sukaktimi, nutarė Valdy bos vardu užsiprenumeruoti ke turis lietuviškus laikraščius. Nuspręsta užsisakyti Kanadoje leidžiamus savaitraščius „Nepri klauomą Lietuvą", „Tėviškės Žiburius" ir Jungtinese Ameri kos Valstybėse išeinančius die nraščius „Naujienas ir „Drau gą". Vėliau, iždui leidžiant, nu matyta prenumeruoti ir daugi au lietuviškos spaudos.

LIETUVIŠKAS ARCHYVAS

KLB Britų Kolumbijos A es V-ba, apsvarsčiusi savo paskuti niame posėdyje lietuvybes do kumentacijos svarbą ir reikš mę ateinančioms kartoms, nuta rė pradėti vesti lietuvišką arch yvą Vancouveryje. Tame archy ve bus renkama, tvarkoma ir saugojama medžiaga, liečianti tiesiogiai ar netiesiogiai lietu vius ir lietuvišką veikimą Britų Kolumbijoje. Tarp kitko bus vedamas albumas ir rašoma Bri tų Kolumbijos lietuvių istorija.

SUBUVIMAS.

Apylinkės Valdyba priėmė spalio 30 dieną įvykusio subuvi mo atskaitomybę. Konstatuota kad subuvimas atsižvelgiant į klimatines visas aplinkybes, rei kia skaityti pilnai pavykusiu. Buvo atvykusių svečių iš tol mų vietovių, net iš Jungtinių Amerikos Valstybių, kaip pav., Edvardas Šulaitis iš Fort Le wis, Washington, ir kiti.

KLB Britų Kolumbijos Ap. Valdyba.

COLONIAL TURKISH BATHS

VIENINTELĖ VANTOS IR KIBIRO SISTEMOS PIRTIS MONTREALYJE

Viskas tik už $1.oo

Mūsų gydymo specialybė: reumatas, lumbago ir artritis. Naudinga svorio mažinimui.
Masažo ekspertai Jūsų patarnavimui.
Atdara kasdien nuo 2 P. M. iki 5 A. M.
MOTERŲ DIENA: kas antradienį nuo 2pm iki 11 pm.
telef.: PL 0094
Masažistės Jūsų patarnavimui.
Susitarimas iš anksto nereikalingas.
3963 COLONIAL AVE., MONTREAL.
(2 g. į rytus nuo St. Laurent Bl.)

NEEDLE SHOWERS

DR. DORA GORDON
DANTŲ GYDYTOJA
Kalba lietuviškai
Tel.: WAlnut 9773 4914 Decarie Blvd., Montreal.

Lietuviška moterų kirpykla

DARO ŠUKAVIMUS, PUSMETINIUS IR TRUMPALAIKIUS FRIZAVIMUS, DAŽYMĄ IR KT.
Sav. BIRUTĖ DODONAITĖ (B. M. Dodon).
2521 CENTRE St., Montreal. FItzroy 3292.

VICTORIA CLEANERS & DYERS Co.

EXPERT CLEANING & DYEING SERVICE FOR CLOTHES AND HOUSE FURNISHINGS OF ALL DESCRIPTIONS
MINOR REPAIRS.
RUGS AND CHESTERFIELDS CLEANED
CITY-WIDE PICK-UP AND DELIVERY
FUR AND GARMENT STORAGE

2832 ALLARD
TR. 1135

Mes valome ir dažome įvairius, kaip vyriškus, taip moteriškus drabužius. Taip pat išvalome apsiaustus nuo lietaus uždėdami jiems „Drex", kad neperleistų vandens ir duotų gražesnę išvaizdą.

Taipgi valome visokiausios rūšies karpetus ir fo telius (Chesterfields), gardinus lengvus ir sunkius. Sutaisome rūbus (iširimus), įsiuvame sagas ir pan. Kiekvieną or derį paimame iš namų ir pristatome į namus.

Už mūsų atliktą darbą garantuojame.

Dėl informacijų prašome telefuonuoti: TR 1135, galima šaukti lietuviškai.

Lietuviai savininkai:
J. Matulaitis,
J. Kriaučiliūnas,
A. Majauskas.

MONTREALIS 2832 ALLARD TR 1135

Sekite naujas madas — užsisakykite
KOSTIUMĄ, VASARINĮ AR ŽIEMINĮ PALTĄ.
Speciali nuolaida užsakant dabar.
Geriausios angliškos medžiagos iš naujausių audinių
Pritaikome kelnes prie jūsų švarko.
Garantuotas darbas — galima ir kreditan.
VALOME — PROSIJAME.
Paimame iš namų ir pristatome.
NICK's TAILOR SHOP
PATAISYMŲ EKSPERTAI.
616 Charron, Montreal. — — — — WI 8013

BELLAZZI — LAMY, INC
TR 5151 7679 George St., Ville Lasalle.
Įvairi medžio statybinė medžiaga. Durys, langų rėmai.
Insuliacija, Ten - Test, Masonite, statybinis popieris.

LIETUVIŠKOJE MEDŽIO DIRBTUVĖJE
BALTIC
Daromos įv. durys, langai, virtuvėms kabitai ir kiti įv. medžio dirbiniai.
SAV. K. KIAUŠAS ir J. ŠIAUČIULIS
yra tos srities specialistai su 20 metų praktika Lietuvoje, Vokietijoje, Anglijoje ir Kanadoje.
Lietuviams nuolaida.
Adresas: 547 Lafleur Str., Ville Lasalle, Montreal, P. Q. Tel.: HU 8—0162.

LIUDESIO VALANDOI
KREIPKITĖS PAS
Laidotuvių Direktorių
C. Halpin Funeral Home Reg'd.
KOPLYČIA VERDUN — WILLIBRORD AVE KAMPE, PRIE PAT AUŠROS VARTŲ PAR. BAŽNYČIOS
4500 VERDUN AVE, VERDUN. Tel. YO 3440

Dr. Roman Pniewski
Daugiametė praktika didelėse ligoninėse ir klinikose.
Vidaus ligų, akušerijos ir venerinių ligų specialistas.
3537 PARK Ave, Montreal. Tel. HA 7623.
Valandos: Nuo 3 iki 9 val. po pietų.

Atstovavimas įstaigose, patvirtinti dokumentų vertimai ir nuorašai, kalbinė pagalba turto sandėriuose, teismuose, mokesčių, imigracijos, vizų ir kiti reikalai.
Jonas Žmuidzinas
Paryžiaus universiteto dipl. teisininkas:
3420 Drummond, Montreal, P.Q. Canada. Tel.: PL 6580

Grožio Kultūros Salionas
Sav. BIRUTĖ MARKEVIČIŪTĖ.
Darau pusmetinius, dažymus, šaltus šukavimus bei visokeriopus odos masažus.
Kreiptis tel. OR 1-9816.
102 Murray Ave., Greenfield Park, Montreal.

Groserija - alus
DIDELIS PREKIŲ PASIRINKIMAS.
LIETUVIAMS 10% NUOLAIDA nuo reguliorių kainų.
64 ONTARIO ST. E., MONTREAL. Tel. BE 0400.
Sav. E. BAIKAVIČIUS.

GENERALINIS STATYBOS KONTRAKTORIUS
D. E. BELANGER & SON
15 METŲ JŪSŲ TARNYBOJE
GARANTUOTAS DARBAS.
259—3 Ave., Ville Lasalle. TR 4588.

Birutės Saldainiai

Birutės Saldainius jau galima gauti.
Birutės Saldainiai paruošti parduoti vieno ir dviejų svarų meniškose spalvotose dėžutėse.
Birutės saldainius galit užsisakyti rašydami mūsų adresu.

Užsakymai išpildomi greitai.

Birutės kainos visur vienodos:
1 svaro dėžutė $ 2,70. 2 svarų dėžutė $ 5.20.

Užsakant tiesiog iš mūsų bendrovės, nemažiau 4 svarų, nuolaida: kiekvienas svaras po $ 2,50, su mūsų pristatymu. Lietuviškoms parduotuvėms duodoma atitinkama nuolaida.

Reikalingi platintojai (agentai).

BALTIC Co., P. O. Box 96-337 Union Ave., Brooklyn 11. N. Y. Tel. Ev. 4-1232.

WELLAND, Ont.

GRAŽIAI PRAĖJĘS VAKARAS.

Lapkričio mėn. 6 d. K. L B. Wellando apylinkes valdyba buvo suruošus vakarą. Vakaro meninę dalį atliko Hamiltono Dramos mėgėjų teatras „Aukuras" režisuojamas p. Dauguvietytės-Kudabienės. „Aukuras" suvaidino komediją „Lageris". Vaidinimas puikiai pavyko.

Wellando apylinkės valdyba nuoširdžiai dėkoja už taip puikų suvaidinimą režisorei p. Dauguvietytei-Kudabienei ir vaidintojams.

Suruošto vakaro metu Wellande buvo pravesta turtinga loterija. Loterijai fantus aukojusiems valdyba nuoširdžiai dėkoja.

Taip pat nuoširdus dėkui visiems dirbusiems vakaro metu.

Bendr. apyl. valdyba.

DĖL ORGANIZAVIMOSI.

Kanados Lietuvių II Dienos leidinyje, pusl. 55, kur rašoma apie Wellandą, yra netiesos. Būtent, kur rašoma: „KLB Wellando apylinkės kūrimasis prasidėjo 1950 kovo mėn. 25 d. Pirmieji organizatoriai buvo P. Tamulėnas ir K. Stankevičius. Nei Tamulėnas, nei K. Stankevičius individualiai bendruomenės Wellande nesuorganizavo.

Tuo laiku įsikūręs Montreal'yje K. L. B. Laikinasis Organizacinis Centro Komitetas, visoms veikusioms nesubversyvinėms lietuvių organizacijoms, išsiuntinėjo aplinkraščius su taisyklėmis, ragindamas sudaryti iš veikiančių organizacijų atstovų KLB apylinkių laikinuosius organizacinius komtietus.

Remdamasis minėtu aplinkraščiu, KL Tarybos Wellando skyrius pasiuntė laiškus visoms Wellande veikusioms lietuvių organizacijoms, kviesdama jas pasiųsti atstovus į pasitarimą įvykstantį 1950 m. kovo mėn. 25 d., G. Skaisčio bute, tikslu aptarti KLB Wellando apylinkės L. O. komiteto sudarymą. Tame pasitarime ir buvo nutarta išrinkti, 1950 m. balandžio mėn. 2 d., iš veikusių organizacijų atstovų KLB Wellando apylinkės laikinąjį organizacinį komitetą.

Nors man ir teko dalyvauti minėtam organizacijų atstovų pasitarime ir KLB Wellando apylinkės laikinajam organizaciniam komitete, bet tas nesuteikia teisės būti išskirtam iš kitų astovų ir pavadintam pirmuoju organizatorium. Čia, matyt, žinių davėjas apsiriko.

Kazys Stankevičius.

RŪTA

VALYKLA ir SKALBYKLA

Sukneliu ir vyriškų kostiumų, marškinių pataisybai bei perdirbimai.

Verčiame ir pakeičiame vyriškų marškinių apykakles.

NEMOKAMAI paimame ir pristatome į namus.

Mrs. ANNA GRYBAS savininkė. 364 King St. West, Tel. EM 6-2740.

TORONTO

■ Daugelis literatūros istorikų bei Tolstojaus biografų tvirtino, kad Levo Tolstojaus ainiai buvę vokiečiai ir kad senoji jo šeimos pavardė buvusi „Dick". Dabar Harvardo Universiteto slavistikos katedros vedėjas prof. Ernest Simons savo neseniai išleistoje biografijoje „Leo Tolstoj" paskelbė teoriją, kad Tolstojaus ainiai buvę lietuviai. Pasirodo, nauji, paskiausiais metais įvykdyti geneologijos tyrimai Sovietų Sąjungoje parodė, kad Tolstojų šeimos pavardė, maždaug prieš 250 metų buvusi „Indrys".

Lietuviai advokatai
NEIMAN, BISSETT & SEGUIN
Barristers, Solicitors, Notary Public.
38 King St. W. Suite 46
Toronto, Ont.
Tel.: Office EM 3-7461
Res.: WA 2-8927

W. A. LENCKI,
B. A., L. L. B.
TEISININKAS —
Advokatas — Notaras
100 Adelaide St. W.
Room 107
Telefonas EM. 6-4182
Toronto

GERIAU PAS LIETUVĮ, NEGU SVETIMTAUTĮ!
Visais auto remonto reikalais mielai pasirengęs padėti
Imperial Auto Collision
Pilnas DUCO ir DELUX užbaigimas. PATARIMAI DUODAMI NEMOKAMAI.
Mūsų specialybė—auto korpuso (body and fender) darbai.
Pakraunamos gazo-alyvos baterijos. Sureguliuojami ratai.
561-567 KEELE ST. TEL. JUnction 4773
1½ Block South of Ct. Clair Namų tel. CE. 1-3444.
TOROTO, Ont. SAV. G. KERAITIS.

Dr. A.Pacevičius
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
Yarmey Clinic 314 Bathurst St., Toronto
Telef. kabinetas EM. 6-2696. Namų OL 4778
Rentgenas. Physioterapija. Laboratoriniai tyrimai.
Priima ligonius ir gimdyves: kasdien 11—12 val., 2—4 v. ir 7—9 val., šeštadieniais nuo 11—3 val.

VILNIAUS RADIJĄ...

Atkelta iš 3-čio pusl.

legramose respublikos tolimojo plaukiojimo žvejai praneša, kad nežiūrint audringo oro silkių žvejyba vyksta sėkmingai. Vieno greifavimo metu viduti niškai vienu tinklu sugaunama po 120—150 kg silkių. Prie plaukiojančių bazių kasdien atplaukia vis nauji traleriai perduoti sugautos žuvies. Į žuklės vietą atvyko iš Klaipėdos plaukiojanti bazė „Naujoji Žemė" kuri pristatė žvejams statines, maisto produktus, naujausią korespondenciją. Šiomis dienomis gausiai gauna žuvies traleriai valdybos laivai, žuklaujantieji Baltijos jūroje. Mažojo traleriо nr. 1030 ekipažas sugauna kiekvienu traukimu iki 500 kg menkių. Po 300 — 400 kg žuvies vienu užmetimu pagauna traleriо 248 įgula. Šiomis dienomis iš eilinio reizo sugrįžo mažasis traleris nr. 185. Jis pristate į krantą 25 to žuvies. Laimingi laivo įgula sugavo per palyginti trumpą 15 parų laikotarpį. Laivo ekipažas pirma laiko įvykdė rugpjūčio mėnesio žuvies pagavimo planą.

Pajūrio žvejai užtiko didelius ungurių telkinius. Kolūkio „Baltijos žvejys" narys Dmitrij Čalov, įvykdė metinį ungurių gaudymo planą, į sandėlį pristatė negirdėtą dienos laimikį —700 kg viršplaninio ungurio, už kurį jam paskirta 21.000 Rb. premija. Gautas TS žuvies pramonės ministro įsakymas, kuriame suvesti visasąjunginio kolūkinių žvejų socialistinio lenktyniavimo rezultatai. Telimano vardo žvejų artelei už rezultatus, pasiektus per š. m. antrąjį ketvirtį, pripažinta trečioji visasąjunginė premija. Pagauta žuvis išvežama Rusijon.

■ Trys lietuviai profesoriai Notre Dame universitete South Bend, Ind., šiuo metu dėstos S. Kolupailą — hidraulika, Pinigis — anglų kalbą ir Petrauskas — fiziką.

Įst. OL 7543. Namų MU 9138
M. D. MORTON,
B. A., LL. B.
Advokatas.
(Barrister, Solicitor, Etc.)
1052A Bloor St. W. Toronto.

MARGIS VAISTINĖ
408 RONCESVALLES Ave., TORONTO' Ont.
(kampas Howard Park Ave.)

Nuomoju vaikų svarstykles — $ 1.00 mėnesiui.
Metamorfoza kremas šlakams — $ 1.35 už 4 uncijas.
Trejos devynerios — $ 1.50 dėžutė.
Kosmetika: Tussy — Du Barry — Chanel — Yardley.

SKUBIAI PAIMAME RECEPTUS IŠ NAMŲ
IR PRISTATOME VAISTUS VELTUI.

PRIIMAMI UŽSAKYMAI IR PAŠTU SU NEMOKAMU PRISTATYMU Į VISAS KANADOS VIETOVES.
SKUBIAM PRISTATYMUI Į NAMUS
telef. LL. 1944
Jonas V. MARGIS, Phm. B.

Kolūkinė sistema bankrutuoja.

Eilėj respublikos rajonų, pažymi Tiesa, „padėtis yra nepatenkinama, ž. ū. darbai vyksta labai lėtais tempais. Ypač blogi reikalai yra su žiemkenčių sėja. Tokie rajonai kaip Biržų, Pandėlio, Vabalninko iki spalio 5 d. dar neįvykdė nei pusės žiemkenčių sėjos plano. Grūdų paruošų tempų paspartinimas, sėklos fondų sudarymas didžia dalimi priklauso nuo gerai organizuoto javų kūlimo. Deja, nevisur šiems darbams skiriamas reikiamas dėmesys. Tauragės, Jėzno ir daugelyje kitų rajonų galingos kuliamosios toli gražu nepanaudojamos pilnu pajėgumu. Dažnai jos stovinėja dėl gedimų ir dėl to, kad kolūkiai neužtikrina reikiamo žmonių skaičiaus mašinoms aptarnauti.

Toliau „Tiesa" rašo, kad „Didelį nerimą kelią nepatenkinama bulviakasio darbų eiga. Sunkesnėse ir drėgnesnėse žemėse bulves apima puvinys, yra rimtas pavojus jų derliui. Nežiūrint to, daugelyje kolūkių bulvių kasimas iš esmės dar nepradėtas. Negalima toliau taiksytis su tokia padėtimi, kai neįvertinimas savalaikis linų derliaus sudorojimas, jų pirminis apdirbimas. Labai svarbu yra suarti iš rudens visas dirvas, skirtas pavasario sėjai. Tačiau, daugelyje rajonų iš esmės dar nepratėtas rudeninis dirvų arimas. Į šį darbą neįjungti visi, kitiems reikalams nenaudojami, traktoriai, neįvertinama arklių traukiamoji jėga. Nors beveik visuose kolūkiuose yra laisvų arklių, tačiau dirvų arimui jie nepanaudojami.

Tokia nepatenkinama padėtis eilėj rajonų, vykdant svarbiausius ž. ū. darbus, susidarė todėl, kad kai kurių rajonų vadovaujanieji partiniai ir tarybiniai darbuotojai, MTS-tys, kolūkių valdybos ir laukininkystes brigadininkai maža rodo iniciatyvos ir organizuotumo siekiant užtikrinti sparčius darbo tempus.

Pastaruoju metu rajono kolūkiai smarkiai atsilieka vykdant visus rudens darbus. Žlugdomos valstybinės paruošos, cukrinių runkelių nuėmimas ir kiti svarbūs šio meto drabai. Tokia padėtis rajone pasidarė dėl to, kad rajono partijos vadovai rodo labai maža veiklumo partiniams ir tarybiniams darbuotojams. Reikia padaryti galą tokiai praktikai, — rašo „Tiesa".

■ Atidarytas kelias į Taboro kalną ,kur įvyko Kristaus atsimainymo stebuklas trijų apaštalų akyvaizdoje. Kelias tęsiasi 6 mylias iš Jeruzalės miesto į Taboro viršūnę. Jis buvo išklotas Izraelio valdžios. Lėšos keliui nutiesti į Taboro kalną paimtos iš JAV teikiamos paramos krašto atstatymui.

■ Šiais mokslo metais klebonokun. Jono Bakšio rūpesčiu parapijos mokykloj Rochesteryje, JAV, lietuvių kalba įvesta mokyklos klasėse ir visiems moksliniams.

■ Alenai ir Dr. M. Devenienė New Yorke artimųjų buvo suruoštos iškilmes ryšium su jų sidabriniu vedybiniu jubiliėjum, kurio metu jie gražiai buvo pagerbti.

TABAKO ŪKIAI PARDAVIMUI

įmokėti $$	akrų	akrų teisių	kilns,	kaina $$
3.000	50	14	3	23.000
3.000	70	be teisių	2	18.000
5.000	67	20	3	44.000
8.000	125	20	2	28.000
9.000	130	28	4	50.000
10.000	167	31	5	59.000
10.000	150	34	5	52.500
17.000	200	48½	7	97.000

Ir daug kitų panašių. Tie ūkiai yra su traktoriais ir pilnai įrengti. Dabar geriausias laikas išsirinkti ūkį, matant žemę ir nuimtą derlių.

Turiu tris įvairių tautybių pardavėjus (salesmen), o tautiečiams aš asmeniškai jau penktametai kai patarnauju ir padedu įsikurti ūkiuose.

CHARLES POCIUS Real Estate.
Tillsonburg, Ont. Tel. 829J

A. E. McKAGUE
Barrister and Solicitor
Advokatas ir Notaras
Tel. EM 4-1394, EM 4-1395
201 Northern Ontario Bldg.
330 Bay Street,
TORONTO 1, Ontario.

GENERAL INSURANCE & MORTGAGES
AL. DUDA
10 A. M. — 10 P. M.
Visų rūšių draudimai ir paskolos nejudomam turtui.
Greitas ir sąžiningas patarnavimas.
OL 7997 1609 Dundas St. W. TORONTO.

Dundas-Dovercourt garažas
1244 DUNDAS ST. W., TORONTO
Įsteigtas prieš 27 metus
24 valandų patarnavimas.
Didelis patyrimas įvairių rūšių pataisymuose. Motorų perstatymai bei pakeitimai, stabdžių sureguliavimas — patikrinimas.
Auto korpuso darbai (Body&Fender). Vilkiko pagalba.
Ontario Motors League patarnavimas.
Atsiskaitymas už darbą išdėstomas pagal pageidavimą.

JONAS ČEGYS.
MOTERIŠKŲ IR VYRIŠKŲ RŪBŲ SIUVĖJAS
Priimu visokius užsakymus. Didelis pasirinkimas angliškų medžiagų. Ilgametė praktika. Rankų darbas. Skubus patarnavimas.
Telef. 7-5228. 224 WILIAM St., LONDON, Ontario.

J. KARPIS
REALESTATE
1609 DUNDAS ST. W. — TEL. OL. 7996, OL. 7997
Didžiausia ir patikimiausia lietuviška namų pardavimo įstaiga Toronte. Perkant ar parduodant namus pirmiausia paskambinkite mums, nes:
1. Suteikiame visas informacijas dovanai,
2. Atliekame visas morgičių operacijas,
3. Parūpiname paskolas.

$15.900, H. Park r., puikus atsk. presuotų raud. plytų kvadr. plano 9 kmb.namas, L. didelis kiemas, alyva š. Kiek apleistas viduje; atremontuotas vertas $18.000. skubus pardavimas, nes savininkas JAV-se.

$10.000 įmok., 6 apart. 30 k. namas. Vand. šild., garažas; pajamų šiuo metu apie $500 į mėn. Iškėlus senus nuom. galima būtų pakelti paj. iki 7-800 į mėn.

7.000 įm., H. Park raj. 10 k. atsk. mūr. n., keturkampio plano, vand.-alyva šild. 3 virt., įvažiavimas į kiemą, garaž. Tikras paj. namas.

$3.500 įm. H. Parko r., 6 ne per. kmb., pusiau atskiras, mūr., garažo galimybės, alyvos šildymas, tikrai geras pirkimas.

VIENYBĖJE — GALYBĖ
TAUPYK
LIETUVIŠKAME KREDITO KOOPERATYVE
Indėliai apdraustI. Augštos palūkanos.
Būstinė: Lietuvių Namai, 235 Ossington Ave., Toronto, Ont. KE 3027.

HAMILTONUI, TORONTUI IR APYLINKĖMS.
Kontraktorius K. TRUMPICKAS
Įrengiami nauji visų rūšių namų apšildymai anglimis arba alyva. Keičiamos senos krosnys į naujas, moderniškas alyva apšildomas ir pilnai automatiškas. Įrengiami alyvos apšildymai (Oil Burneriai) į senas krosnis. ir taisomi seni apšildymai.
Didelis pasirinkimas įvairių firmų krosnių ir Oil Burnerių. Kadangi prekės gaunamos tiesiog iš urmo sandėlių, be jokių tarpininkų, todėl ĮRENGIMAI DAROMI ŽYMIAI PAPIGINTOMIS KAINOMIS IR IŠSIMOKĖJIMUI DVIEMS METAMS.
VISI PATARIMAI VELTUI.
Užsakymai priimami:
Hamiltone: 18 Spadina Ave. Tel. LI 9—2035
Toronte: 693 Dovercourt Rd. Telefonas LO 8951.

HAMILTON

VISUOTINIS HAMILTONO APYLINKĖS LIETUVIŲ SUSIRINKIMAS

buvo labai gyvas. Nors dalyvavo tik virš 100 asmenų; tačiau jis savo diskusijomis ir labai rimtais mūsų gyvenimo judinamais klausimais, pralenkė iki šiol visus buvusius.

Nesusirinkus kvorumui 5 v. vak., jis buvo atidėtas 6 val. Tačiau ta pertrauka buvo išnaudota pranešimams, kuriuos padarė B-nės pirmininkas.

6 val. susirinkimą atidarė pirmininkas K. Baronas, kviesdamas išrinkti susirinkimo pirmininką ir sekretorių. Balsų daugumą išrenkami: J. Giedraitis — pirm. ir J. Kšivickis — sekr. Pagal dienotvarkę sekė B-nės v-bos pranešimas, kurį padarė V-bos pirmininkas. Pasirodo, kad nors valdyba buvo išrinkta 7-nių asmenų, tačiau per 8½ mėnesio teko dirbti šešiems nariams, nes vienas v-bos narys atsilankęs į pirmąjį posėdį, daugiau nebepasirodė ir jokio atsistatydinimo pareiškimo nepadavė. Šiandien, ši visa v-ba ir atsistatydina.

Per 8½ mėn. v-ba turėjo 22 posėdžius: 11 tik valdybos, 4 su organizacijų atstovais, 3 su Toronto ap. v-ba ir 4 su latviais ir estais. Posėdžiaujama nuo 2 iki 4 val. Vidurkis 3 val., tad posėdžiams sunaudota kiekvieno v-bos nario 66 val. Pridėjus pasirengimus minėjimams, koncertams, šokiams, kiekvienas v-bos narys paaukojo apie 280 darbo valandų. Buvo sušaukti 4 visuotiniai susirinkimao (su lapkričio 14 d.), kurių 2 kamuo menės reikalu, 1 Lietuvių Namų įsigijimo, žurn. J. Cicėno paskaita. Kiti svarbesni darbai: E. Simonaičio atvykimas ir Mažosios Lietuvos Diena, Toronto Varpo kancertas, Motinos Dienos minėjimas, 6 m. B-nės sukakties minėjimas (koncertas ir šokiai) birželio trėmimų demonstracija, VLIKo pirm. M. Krupavičiaus pranešimas ir jo pagerbimo vakarienė, 2 gegužinės, 50 m. spaudos atgavimo minėjimas (Dr. P. Grigaitis), dvi radijo valandėlės, knygų įteikimas Centr. bibliotekai, šeštadienio mokyklai ir kt. Užplanuoti darbai įvykdymui: Krašto Tarybos suvažiavimas, Hamiltono lietuvių albumo užbaigimas (korektūra ir tt.), kariuomenes šventės minėjimas ir N. M. sutikimas. Kasos stovis: Pajamos — gegužinių pelnas 335,12 dol. nario mokesčio 260 dol. Labatsauka 200 dol., šokių vakaro 55,96 odl. ir tt. Išlaidos knygoms (LE) 40,46 dol., šešt. mokyklos mokytojams ir knygoms 67,15 dol., spaustuvei avansas už albumą 200 dol. Krašto V-bai 85 dal. ir kt. Viso išlaidų 631,86, viso pajamų — 1228,98 dol. Kasoje yra 597,12 dol. Baigęs pranešmą, K. Baronas padėkojo visiems Hamiltono lietuviams už paramą darbe; lietuviškoms organizacijoms už gražų bendradarbiavimą, palinkėdamas būsimąjai valdybai sėkmės Hamiltono lietuviškame darbe.

Sekė Tautos Fondo Hamiltono sk. pranešimas. Vedėjas St. Bakšys padėkojo už paramą TF pareikšdamas, kad ir šiemet, kaip ir ankstyvesniais metais TF Atstovybei Kanadoje bus pasiųsta apie 2000 dol., nes vykstanti visuotinė rinkliava duodanti gražių vaisių — šiemet TF turėjo šias stambesnes pajamas: parengimų pelnas 605,43, aukos Vasario 16 minėjime 296, 55, metraščio pelnas 451, 05, knygų platinimo (nuo VI. 1 d. iki VIII. 1 d.) pelnas 202, 54 ir saldo 1954 sausio 1 d. 782, 94. Viso pajamų 2339,51. Svarbesnės išlaidos: persiųsta TF Atstovybei (Montrealis) 503 dol. parengimų nuostoliai 262, 99, KLB Hamiltoio v-bos 16 vasario minėjimo išlaidos 212,93, metraščio išleidimas 460,10 dol ir t. t. Viso išleidų 1800 dol. 70 ct. Kasoje yra 538,81 dol.

T. Fondo pranešimas sukėlė daugiausiai diskusijų ir tai ryšium su VLIKo ir St. Lozoraičio nebendradarbiavimu. Vienintelė TF kapitalą įšaldyti Hamiltono banke ir iki to laiko, kol bus prieita prie vieningo bendradarbiavimo. Kiti vėl užklausė — ar tai yra visuotinio susirinkimo kompeteniijoje spręsti TF pinigų likimą, tai vėl iškilo parašymas Hamiltono lietuvių vardu rezoliucijų, kviečiančių abi puses prie ėjimo vienu keliu, ir atrodo paskutinė — iškelti VLIKo ir St. Lozoraičio klausimą Hamiltono Krašto Tarybos nariams per suvažiavimą Hamiltone. Atsakymas skambėjo dėl pirmojo (įšaldymo): TF pinigų įšladymas sužlugdys VLIKo veiklą, nes Hamiltono pavyzdžiu gali „užsikrėsti" ir kitos kolonijos. Tuo pasinaudos pats Lozoraitis, kuris finansiniai nėra susietas su TFondu, gaudamas pinigus iš kitų šaltinių. „Įšaldyti" galima ir savo kišenėje, nebūtinai banke. Kompetencija. Be abejo, jeigu mes pinigus duodame, galime spręsti TF pinigų likimą. Rezoliucijų parašymas. Daug svarbesnės būsiančios rezoliucijos, jeigu jas išneš vsių Kanados lietuvių vardu Krašto Tarybos suvažiavimas. Palikta prie paskutinio jo nutarimo.

Šalpos Fondo vedejas J. Giedraitis, dėkodamas dosniai Hamiltono kolonijai, paprašė pravesto visuotino vajaus, nepamiršti ir kūčių stalo. Pinigai aukojami ŠF valdybos nariams ir jie bus pasiųsti į Vokietiją dar prieš Kalėdas. ŠF pajamos: rinkliavos 1025,80, loterijos 165, 80, kitos 65,28. Viso 1256,88 dol. Išlaidos: persiųsta į Vokietiją 735,50, vietos pašalpos 180 dol., vietin. organiz. 32 ir kt. Viso 1924,17. Kasoje 380,37 d

16 Vasario gimnazijai remti k-ja gražiai veikia Hamiltone. Buvo pravestas visuotinis vajus, veikia 5 rėmėjų būreliai. Pajamos: rinkliava 738,25, iš rėmėjų 620 ir kt. Viso pajamų būta 1451, 68. Kasoje yra 11,68. Komisijos pirm. J. Mikšys taip pat padarė pranešimą apie šeš atdieninę mokyklą.

Laikinosios Lieuvių Namų v-bos pirm. G. Palmer-Pailiūno pranešimas kėlė mūsų kolonijos vieną aktualiausių klausimų.

Laikinoji LN V-ba turėjo 3 posėdžius, išsiuntinėjo LN statutą visiems gyventojams, rinko pasižadėjimus šėrų nupirkimui, apžiūrėti keli namai ir pardavimo aikštės. Su pasižadejimais aplankyta beveik 70 proc. visų gyventojų, randant pilną pritarimą LN įsigijimui. Pasižadėjimų surinkta 5050 dol. sumai. Laikinoji v-ba pinigų nerinks. Bus sušauktas visuotinis šėrininkų susirinkimas, kuris išrinks jau ne laikinąją valdybą.

Revizijos k-jos aktą skaitė P. Savickas. Kasoje, gaunamųjų ir siunčiamųjų raštų bylose, turto knygoje, protokolų knygoje — rasta viskas tvarkoje.

Priėjus prie nuajosios v-bos rinkimų punkto, susirinkimo pirmininkas pasiūlė du rinkimo būdus: tuoj pat susirinkime, arba pereitų metų pavyzdžių (balsavimo kortelėmis), išrenkant Rinkiminę Komisiją. Priimtas antras kelias. Į rinkimų komisiją balsų dauguma išrinkta J. Giedraitis, J. Kšivickis, J. Mikšys, Domeikienė ir G. Ambraziejus.

Klausimuose ir sumanymuose antrą kartą buvo iškeltas susirinkimo salės klausimas: ko dėl nesinaudojama parapijos sale, kuri gaunama nemokamai, o pasirenkamos svetimtaučių salės („su divonais ir minkštom kėdėm"), už kurias tenka išmesti pinigą, kuris gali būti panaudotas lietuviškiems reikalams. Ir tie klausimai labai keistai skambėjo; lyg nukreipimas „tų visų kalčių" pirm. K. Baronui. Atsakyta B-nės pirmininko: visus reikalus sprendžia valdyba, o ne jis vienas. B-nės v-ba visus metus eidama vidurio kėliu, tą savo liniją stengiasi išlaikyti iki kadencijos pabaigos. Vieniems patinka viena salė, kitiems kita. Stengtasi naudoti ir parapijos salė ir kitos.

Susirinkimas užsitęsė apie 4 valandas. Po to buvo dar rodomi kultūriniai filmai. **Kbr.**

KLB HAMILTONO AP. VALDYBA

sužinojusi, kad Jungtinėse Tautose lapkričio mėn. 18 d. galėti būti įteiktas balsavimui sovietiškos kilmės taip vad. Nusikaltimų kodeksas, (kenksmingas pavergtoms tautoms) Kanados delegacijai prie JT dar tą pačią naktį (prieš balsavimą) pasiuntė šio turinio telegramą:

To the Canadian Delegations, Unied Nations, New York. On bhalf of thousand and five hundred Lithuanians in Hamilton we ask Canadian Delegation to help defeat the draft code of offenses against peace and security of mankind which contains provisions dangerous to anti communist liberation movements of the enslaved nations and aur enslaved native country Lithuania.

Lithuanian Canadian Federation in Hamilton.

RINKIMAI HAMILTONO APYLINKĖJE.

KLB Hamiltono Apylinkes visuotinas susirinkimas, įvykęs 1954 m. lapkričio m. 14 d., rinkimams pravesti į KLB Hamiltono Apylinkės valdybą ir kontrolės Komisiją išrinko šią rinkiminę komisiją, kuri savo pirmame posėdyje, įvykusiame 19 54 m. lapkričio m 18 d., pasiskirstė pareigomis sekančiai 1. Pirm. — Mikšys J., 2. Vice pirm. — Kšivickas J., 3. Sekretorius — Ambraziejus G., 4. Nariai — Domeikienė S. ir 5. Giedraitis J.

Rinkiminė komisija šiuomi skelbia visuomenės ir organizacijų žiniai, kad kandidatų sąrašai į Apylinkės Valdybą ir Kontrolės Komisiją, prisilaikant rinkiminių taisyklių, turi būti pateikiami Rinkiminei Komisijai nevėliau, kaip š. m. gruodžio m. 12 d., 12 val. nkt., Komisijos P-kui Mikšiui J., 18 Barton St. W., Tlf.: JA 9-8595.

Kam rinkiminės taisyklės dar nebūtų žinomos, kartu primenama, kad kandidatai turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus, patiekę savo asmeniškus sutikimus raštu ir turėti nemažiau, kaip 30 asmenų parašus, juos išstačiusius į rinkimus.

Rinkiminė Komisija.

KRAŠTO TARYBOS

suvažiavimo proga visus sveikinimus prašoma siųsti šiuo adresu: Lithuanian Canadian Convention, Royal Connaught Hotel, Hamilton, Ont.

ŠĮ ŠEŠTADIENĮ

paskutinis prieš Kaledas pobūvis-balius. Jame turėsime daug garbingų svečių kaip ir iš kanadiečių visuomenės tarpo, taip ir iš lietuvių, nes lapkričio 27—28 dd. Hamiltone vyksta Krašto Tarybos suvažiavimas.

Pobūvio vieta: Roberts Restaurant, King ir Sanford g-vių kampas. Pradžia 7 val. Prieš restoraną yra aikštelė nemokamai mašinų pasistatymui.

ŠAUNIOS VESTUVĖS

įvyko pereitą šeštadienį Hamiltone — Alg. Grajausko su cievelandiete E. Stoškute. Vaišės, dalyvaujant per 100-ui svečių, vyko St. Michael salėje. Čia jaunųjų porą sveikino žodžiu kun. klebonas J. Tadarauskas, K. Prialgauskas, K. Baronas, J Pleinys, J. Mikšys. Gauta sveikinimų ir telegramomis.

HAMILTONO LATVIŲ IR

lenkų kolonijos atšventė Nepriklausomybės šventės minėjimus. Latvių iškilmėse lietuvių vardu pasveikino pirm. K. Baronas. **Kbr.**

VIETOJE KALĖDŲ IR NM

sveikinimo siuntimo savo pažįstamiems, draugams ar giminėms, Hamiltono Šalpos Fondo Komitetas prašo šiuos pinigus paaukoti mūsų tautiečiams Kūčių stalo papuošimui Vokietijoje. Visi hamiltoniečiai aukas gali įteikti šiems v-bos nariams.

1. J. Giedraitis, 117 East bourne, telef. LI 44956,
2. J. Kazlauskienė, 2 Five Str., telef. LI 93796,
3. A. Kšivickienė, 491 Dundurn S., telef. JA 99022,
4. V. Kvedaras, 216 Cumberland, telef. LI 50251.

Prašoma paskambinti ir aukos bus atsiimtos iš namų. Primenama, kad aukas įteikus iki gruodžio mėn. 15 d., jos dar prieš Kalėdas pasieks mūsų tautiečius, nes bus siunčiama tiesiog per banką į Vokietiją.

HAMILTONO ARKLIŲ

lenktynių stadionas yra parduotas turtingai, kompanijai, kuri tuoj pat pravedė parceliaciją, įkūradama čia Hamlitono didžiausią prekybos centrą. Pereitą trečiadienį čia atidarytas moderniškiausias Kanados Simpsono skyrius (pastatas, mašinoms aikštelė, ir kt. 20 ackerių) artimiausiu laiku bus atidaryta Dominion krautuvė ir tt. Už tai Ottawos gavėje estančios krautuvės pradėjo bankrutuoti, neatlaikydamos gan žemų kainų Simpsono B-vėje. **Kbr.**

Krašto Tarybos suvažiavimo proga,
KLB Hamiltono Apylinkės Valdyba
šių metų lapkričio mėnesio 27 d.
ROBERTS RESTORANO
(King ir Sanford gatvių kampas)
MELODY SALĖJE,
rengia paskutinį prieš Kalėdas
Pobūvi - Balių
Turtinga, 16 Vasario gimnazijai remti kom-jos loterija!
Bufetas! Šokiams griežia BENI FERRI orkestras.
Pradžia 7 val. v. KLB Hamiltono ap. Valdyba

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. N. SKAAB
iš Europos
3 Barnesdale S. (kmp.King)
HAMILTON, Ont.
Tel. LI 4-6405

Carlton Clothes Shop
LIETUVIAI, JŪSŲ DĖMESIUI!
Pagarsėjusi savo gražiais fasonais vyrų ir moterų rūbų siuvykla.
Dirba labai prityrę meisteriai—siuvėjai!
Praktikuojamas iki pusės metų lengvas išsimokėjimas.
Kaip dalininkas pas mus dirba prityręs lietuvis siuvėjas.
Jau 4 metai, kai turime nuolatinius lietuvius klijentus ir nesame patyrę nusiskundimų.
Mūsų įstaigoje kalbama lietuviškai, angliškai, vokiškai, ukrainietiškai, rusiškai, lenkiškai ir tt.
281 KING STREET EAST, HAMILTON, ONT.
Telef. J. A. 2-6439. Sav. J. SKOTNICKI.

RIDOUT REAL ESTATE LIMITED
PERKATE ar PARDUODATE?
*Namai *Ūkiai *Sklypai
*Bizniai *Pramoninės nuosavybės
Kompetetingo patarnavimo kreipkitės pas: —
A. PRANCKEVIČIŲ . . . LI 9-4121.
Hamilton Office . . . . 913 Main St. East.
RIDOUT REAL ESTAETE LIMITED
KANADOS STAMBIAUSI REALTORIAI
Skyriai visoje Ontarijoje.

J. GRAŽYS
SIUVU NAUJUS IR TAISAU SENUS KAILINIUS PALTUS.
DUODU GERĄ KAILIŲ PASIRINKIMĄ.
DARBĄ ATLIEKU SĄŽININGAI IR ŠVARIAI.
KAINOS PIGESNĖS KAIP KITUR.
3910 St. ZOTIQUE St., E.
RAymond 1—6005.
Kreiptis po 6 val. vakaro, šeštadieniais — visą dieną.

DISTRICT ESTATE BROKERS
Namai pardavimui:
Rosemounte:
24th Av. 1 šeim. 5 kmb., atskiras, 3 mt. Kaina $11.500. Išmokėjimas $59,63 mėn. iš 2½%.
2-jų šeimų, naujas po 5 km., vand. ir alyvos šildomas. Kaina $16.000. Galima tuo jau užimti.
Bordeaux St. 3 šeimų ir I-o ir 2-3 kmb. Plytelių virtuvė pirmame augšte, šild., garažas. Kaina $ 21.500. Naujas.
N. G. D.
West Hill vienos šeim., 8 k., alyv. ir vandens. Šildomas. Kaina $14.000. Įmok.$4.000
Žemė:
Rosemount 43th Av. netoli Beaubien, 19 sklypų po 50 ct. kv. pėda.
Ūkiai:
Įvairūs, su gyvuliais ar be guvulių. Įmokėjimas nuo $ 4.000 ir daugiau.
Paskolos namams:
iš 5½% netoli užbaigimo ir iš 6% statybos eigoje. 50% namo vertės. Taip pat 2-ji „mortage".
NORĖDAMI PARDUOTI AR PIRKTI KREIPKITĖS Į PIRMĄJĄ MONTREALY LIETUVIŲ REAL ESTATE ĮSTAIGĄ.
MŪSŲ TIKSLAS — JUMS PADĖTI!
NAMAI — ŽEMĖ — PASKOLOS — DRAUDIMAS.
AGENTAI:
A. Gražys, RA 1-3148. A. Markevičius, OR 1-9816.
ĮSTAIGA: 177 Sherbrooke St W. kamb. 5, Montreal, Que.
Telef.: PL 8501
Res.:
P. ADAMONIS PO 6-6495. A. BUDRIŪNAS RA 7-2690.

DE LUXE DRY CLEANERS
143—8th AVENUE, LACHINE NE. 5-0303
Sav.: P. RUTKAUSKAS.

Kostiumas, Suknelė ar Skrybėlė $1.
Paimame iš namų ir pristatome į namus visame Montrealyje ir priemiesčiuose.
Darbą atliekame sąžiningai.
NE. 5-0303

DETECTO T. V. & RADIO SERVICE REG'D.
3994 Wellington St., Verdun. Tel. TR 7798.
TAISOME RADIJO IR TELEVIZIJOS APARATUS.
Val. 10 ryto iki 11 val. vakaro.
Sav. A. NIAURA ir A. PILYPAITIS.

LIETUVIS LAIKRODININKAS
ŽUKAS ANTANAS
359A-8 Ave., Ville Lasalle, Que. TR 4321
Kreiptis vakarais po 6,30 val.

A. J. Norkeliūnas
(COMMISSIONER OF THE SUPERIOR COURT)
ĮVAIRIAUSI DRAUDIMAI
NAMAMS PASKOLOS
PATVIRTINTI VERRTIMAI
GREITAS IR SĄŽININGAS PATARNAVIMAS
per
MONTREAL ENTERPRISES Reg'd
Tel. RA 7-3120
5637 JEANNE D'ARC AVE., MONTREAL 36

Ateinantį, ir kartu **paskutinį, šeštadienį prieš adventą,** lapkričio mėn. 27 d., 7 val. vak. Montrealio L.S. Klubas

„TAURAS" RUOŠIA

LINKSMUS PO RUNGTYNIŲ ŠOKIUS

jaukioje, erdvioje Rumunų salėje: 3486 Iberville.
Veiks **bufetas, loterija.** .... Gros **„Lituanica" kapela.**
Įėjimui paaukodami vieną dolerį paremsite sportininkus ir linksmai praleisite laiką.

M. L. S. K. „Tauras".

MONTREAL

KLB MONTREALIO APY LINKĖS PRANEŠIMAI.

Rinkiminės komisijos narys J. Puniška yra statomas kandidatu rinkimams į apylinkės valdybą ir nuo lapkričio 21 d. iš rinkiminės komisijos turi pasitraukti. Vieton jo į rink. kom. įeina pirmasis kandidatas K. Toliušis.

Galutinis terminas rinkimi nei komisijai kandidatų sąrašus įteikti yra lapkričio mėn. 30 d. Rinkiminės k-jos būstinė 3885 St. Urbain St. Telef.: PL 3046.

Montrealio lietuviškos organizacijos, pasisakiusios už bendrą kandidatų sąrašą į Montrealio apylinkės valdybą, prašomos savo kandidatų pasirašytus sutikimus įteikti ap. v-bos nariui Juozui Lukoševičiui, kuris lapkr. 28 d. budės AV parap. salėj iki 13 val. imamai.

Trečiai Kanados Lietuvių Dienai paruošti organizacijų atstovų ir sekcijų pirmininkų posėdis, šaukiamas lapkr. 28 d., neįvyks. Jis nukeliamas į gruodžio mėn. 12 dieną, 12 val. 10 min. AV parap. bibliotekoj.

Pereitame „N. Lietuvos" numeryje nurodėme, kad rinkimams į KLB Mont. Apyl. Valdybą ir Kontr. Komisiją sudaromas bendras organizacijų kandidatų sąrašas, kartu pažymėdami, kad norintieji gali įteikti atskirus kandidatų sąrašus.

Papildomai pranešame, kad atskiri kandidatų sąrašai sudarytini prisilaikant „Apylinkės Valdybos ir Kontrolės Komisijos Rinkimų Taisyklių", kurios buvo paskelbtos ištisai „Nepriklausomoje Lietuvoje" ir „Tėviškės Žiburiuose" 1952 m. 38 nr. ir kurių svarbesnieji tuo reikalu nuostatai yra sekantys:

1. Apylinkės Valdyba ir Kontrolės Komisijai kandidatus turi teisę išstatyti kiekviena 15 kos pilnateisių lietuvių grupė.

2. Kandidatai į Valdybą ir Kontrolės Komisiją, o taip pat ir jų siūlytojai, turi būti ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus.

3. Kandidatų galima išstatyti nedaugiau nei tai Apylinkės yra numatyta Valdybos ar Kontrolės Komisijos narių. (Montrealyje bus renkami 7 valdybos ir 3 kontr. komisijos nariai).

4. Kandidatų sąrašai į Apyl. Valdybą ir Kontr. Komisiją paduodami atskirai.

5. Tas pat rinkikas gali pasirašyti vieną Valdybos narių ir vieną Kontrolės Komisijos kandidatų sąrašą.

K. L. B. Montr. Apyl. Valdyba.

ŠACHMATININKŲ TURNYRAS.

Į kviestąjį lietuvių šachmatininkų sus-mą atėjo: Br. Jaugelis, Alf. Keršulis, A. Mylc, A. Puzarauskas, J. Šiaučiulis, V. Širvydas ir P. Žukauskas. Nuspręsta pradėti savitarpio turnyrą. Lapkr. 28 d., sek., 1 v. po pietų, Aušros Vartų p-joj. Prašoma atsinešti savo figūras ir lentas. Taip pat, 2 dol. įstojimo mokesčio. Turnyre sutiko dalyvauti ir Ig. Žalys, skaitomas stipriausias mūsų šachmatininkas. Kviečiami dalyvauti visi šachmatininkai.

DR. E. ANDRUKAITIS, žymus Montrealio neurologas, Ville St. Laurent statosi puikius namus.

IŠNUOMOJAMI trys butai po tris kambarius kiekvienas, naujame, gerai įrengtame name, prie naujosios Aušros Vartų bažnyčios. Teirautis nuo 7v. vakaro telef. HE 6976, Argyle 1154 nr. Pageidaujami lietuviai nuomininkai.

NAUJAME NAME
išnuomojami trys butai: du po tris kambarius 2-me augšte ir vienas keturių kambarių apšildomas apačioje. 6579—29 Ave, Rosemount. Telef. RA 2-6152.

IŠNUOMOJAMI 2 BUTAI po 3 kambarius, naujame, moderniai įruoštame name, arti naujai statomos Aušros Vartų bažnyčios. Kreiptis bet kuriuo metu: 1905 Eagan, Ville Emard, arba 1831 Allard,

IŠNUOMOJAMAS gažus 5 kambarių **butas** Ville Lasalle, 181 — 1st Ave. Galima naudotis gazu arba elketra. Pirmenybė lietuviams. Teirautis tel. TR 1736.

PARDUODAMAS
8 butų namas (4 butai po 4 kambarius, 4 po 3 kamb.). Kaina 35.000 dol., įnešti 17.500 dol. Metinės pajamos 6000 dol. Teirautis pas A. Norkeliūną. Tel. RA 7-3120.

LOUIS MONGEAU
KURO ALIEJUS
No. 1 Imperial Products
TR 3237

SULLIVAN REALTIES Co.
Member of Montreal Real Estate Board
1410 Guy St., tel. FI 6351
Perkant ar parduodant nejudomą turtą kreiptis pas mūsų
Lietuvį Atstovą
JONĄ LUKOŠEVIČIŲ
Skambinti mūsų įstaigos ar jo namų telefonu HE 7877.
* * *
Pasirinkimas namų, ūkių ir vasarnamių įvairiose vietose.

KANDIDATŲ Į TORONTO APYLINK. V-BĄ SĄRAŠAS.

Toronto Apyl. Kinkiminė Komisija skelbia visuomenės žiniai, kad į Totonto Apyl. Valdybą sutiko kandidatuoti šie asmenys:

1. Abromaitis Eugenijus	30	metų	darbininkas
2. Baltakis Jonas	32	„	studentas
3. Barisa Placidas	34	„	Kun.-vienuolis
4. Berneckas Pranas	32	„	mechanikas
5. Gvildys Juozas	30	„	studentas
6. Jankaitis Juozas	45	„	mokytojas
7. Kastytis Vytautas	32	„	žurnalistas
8. Lėlis Petras	50	„	inžinierius
9. Novogrodskis Jonas	52	„	darbininkas
10. Petraitis Viktoras	38	„	administratorius
11. Petkauskas Antanas	33	„	studentas
12. Ranonis Jonas	31	„	tarnautojas
13. Spalis Bronius	32	„	statius
14. Simonavičius Jonas R.	37	„	radijo val. vedėjas
15. Vaidotas Vaclovas	64	„	buv. Steig. seimo n.
16. Skrinskas Vytautas	40	„	darbininkas

Į Toronto Apyl. Revizijos Komisiją sutiko kandidatuoti šie asmenys:

1. Šalna Leonas	52	„	darbininkas
2. Banialis Stasys	50	„	savan. kūrėjas
3. Vaštokas Romas	55	„	darbininkas

KLB Toronto Apyl. Rinkimų Komisija praneša Toronto miesto ribose gyv. tautiečiams, kad Toronto Apyl. valdybos ir Kontrolės Komisijos rinkimai pravedami Toronto Lietuvių Namuose š. m. gruodžio mėn. 12 d. nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro.

Renkant Apyl. Valdybą, balsuojama ne daugiau, kaip už septynis kandidatus, o į Kontrolės Komisiją — tris kandidatus.

Kadangi į Kontrolės Komsiją kandidatuoja tiktai trys kandidatai, KLB Toronto Apyl. Rinkimų Komisija skaito, kad jie yra automatiškai išrinkti ir rinkimų dieną už juos nebalsuojama.

Rinkimams pravesti, visos Toronto Lietuvių organizacijos paskiria po vieną atstovą.

Atstovų pavardes pranešti iki š. m. gruodžio mėn. 5 d. V. Vaidotui, Lietuvių Namuose.

Toronto Apyl. Rinkiminė K-ja.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ MONTREALY

praėjo gražiai, nors oras buvo labai nepalankus: visą dieną lijo, o vakare pradėjo snigti ir visą miestą apdengė kelių colių sniego klodu.

Abiejose liet. bažnyčiose buvo pamaldos su vėliavomis, o po pietų McGee salėje aktas. Liet. Laisvės Komiteto narys b. žemės ūkio min. J. Audėnas padarė įdomų pranešimą, kurio metu paminėjo Lietuvos kariuomenės organizatorių ir savanorių pašaukėją Mykolą Sleževičių. Jis savo kalboje pateisino Lietuvos kariuomenės laikyseną 1940 m. Kariuomenė, jis teigė, būtų išpildžiusi savo pareigą, jeigu politiniai veiksniai nebūtų jos veikę. Jis taipgi pabrėžė, kad M. Sleževičiaus rolė atkuriant Lietuvos nepriklausomybę turėjo lemiamą pobūdį. Jis pasitikėjo liaudimis ir lietuviais karininkais.

Be to, p. Audėnas pabrėžė visuomeninių veiksnių svarbumą. Visokios priklausomos įstaigos ar organizacijos ir net N. Liet. atstovybės, kaip jau iš praktikos žinoma, gali būti uždarytos, bet visuomeninių organizacijų niekas negali likvidiuoti. Tuo jis atkreipė dėmesį tautiečių į VLIKą.

Meninėje daly op. sol. E. Kardelienė, palydma p. Siegrist, pagiebojo, prisimindama M. Sleževičiaus laidotuves, Šubert o „Ave Maria", kariuomenės garbei J. Gruodžio maršą „Marseljetės" tema ir tėvynės ilgesiui Malerio „Tėvynės ilgesys". Aktoriai — J. Akstinas ir K. Veselka labai gražiai padeklamavo Mačernio ir Miškinio poezijos.

Aktą atidare ir uždarė trumpu žodžiu KLB M. ap. v-bos pirm. L. Balzaras, pakvietęs susikaupimo minute pagerbti Lietuvos laisvės kovotojus.

J. AUDĖNAS Monteraly būdamas viešėjo pas gimines pp. Valentus ir pp. Gasiūnus. Sekmadienį atsilankė AV bažnyčioje, pietavo pas Ap. V-bos pirm. pp. Balzarus ir po akto pas pp. Girinius turėjo pobūvį, kuriame dalyvavo įvairių pakraipų visuomenės veikėjų, daug ką išsiaiškinusių apie veiksnius. Lėktuvu sugrįžo į New Yorką pirmadienį.

KALĖDŲ senelis, Santa Claus, šeštadienį jau atvyko į Montrealį ir Eatono rūmuose priiminėja vaikus kasdien. Kalėdų senelis atvyko labai iškilmingai mylia nusitęsusioje eisenoje, kurioje buvo vežami vaikams įdomūs dalykai. Kalėdų senelis atvažiavo keturiom porom baltų, kaip sniegas, elniukų, auksiniame važy. Eatone dabar eilės vaikų jį lanko, ir jis pasako tėvams, ko vaikai nori gauti Kalėdų šventėms.

P. JANUŠUI prieš vestuves pagerbti pas pp. Kiniauskus įvyko subuvimas.

MONTREALIO ŠALPOS KOMITETO

vykdomo vajaus pirmieji vaisiai. Aukų rinkėjas: Juozas Lukošiūnas. Rinkta Verdune: 23 dol. aukojo op. sol. E. Kardelienės Studijos uždaro koncerto metu pobūvio dalyviai-svečiai; 20 dal. Vytautas Liesūnaitis, sen.; po 10 dol.: Dr. J. Malška, E. ir J. Kardeliai ir Juozas Lukošiūnas; po 5 dol.: U. ir N. Prišmantai; po 4 dol.: A. ir A. Morkūnai; po 2 dol.: George Martin (prancūzas), A. Pilypaitis, pp. Meilučiai, Kerbeliai, Al. Pakuliai, Safrončikai, A. Iz. Mališkai, P. Juodelis, P. Januška, V. Kiškis, Ch. Karpis, J. Zabiela, Pr. Bukauskas; po 1,45: J. Gediminas; (d. b.)

NUKELIAMAS skautų rėmėjų ruošiamas pobūvis, kuris buvo numatomas sausio 15 d., Policijos salėje, į sausio 8 dieną ten pat, nes sausio 15 d. Plateau salėje bus smuikininkės Elenos Kuprevičiūtės ir jos brolio pianisto Andriaus Kuprevičiaus koncertas.

DLK VYTAUTO KLUBO

visuotinis šėrininkų susirinkimas, įvykęs lapkr. 21 d., nominavo naujus valdomuosius organus.

Skaitomi perrinktais (kitiems kandidatams išsibraukus):

Vicepirm. V. Naujokas, ižd. P. Botyrius, sekr. J. Džiaugis, baro sekr. J. Juškevičius ir Pas. D-jos mot. sk. raštin. V. Vilkaitienė.

Nominuoti kandidatai: pirmininkas: J. Šarkis ir J. Gargasas. Šėrų sekr.: A. Navickas, C. Juška.

Direktoriai: P. Juškevičienė, Bilevičius, Kiškis, K. Ambrasas, Macijauskas, V. Mitshell, Greibus, Petrauskas, Gričkūnas,, Macelis, Virbalas.

Pašalp. D-jos vyrų sk. raštin.: L. Gudas, J. Pelakauskas.

Rev. Komisijon: Paukštaitis, Gudžiūnas, Adomonis, Mozūraitis.

MIRĖ STASYS BAČKAUSKAS

Lachine ligoninėje antradienį, lapkričio 23 d. Staiga susirgo lapkričio 18 d. paralyžium. Po poros dienų neteko sąmonės ir jos neatgavęs į penktą dieną mirė. Velionis buvo 68 m. amžiaus.

Pašarvotas pas Bourgie Urgel Ltd., 6259 Monk Blvd., Ville Emard. Laidojimas numatomas penktadienį.

LATVIJOS nepriklausomybes sukūrimo šventė buvo paminėta lapkričio 21 d. Ta proga Latvijos gen. konsulas Montrealy p. Tomsonas per raidją turėjo kalbą, perduotą lapkr. 22 d., 10,5 val. vakaro. Ir mes sveikiname brolius latvius ir linkimejiems susilaukti Latvijos atkūrimo artimiausiu laiku.

Gruodžio 4 d. (šeštadienį) 7.30 v. v.
EATON AUDITORIUM
Toronto Maironio liet. šeštadieninės mokyklos vardu rengiamas

Grandiozinis Koncertas

Programoje dalyvauja:
Metropolitain operos solistas ALGIRDAS BRAZYS,
Kauno operos solistė IZABELĖ MOTIEKAITIENĖ,
ir Kauno konservatorijos prof. IZID. VASILIŪNAS.
Solistams ir smuikininkui akomponuoja muzikas-kompozitorius STASYS GAILEVIČIUS.
Biletai parduodami svetainėj „Tulpė", 994 Dundas St. W.
Biletų kaina 1, 1,50 ir 2 dol. Liet. mokyklos mokiniai įleidžiami nemokamai, studentams — papignta.

TORONTO

VAGYS LIETUVIŲ NAMUOSE.

Prieš keletą dienų į Lietuvių Namus buvo įsibrovę vagys. Jie atplėšė „Paramos" kop. ir Lietuvių Namų stalų stalčius ir bufeto sandėlį. Bandė atplėšti rūsy esamą seifą, bet nepajėgė. Jie pasiėmė visus namo vidaus raktus, kelias bonkas degtinės ir 800 dol. vertės čekį, kuris jiems bevertis. Įvykis policijos tiriamas. L.

DIDELIS koncertas įvyks gruodžio 4 d., šeštadienį, 7.30 v., Eatono auditorijoje. Rengia šeštadieninė „Maironio" vardo mokykla. Koncerte dalyvaus b. Metr. op. sol. A. Brazys, Kauno op. sol. I. Motiekaitienė ir smuikininkas Vasyliūnas, muz. St. Gailevičius. Bilietai parduodami svetainėje Tulpė. Jų kaina: 1, 1,50 ir 2 dol. Šešt. mokyklos mokiniams bilietai nemokamai, studentams papiginti.

„TRIMITO" TREJŲ METŲ SUKAKTUVĖS.

Savo trijų metų darbo sukakčiai atžymėti, 1955 m. balandžio mėn. 30 d., Masaryk Memorial salėje, rengią grandiozinį koncertą-balių. Numatyta talkon kviesti Hamiltono liet. ork. „Aidas".

Visos Toronto liet. organizacijos bei draugijos, iš anksto yra maloniai prašomos, tą pačią dieną, parengimų nedaryti.

T. L. O. „Trimitas".

PRISIKĖLIMO parapijos statyba vyksta pagal pramatytą darbo eigą. Galutinai jau baigti gelžbetonio darbai ir ruošiamasi plieno darbams. Sudarytos sutartys su mūrininkais, akmens apdirbimo, šildymo - vėdinimo, vandentiekių ir laiptų kompanijoms.

„DAINOS" narių susirinkimas įvyko pas p. E. Ališauskienę, 101 Evelyn Ave.

LIETUVIŠKI FILMAI.

Lapkričio mėn. 30 d., 7,30 Lietuvių Namuose bus rodomi spalvoti lietuviški filmai, kuriuos rodys atvykęs iš Amerikos J. Januškevičius. L.

ŠV. ANDRIAUS

liuteronių bažnyčioje, Carlton ir Jarvis gt. kampe, lapkričio 28 d., 1 val. pp., lietuvių pamaldos. Kun. dr. M. Kavolis.

SUSITUOKĖ: Juozas Rožėvičius ir Teodora Pošaitė, Pranas Skilandžiūnas ir Aldona Venckutė, Petras Judžentis ir Jona Tiškevičiūtė.

Raštinė: OLiver 4451
Dr. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 Bloor W. Toronto 4.
į rytus nuo Dufferin St.

Dr. V. P. BALTRUŠAITIS
Gydytojas ir chirurgas.
1554 A Bloor St. W. Toronto.
Bendra praktika, moterų ligos su gimdymo pagalba specialiai.
Priėmimo valandos:
1,30—3,30 p. p. ir 5,30—8 p. p.
arba pagal susitarimą.
Tel.: namų WA 1-0537
įst. LL 9184.

Dr. K Žymantienė
Gydytoja-chirurgė.
Kampas Bloor ir Brock Av.
(Įėjimas iš 613 Brock Av.)
Priima ligonius, gimdyves ir moterų ligomis sergančias kasdien nuo 1—4 ir nuo 5—8 val. p.p., šeštad. nuo 11—3 v. p.p., kitu laiku pagal susitarimą.
Telefonas OL 6851

Dr. N. Novošickis
DANTŲ GYDYTOJAS
345 BLOOR St. West
(kampas Bloor - Huron)
TORONTO
Telefonas WA 3-2003.
Priėmimo valandos: nuo 9—12 ir nuo 2—9 val. va. (pagal susitarimą)

Dr. A. VALADKA
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
1081 Bloor St. W.-Toronto
priima ligonius ir gimdyves nuo 2—4 pp. ir 6,30—8 vv., ketvirtadieniais ir šeštadieniais 2—5 pp. X-ray (Roentgeno) kabinetas.
Tel. ME 2933

A. GARBENIS
REKOMENDUOJA
Namas nuomavimui, atskiras, 5 kmb. per 2 augštus, $65 mėn., reikalinga dekor. Randasi prie Yonge-Rorenz g.
High P.-Bloor, 8 kmb., atsk. mūrinis n. per 2 augš.; priv. įvažiavimas, garažas; vandens-alyv. šild., žaidimo kmb. rūsy. Geras modern. n.; įmokėti apie $7.000. Vienas atviras morgičius 10-čiai metų balanse.
Garden-Roncesvalles, $14.500, 7 kmb., geras plytų namas, neperein. kamb., vandens-alyvos šildymas, nėra garažo. Įmokėti apie $4.000.
AL GARBENS
REAL ESTATE
1611 BLOOR STREET W., TORONTO, ONTARIO.
Telefonai: LO. 2738, vakarais HU 9-1543
Visais turto pardavimo bei pirkimo reikalais prašome kreiptis virš nurodytu adresu.
REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI

Advokatas
STASYS DAUKŠA, LL. D.
Suite 25—26
152 Notre Dame St. E.
tel. UN 1-2013 ir BE 7296
Res. 5657—12 Ave., Rsm.
RA 2-5229.

Dr. J. ŠEGAMOGAS
CHIRURGINĖ ir BENDROJI PRAKTIKA
office 4906 Wellington
VERDUN. Tel. YO 3611.
priėmimo val.: 2—4; 7—9;
šeštadieniais 11—1
arba pagal susitarimą.
namų 1038 Osborne Av.
VERDUN. Tel.PO 6-9964

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. J. MALIŠKA
priima: 9 a. m. — 10 p. m:
5303 Verdun A., Verdun,
Telef.: TR 4547.

NOSIES, GERKLĖS IR AUSŲ SPECIALISTAS IR CHIRURGAS
Dr. R. CHARLAND
956 Sherbrooke E.
Telel.: FR 7684, EX 8822.

Dr.E.Andrukaitis
956 Sherbrooke E.
Tel. CH. 7236